

Treball de fi de grau

Títol

Autor/a

Tutor/a

Departament

Grau

Tipus de TFG

Data

Full resum del TFG

Títol del Treball Fi de Grau:

Català:

Castellà:

Anglès:

Autor/a:

Tutor/a:

Curs:

Grau:

Paraules clau (mínim 3)

Català:

Castellà:

Anglès:

Resum del Treball Fi de Grau (extensió màxima 100 paraules)

Català:

Castellà:

Anglès:

Compromís d'obra original*

L'ESTUDIANT QUE PRESENTA AQUEST TREBALL DECLARA QUE:

1. Aquest treball és original i no està plagiat, en part o totalment
2. Les fonts han estat convenientment citades i referenciades
3. Aquest treball no s'ha presentat prèviament a aquesta Universitat o d'altres

I perquè així consti, afegeix a aquesta plana el seu nom i cognoms i el signa:

***Aquest full s'ha d'imprimir i lliurar en mà al tutor abans la presentació oral**

Agraïments

A tots els **professionals de TV3**, treballadors i extrebolladors, que apareixen citats a l'estudi: en Salvador Alemany, la Montserrat Besses, en Dani Bramon, en Lluís Caelles, l'Enric Calpena, en Toni Cruanyes, la Regina Farré, l'Helena Garcia Melero, en Lluís F. Grau, la Rosa Marqueta, en Toni Matas, en Francesc Mauri, en David Melgarejo, l'Imma Pedemonte, en Ramon Pellicer, en Joan Carles Peris, la Marina Pi, en Josep Maria Ràfols, en Miquel Ramon, en Jordi Roure, en Marc Sansa, en Manel Sarrau, en Paulí Subirà i en Joan Úbeda.

A l'**equip del Telenotícies** vespre, que durant tres mesos m'ha ajudat a conèixer com es fa un informatiu, i en especial: a la Lourdes i en Josep, per ser els meus mestres; a en Dani, per confiar en mi i deixar-me *tocar botons*; a en Toni, per compartir *batalletes* de camí cap a casa; a en Manel, per fer-me entendre cada matís del llenguatge audiovisual; a en Xavi, per demostrar-me que els periodistes milloren amb l'edat; a en Salva, per explicar-me la bona praxis en autoria; a en Miquel, per guiar-me en l'elaboració dels *nexts*; a en Francesc, per convèncer-me que unes tortugues poden ser informació meteorològica; i a en Joan, per tot el que he après de les seves queixes.

Al personal de **Documentació** de TV3 i de l'**Arxiu Central** de la CCMA, per les facilitats i l'ajuda que m'han donat per aconseguir el material.

ÍNDIX DE CONTINGUTS

1.	Introducció.....	6
2.	Marc teòric.....	7
3.	Metodologia	12
4.	Naixement de TV3	17
4.1.	El projecte de televisió.....	17
4.2.	Les dificultats	18
4.3.	La selecció i formació del personal.....	20
4.3.1.	La nomenclatura	21
4.4.	El model dels informatius	22
5.	Evolució del model	24
5.1.	Primera etapa (gener 1984 - abril 1985).....	24
5.1.1.	La posada en escena	24
5.1.1.1.	Els conductors	25
5.1.1.2.	La recerca de l'objectivitat.....	26
5.1.2.	L'estructura del programa	27
5.1.2.1.	La primera secció diferenciada: Fets i Gent.....	28
5.1.3.	La tecnologia i l'agilitat	29
5.1.3.1.	Les càmeres <i>Betacam</i>	29
5.1.3.2.	Els equips ENG.....	30
5.1.4.	<i>El Temps</i> : informació de proximitat	31
5.1.5.	L'estructura organitzativa.....	32
5.1.6.	El grafisme.....	34
5.1.6.1.	Els faristols	34
5.1.7.	Els processos de producció	36
5.1.8.	Les dificultats externes: accés a la UER i a la xarxa de TVE.....	37
5.1.8.1.	La informació internacional	37
5.1.8.2.	La informació estatal.....	38
5.2.	Segona etapa (abril 1985 – febrer 1986)	39
5.2.1.	La creació de la marca TN	39
5.2.2.	<i>El Temps</i> : el primer directe.....	40
5.3.	Tercera etapa (març 1986 – maig 1988)	41
5.3.1.	Els estudis de Sant Joan Despí	41

5.3.2.	El disseny gràfic.....	42
5.3.3.	Els blocs de notícies	42
5.3.4.	Els talls publicitaris	43
5.3.5.	<i>El Temps</i> : evolució del <i>Meteosat</i>	43
5.4.	Quarta etapa (juny 1988 – octubre 1990)	44
5.4.1.	La informatització de la redacció: <i>Basys</i>	44
5.4.2.	La informació econòmica	45
5.4.3.	Les delegacions territorials.....	46
5.4.4.	La optimització de recursos: FORTA	46
5.4.5.	El teletext	47
5.5.	Cinquena etapa (octubre 1990 – gener 1994)	48
5.5.1.	L'aparició de les cadenes privades	48
5.5.2.	La subtitulació.....	49
5.5.3.	La integració dels elements gràfics.....	49
5.5.4.	<i>El Temps</i> : les <i>beauties</i>	50
5.6.	Sisena etapa (gener 1994 – setembre 1996)	51
5.6.1.	La redacció al plató	51
5.6.2.	Les entradetes compartides	52
5.6.3.	Els primer portals web	52
5.6.4.	La integració d'internet a la redacció	53
5.7.	Setena etapa (setembre 1996 – febrer 1999).....	54
5.7.1.	La posada en escena	54
5.7.1.1.	La separació temàtica	54
5.7.2.	La robotització de les càmeres.....	55
5.7.3.	Els Canvis organitzatius.....	55
5.7.3.1.	La reestructuració de les seccions	55
5.7.3.2.	La figura de l'editor	56
5.7.4.	L'Estatut de la redacció	57
5.8.	Vuitena etapa (febrer 1999 – març 2002)	58
5.8.1.	La simplicitat, un nou element de modernitat	58
5.8.1.1.	Èxit o fracàs?	59
5.8.2.	El primer <i>videowall</i>	60
5.8.3.	<i>El Temps</i> : fotografies dels espectadors	60
5.8.4.	El primer portal informatiu.....	61

5.8.5.	El grup de grafisme d'informatius	61
5.8.5.1.	El grafisme d'última hora: cas 11S i 11M	62
5.9.	Novena etapa (març 2002 – maig 2005)	63
5.9.1.	La posada en escena	64
5.9.2.	La distribució de l'espai	65
5.9.3.	La digitalització	67
5.9.3.1.	La cronologia	67
5.9.3.2.	El <i>Digiton</i>	68
5.9.3.3.	Els nous perfils professional	69
5.9.4.	El canal 3/24.....	70
5.10.	Desena etapa (maig 2005 – gener 2014)	72
5.10.1.	La tecnologia audiovisual: HD, 4K, 3D i 16:9	72
5.10.2.	La posada en escena	74
5.10.2.1.	El <i>videowall</i> com a eina didàctica	74
5.10.3.	L'ampliació de l'oferta	74
5.10.3.1.	<i>Saldia</i> , amb Josep Cuní	75
5.10.4.	Els efectes de la baixada d'audiència	76
5.10.5.	La reestructuració de la producció	77
5.10.6.	El Llibre d'Estil.....	77
5.11.	Onzena etapa (gener 2014 – actualitat)	78
5.11.1.	La nova realitat televisiva.....	78
5.11.1.1.	L'aplicació del nou format.....	79
5.11.2.	El nou plató	79
5.11.3.	La posada en escena	81
5.11.3.1.	Les realitats virtual i augmentada	81
5.11.3.2.	La tecnologia i la formació	83
5.11.4.	La imatge dels informatius	84
5.11.5.	La confluència de les corresponalies.....	85
5.11.6.	Les motxilles 4G	85
6.	Resultats	87
6.1.	La distribució del temps.....	87
6.2.	L'estructura del programa	90
6.3.	La selecció i el tractament dels temes.....	92
6.4.	L'estructura dels sumaris.....	95

7. Conclusions	97
8. Bibliografia	101
Annex I: Identificació visual	104
Annex II: Escaleta del segon Telenotícies zero	110
Annex III: Escaleta del primer Telenotícies regular	111
Annex IV: Contingut analitzat	113

1. Introducció

TV3 va iniciar les emissions regulars el 16 de gener de 1984 amb el mateix programa que va emetre a la nit: el Telenotícies.

La cadena es va crear amb l'objectiu d'esdevenir una eina per a la normalització lingüística i cultural catalanes, en una època en què la televisió s'havia consolidat com a mitjà de masses. TV3 va néixer amb la incertesa sobre el seu futur, en un moment en què els únics referents televisius a Catalunya eren els dos canals de Televisió Espanyola.

La informació va esdevenir la columna vertebral d'una programació en la qual el Telenotícies era el programa de referència. El principal repte era consolidar una televisió universal que pogués proporcionar informació des d'una òptica catalana. La perspectiva històrica i les dades de l'audiència, tant quantitatives com qualitatives, permeten corroborar la consolidació dels informatius diaris de TV3 com un referent informatiu a Catalunya.

Durant aquests 33 anys, els Telenotícies han evolucionat d'acord amb les tendències tecnològiques, socials i culturals de la societat. TV3 han hagut de superar dificultats internes i externes per mantenir el lideratge dels informatius, en un entorn cada vegada més competitiu i complex.

En aquest estudi s'analitza el *què, qui, com, quan* i *per què* dels principals canvis que hi ha hagut en el format durant aquests 33 anys d'història i que han permès consolidar els Telenotícies com els coneixem avui. A partir de visualitzacions de programes, entrevistes als protagonistes i l'experiència de col·laborar durant quatre mesos al Telenotícies vespre, la recerca permet obtenir una aproximació sobre com ha evolucionat l'art d'explicar les notícies.

2. Marc teòric

La voluntat dels investigadors per saber com els mitjans mostren el món és present des que la premsa es va convertir en una institució poderosa a finals del segle XIX. Max Weber va ser un dels primers en mostrar interès per l'estudi dels mitjans de comunicació des d'una perspectiva diferent a la històrica o econòmica.

“Fa 150 anys, el parlament britànic va forçar als periodistes a demanar perdó de genolls per trencar el privilegi i informar de les seves sessions. Avui, una simple amenaça de la premsa de no imprimir els discursos dels representants parlamentaris posa al parlament de genolls.” (Weber, 1976, p. 96)¹

Per al sociòleg alemany, el paper de la premsa en el futur vindria determinat per la capacitat per seleccionar els temes, l'elaboració dels continguts i la influència sobre el coneixement i les expectatives dels individus (Weber, *Economía y sociedad*, 1922). Les capacitats que proposa Weber per la premsa són a dia d'avui aplicables a la resta de mitjans de comunicació i es manifesten en cada una de fases del procés de producció de notícies.

La relació entre els ciutadans i els mitjans de comunicació ha estat quasi sempre estudiada a través de la influència que aquests tenen en la societat. El concepte d'*agenda setting* el van proposar per primera vegada Max McCombs i Donald Shawper l'any 1972² i fa referència a la capacitat dels mitjans per determinar l'agenda pública en base a les informacions que publiquen. Tradicionalment, aquesta relació ha estat més complexa amb els partits polítics i els *lobbies*, que han vist en els mitjans un eina per difondre les seves idees.

El concepte de *font* d'informació és interpretat de manera molt diferent en funció de l'autor. Zuazo (1978) proposa definir-lo com a origen de les dades, mentre que Vázquez Montalbán (1973) associa el concepte als propis fets noticiables o protagonistes. Una definició més complexa és la que proposa Moles, que associa la idea de font al “lloc d'on procedeix un flux de missatges” (1975:40).

¹ Traduït de l'anglès: *One hundred fifty years ago the British Parliament forced journalists to apologize on their knees for breach of privilege after they reported about its sessions; yet today a mere threat from the press no to print the speeches of representatives forces Parliament to its knees.*

²² Basat en un estudi realitzat durant les eleccions nord-americanes de 1968.

Definir *font* com a lloc o origen de dades implica la seva existència anterior i un procés de comunicació ja consumat (Villafañe, Bustamante, & Prado, 1987). És per això que pren rellevància el concepte de *procedència*. La distinció entre *procedència* de la informació i *font* és especialment rellevant en mitjans audiovisuals, i sobretot en televisió, per la necessitat de disposar d'imatges per mostrar el contingut.

El procés de selecció dels temes respon a la necessitat d'establir criteris de noticiabilitat o *new values* que serveixin de guia per als mitjans, que actuen com a filtre o barrera de la informació, en el procés conegut com a *gatekeeping* (Lewin, 1943). El concepte de *valor noticable* explica en part perquè un esdeveniment es converteix en notícia mentre que altres queden ocults a l'ull públic (Galtung & Ruge, 1965). L'estudi d'aquests dos autors proposa l'existència d'onze valors noticiables: la freqüència, la intensitat, la claredat, la significació, la consonància, la imprevisibilitat, la continuïtat, els valors socioculturals, la variació, la relació amb les elits i la personalització. Aquests valors determinen la selecció de temes, però també la seva jerarquitització i ordre en la presentació.

Però els criteris relatius a la importància de la notícia no són els únics que apliquen els mitjans. Els criteris coneguts com a *extraperiodístics* inclouen també altres *valors-notícia* com ara la línia editorial del mitjà, el públic al qual va dirigida la notícia, el contingut ofert per la competència i la disponibilitat de recursos (Wolf, 1987).

“Inevitablement, el telediari dona prioritat a les imatges espectaculars i, condicionat per aquesta selecció, realitzada en nom de la qualitat visual, es veu condemnat a afavorir allò anecdòtic i allò superflu, en especular amb les emocions insistint en la dramatització” (Ramonet, 1998, p. 91)³.

El contingut audiovisual, amb vídeo i àudio, és l'element que diferencia el mitjà televisiu de la premsa escrita o la ràdio. Inevitablement, la posada en escena comparteix protagonisme amb el propi fet noticable, que és presentat com a fet elaborat en forma de notícia. La relació entre el missatge semàntic, el *què*, i el missatge estètic, el *com*, és molt estreta, i moltes vegades queda dissimulada a ulls de

³ Traduït de l'espanyol: *Inevitablemente, el telediario da prioridad a las imágenes espectaculares y, condicionado por esta selección, realizada en nombre de la calidad visual, se ve condenado a favorecer lo anecdótico y superfluo, en especular con las emociones insistiendo en la dramatización.*

l'espectador. L'equilibri entre aquests dos elements no és fàcil, i la prioritació de l'estètica audiovisual pot afavorir l'*espectacularització* del missatge.

Rossell & Pineda (2014) reflexionen sobre la diferència en els valors connotatius dels termes *espectacle* i *espectacularització*. Mentre el primer eludeix simplement a construccions o representacions realitzades per ser vistes i gaudides pels receptors, el concepte *espectacularització* s'ha acabat entenent com una perversió de l'*espectacle*.

En aquesta línia tan fràgil, la televisió està dividida entre la necessitat d'informar i el desig de la transformació de la realitat en objecte consumible com a *espectacle* (Imbert, 2003). Aquestes necessitats que defensa l'autor es fan més paleses en els models de televisió pública, en els quals el contingut no es regeix exclusivament per estratègies comercials i d'audiència.

Ramonell (2006) reflexiona sobre la contradicció de les televisions públiques autonòmiques d'haver de compaginar una programació de servei públic, deficitària, amb altra d'entreteniment i de marcat caràcter comercial, per poder recaptar alguns ingressos amb la publicitat. Les televisions públiques no són immunes a la tendència de l'*espectacularització* ni tampoc a la influència de les televisions privades o comercials, amb qui massa sovint s'hi han emmirallat per configurar les graelles amb l'objectiu de guanyar audiència (Hill, 2005). Per Nosty (2006), l'*espectacularització* dels espais noticiables de la televisió ha provocat un empobriment en els continguts, el rigor i la varietat temàtica.

Rossell & Pineda (2014) conclouen que el recurs més utilitzat per afavorir l'*espectacularització* és la personalització, tot i també troben mostres de dramatització, sensacionalisme i sentimentalisme. Els autors argumenten que la personalització possiblement es recorri amb tanta freqüència perquè permet focalitzar l'atenció en un individu, habitualment un líder polític. Aquesta personalització de la política a través de la televisió, ja sigui amb connotacions positives o negatives, reafirma la tesi ja plantejada per Salgado (2002). En canvi, l'estudi no reforça la tesi de Thussu (2009), que presenta el concepte de *global entertainment* com la globalització d'un periodisme televisiu d'inspiració nord-americana que prioritza les *soft news*. El

mateix autor defensa la tendència contextual de les televisions europees a difuminar les fronteres entre les emissores de servei públic i les comercials.

Siguin públiques o comercials, el contingut informatiu és present a la gran majoria de televisions generalistes. La informació, i més concretament els informatius diaris, solen tenir un pes destacat en les cadenes, en una estratègia que els permet definir la seva pròpia imatge (Sánchez-Taberner, Higuera, & Alverón, 1997).

Però també hi és present amb freqüència en l'*infoentreteniment*, un gènere que combina informació i entreteniment en programes de notícies i actualitat general (Thussu, 2009). S'ha popularitzat el terme *info-show* com a macro-gènere resultant de les hibridacions entre tres altres macro-gèneres: informació, ficció i entreteniment (Prado, 2003). Prado, Delgado, Muñoz, Larrègola, & Perona (1999) consideren aquest tipus de programa com una evidència del pas de la *paleo-televisió* a la *neo-televisió*, dos conceptes proposats per Umberto Eco l'any 1983.

L'aproximació al concepte de format escollit per aquest estudi coincideix amb el que proposa Villafañe, Bustamente & Prado:

“Concebem (el format) com un codi de codis que imposa límits tant a l'emissor com al receptor i transmet un missatge adossat que ensinistra al públic en les habilitats que li permetran fer una lectura unívoca del format.”⁴ (1987: 107)

Els autors defensen la validesa tant per informacions soltes com per al conjunt de l'informatiu, i en destaquen la necessitat d'analitzar-lo tenint en compte el conjunt de les rutines de producció.

La rigidesa del format dels informatius defensada per alguns autors, com Sabarís (2002), contrasta amb els canvis que ha experimentat la televisió en aquests últims trenta anys. El telespectador català ha passat de disposar de tres canals de televisió a una oferta que avui en dia és difícil de quantificar, i que s'estén més enllà de la finestra del televisor. La pregunta del consumidor ha passat de *què fan a la tele* a *què vull veure*. La nova actitud del receptor ha obligat els mitjans a passar d'una estratègia en

⁴ Traduït de l'espanyol: *concebimos (el formato) como un código de códigos que impone límites tanto al emisor como al receptor y transmite un mensaje adosado que adiestra al público en las habilidades que le permitirán hacer una lectura unívoca del formato.*

la qual ells proposaven el contingut (o *push*), a una en què són els consumidors qui elegeixen el contingut (o *pull*). El nou marc de la comunicació, amb contingut accessible des de diferents finestres, obre la possibilitat de plantejar nous formats informatius (Monclús & Mariño, 2009).

3. Metodologia

La recerca s'emmarca en l'àmbit dels informatius diaris en televisió, analitzats a partir del cas pràctic del Telenotícies a TV3. En aquest punt, és interessant destacar alguns estudis que s'han realitzat sobre la cadena i que poden ser útils com a element de context.

Altadill (1989) realitza un anàlisi descriptiu sobre la definició del projecte de TV3 i els primers mesos de funcionament de la cadena. Des d'un punt de vista de processos, Luzón (2001) analitza les rutines d'elaboració de notícies arran de l'aparició d'Internet, mentre que Mateo, Bergés, & Sabater (2007) realitzen un estudi comparatiu sobre aspectes de producció. Finalment, Montoya (2011) analitza com la cadena ha adaptat les estructures a les noves rutines i al contingut *cross-media* en la programació, tant en informatius com en programes d'entreteniment i ficció.

L'objecte del present estudi és l'evolució del format dels informatius en televisió a partir de l'anàlisi de cas del Telenotícies de TV3. La recerca s'ha realitzat durant tota la durada temporal del programa, des de les primeres emissions regulars de gener de 1984 fins a l'actualitat. Les preguntes de recerca a les quals es vol donar resposta són les següents: quines variables ha tingut més influència en la modificació del format? En quina mesura els canvis coincideixen amb nous decorats? Com afecten les modificacions en l'estructura organitzativa i en els processos de producció?

El Telenotícies era inicialment un programa amb una única emissió diària, al vespre. Amb l'aparició de noves edicions al llarg del dia⁵ i també al cap de setmana, la cadena va optar per diferenciar el nom del programa en funció de la franja d'emissió. Al llarg dels anys, totes les edicions han compartit l'objectiu d'apropar l'actualitat als espectadors seguint la línia informativa de TV3, però diferències en aspectes tan rellevants com el *target*, la durada o l'estil de l'informatiu, han derivat en formats clarament diferenciats. És per aquest motiu que, malgrat que bona part de les conclusions puguin extrapolar-se a qualsevol Telenotícies, es va considerar necessari focalitzar l'anàlisi més formal en una de les edicions.

⁵ El TN migdia va començar les emissions l'abril de 1984.

Es va desestimar la possibilitat d'analitzar el TN matí o el TN nit, ja que són edicions que fa anys que no estan en emissió. Així, la decisió es va prendre entre el TN migdia i el TN vespre. Són dos formats que en algunes etapes han estat molt semblants, però que en d'altres han diferit considerablement⁶. Diferents equips d'edició coincideixen en afirmar que les notícies del TN migdia són sobre fets que *estan passant*, mentre que al vespre es fa referència a esdeveniments que *han passat*, amb les conseqüències que aquesta diferència té en el format. La decisió que l'objecte d'anàlisi sigui el TN vespre obeeix principalment a dos motius: és l'edició que s'emet com a *access al prime time* de la cadena i que s'ha mantingut en antena des de l'inici de les emissions.

La identificació de cada un dels canvis s'ha realitzat mitjançant un instrument metodològic quantitatiu-qualitatiu. Per una banda, amb el visionat de Telenotícies complets, la seva classificació en cada una de les etapes i l'extracció de variables quantitatives. Per l'altra, amb entrevistes semiestructurades a professionals de diferents àrees escollits deliberadament per la seva implicació en la definició del format.

La presentació del contingut s'ha realitzat en base al l'estètica dels decorats⁷ del Telenotícies, ordenats cronològicament en onze etapes:

Taula 3.1: període temporal de cada una de les etapes.

Etapa	Període temporal	Etapa	Període temporal
Primera	16/01/1984 a 08/04/1985	Setena	23/09/1996 a 23/02/1999
Segona	09/04/1985 a 28/02/1986	Vuitena	24/02/1999 a 17/03/2002
Tercera	03/03/1986 a 30/05/1988	Novena	18/03/2002 a 08/05/2005
Quarta	01/06/1988 a 14/10/1990	Desena	09/05/2005 a 19/01/2014
Cinquena	15/10/1990 a 23/01/1994	Onzena	A partir de 20/01/2014
Sisena	24/01/1994 a 22/09/1996		

⁶ La principal diferenciació s'ha observat amb Salvador Alsius com a presentador del TN migdia. Ell mateix definia el format com a "més arrevistat" (Alsuis 1985).

⁷ Excepte en una ocasió, els canvis de decorat coincideixen amb la introducció d'una nova careta.

El mètode escollit respon únicament a la necessitat de situar l'evolució cronològicament d'una manera clara i entenedora, sense que els canvis coincideixin necessàriament amb l'inici d'una nova etapa.

L'anàlisi del format s'ha realitzat a partir d'una mostra de disset programes emesos entre gener de 1984 i febrer de 2016. Per tal de poder comptar com a mínim amb un programa per cada etapa, s'ha escollit un interval temporal aproximat de dos anys. Les visualitzacions realitzades es mostren en la taula següent:

Taula 3.2: identificació de les dates de visualització amb les etapes.

	Data	Etapa		Data	Etapa		Data	Etapa
1	16/01/1984	1	7	20/02/1996	6	13	26/03/2008	10
2	04/02/1986	2	8	23/02/1998	7	14	11/02/2010	10
3	05/04/1988	3	9	28/01/2000	8	15	03/02/2012	10
4	01/01/1990	4	10	04/02/2002	8	16	24/02/2014	11
5	02/03/1992	5	11	13/02/2004	9	17	19/02/2016	11
6	10/01/1994	5	12	02/03/2006	10			

La selecció inicial de les dates d'observació s'ha escollit de manera aleatòria, mantenint l'interval de dos anys plantejat anteriorment. Posteriorment, s'ha realitzat una visualització prèvia per descartar edicions amb informacions molt destacades o d'última hora que trenquen el ritme i l'estructura de l'informatiu. S'ha considerat que incloure aquestes notícies podria alterar els resultats.⁸

L'estudi s'ha realitzat mitjançant l'anàlisi de tres variables: l'estructura del programa, la presentació dels temes i el format dels sumaris. Cada una d'aquestes variables inclou també diverses subvariables que, a la pràctica, constitueixen la base de l'anàlisi analític.

⁸ Com a exemple, inicialment s'havia escollit com a data d'observació el 2 de gener de 1986. Coincidint amb el primer dia laborable de l'any, havia entrat en vigor l'IVA. El Telenotícies va girar entorn a aquest fet altament noticable, amb peces per donar veu a consumidors, botiguers i polítics.

- **Estructura del programa**

En aquest bloc s'han analitzat els aspectes formals de durada global del programa i de cada un dels seus espais principals (el bloc informatiu, *Els Esports*, *El Temps* i la publicitat), així com també l'estructura i distribució de cada una de les parts en el conjunt del programa.

- **Presentació dels temes**

S'ha quantificat el nombre i el format dels temes de cada informatiu. Els valors possibles d'aquesta última subvariable es mostren entre parèntesis i corresponen als diferents formats de presentació de les notícies: imatges i so amb *off* o declaracions (vídeo), imatges amb *off* del conductor (*off*), imatges amb *off* tapat del conductor (*oft*), imatges sobre *videowall* amb *off* del conductor (*ofw*), vídeo sense entradeta (vídeo), vídeos amb entradeta (*intro* i vídeo), text sense imatges (text) i directes (*dir*).

Les connexions en directe solen incloure peces de format divers, sobretot *offs* i vídeos, però arran de la complexitat d'obtenir un anàlisi quantitatiu vàlid per l'estudi, s'ha optat per considerar-les com un format per si soles.

Aquesta part de l'estudi s'ha realitzat per al bloc d'informació general, i s'han exclòs espais i seccions que disposen de careta o línia gràfica pròpia. En són exemples *El Reportatge*, *Fets i Gent*, *Els Diners* o els blocs d'informacions breus.

- **Format dels sumaris**

Els sumaris representen una petita part del conjunt de l'informatiu, però el seu pes qualitatiu és molt destacable. No només serveixen per presentar les informacions que posteriorment es desenvoluparan durant el programa, sinó que en determinen la seva jerarquització. El telespectador pot conèixer el grau de noticiabilitat que el mitjà ha atorgat a cada un dels temes a través d'algunes de les subvariables que s'han analitzat en aquest estudi: la durada del sumari, el tipus d'obertura i les tècniques de locució.

Les entrevistes dutes a terme per a l'anàlisi qualitatiu s'han realitzat a 24 persones que treballen o han treballat als Telenotícies durant algun dels períodes de la recerca. Els

perfils s'han escollit amb l'objectiu de disposar de diferents punts de vista en funció de les tasques professionals desenvolupades, principalment edició, producció i realització.

4. Naixement de TV3

Televisió de Catalunya va començar les emissions de prova el 10 de setembre de 1983⁹, tres mesos abans d'aprovar-se la Llei del Tercer canal. Jordi Pujol¹⁰ explica que “va ser un fet consumat”. La situació alegal de la cadena, que emetia a través d'un espai radioelèctric lliure, es va mantenir fins a l'autorització oficial, que va arribar un any després.

Les primeres oficines de TV3 estaven situades al carrer Aribau de Barcelona¹¹, però amb l'inici de les emissions es van obrir nous estudis al carrer Numància. Les instal·lacions, que inicialment eren provisionals però que es van utilitzar fins al 1985, no van ser suficients per assumir tota la producció, fet que va obligar la cadena a llogar altres platós per gravar alguns programes.

4.1. El projecte de televisió

TV3 no va ser el primer projecte de televisió catalana. A finals dels anys setanta hi havia hagut un intent per crear una televisió privada d'àmbit català, que no va tirar endavant principalment per irregularitats financeres (Altadill, 1989), però també per manca de suport governamental. Un exemple de l'alta prioritat política de TV3 és que la gestió del projecte es va escalar fins al Departament de Presidència, aleshores liderat per Lluís Prenafeta. Alfons Quintà va rebre l'encàrrec de liderar la nova televisió catalana directament de l'expresident Pujol.

La idoneïtat de l'elecció de Quintà va ser àmpliament qüestionada per personalitat de l'època, que van entendre el nomenament com un pacte de pau política¹². Totes les fonts consultades coincideixen en destacar l'afany de lideratge de Quintà, entès com a clau de l'èxit per alguns i com a escull per altres, que anava més enllà de les seves atribucions¹³.

⁹ El primer programa el va dirigir Lluís Maria Güell i el van presentar Joan Pera i Àngels Moll.

¹⁰ Entrevista extreta del documental *20 anys de TV3*

¹¹ Prèviament, s'havien ocupat uns despatxos al carrer Tuset.

¹² Alfons Quintà havia publicat informacions que relacionaven l'expresident Pujol amb el cas de Banca Catalana.

¹³ Els estatuts indicaven que el càrrec amb més rang dins de TV3 era el director, subordinat al director general de la CCRTV. Quintà, però, va autoanomenar-se director general de TV3 en un acte davant notari previ a l'aprovació de la Llei i mai no va rectificar la seva posició (Altadill, 1989).

El projecte de TV3 es va presentar per primera vegada en públic en una conferència a l'Ateneu barcelonès el 7 de desembre de 1983. Fins llavors es coneixien pocs detalls sobre el nou canal de televisió, que ja havia iniciat les emissions de prova¹⁴. Durant la conferència, Quintà va defensar la necessitat de disposar d'una televisió pròpia com una eina de recuperació de la identitat cultural i lingüística catalana.

L'objectiu era crear una televisió catalana de masses que destaqués per la seva universalitat i estigués a l'alçada d'altres cadenes estatals europees. Una de les mostres més clares d'aquesta voluntat va ser la compra de la sèrie *Dallas*, que va ser l'espai més vist durant els primers mesos. La programació havia d'evidenciar que el model de televisió de TV3 no era de "sardanes i barretines", explica Jordi Roure¹⁵. Són conegudes les declaracions de José María Calviño, director de RTVE, afirmant que TV3 havia de ser una televisió "antropològica" i "folklòrica".

Quintà tenia una especial preferència per la correcció lingüística en català, una decisió que contrastava, a diferència de Catalunya Ràdio, amb l'absència d'una estructura clara en els estaments lingüístics de la cadena (Altadill, 1989). També volia defugir de l'ús d'expressions que poguessin plasmar un catalanisme "carrincló", diu el primer director de Telenotícies, Josep Maria Ràfols. Un dels exemples més clars és la prohibició de l'expressió *a casa nostra* per fer referència a Catalunya.

4.2. Les dificultats

Les males relacions dels últims anys entre els governs català i espanyol van continuar amb l'aplicació de la Llei del Tercer Canal, que autoritzava la presència de canals d'àmbit autonòmic. La nova norma tenia algunes restriccions executives que, posades a la pràctica, suposaven una certa subordinació dels canals autonòmics a TVE. Entre aquestes limitacions hi havia l'impediment de realitzar emissions per cable o per satèl·lit i la necessitat de crear una Corporació amb la mateixa estructura que la de RTVE, formada per Consell d'Administració, Consell Assessor i Director General. Els responsables polítics de TV3 van contemplar la possibilitat de prescindir de nova Llei i

¹⁴ La primera emissió de prova es va realitzar el 10 de setembre de 1983. Les següents van ser el 20 de novembre, 14 de desembre i la nit de cap d'any del mateix any.

¹⁵ Jordi Roure va ser realitzador de Telenotícies durant els primers anys.

emparar la televisió en l'Estatut Català amb l'objectiu d'evitar aquestes limitacions, però finalment es va desestimar¹⁶ (Altadill, 1989).

La falta d'entesa política va impedir, per exemple, que la Generalitat rebés la subvenció que fixava l'Estatut català, que s'havia de fer extensible durant els dos primers dos anys. Els principals obstacles, però, van ser les limitacions d'accés a les xarxes internacionals i **estatals**.

L'impediment per accedir a la xarxa **internacional** d'Eurovisió va posar en perill al model de televisió que s'havia ideat. L'accés al contingut internacional es va interpretar com l'element que podia marcar la diferència entre una televisió d'àmbit local i una amb vocació universal. La decisió depenia en última instància de RTVE, que va rebutjar-ne l'ingrés, mentre "els responsables d'Eurovisió veien positivament la incorporació de TV3, igual com hi havia la televisió de Baviera", explica Pere Cuxart¹⁷.

A nivell **estatal**, TV3 no va poder utilitzar la xarxa de difusió de TVE ni tampoc la d'enllaços, fet que hauria facilitat l'enviament de senyal des de diferents punts d'Espanya. L'oferta que Calviño va fer a Pujol per proporcionar suport tècnic, logístic i de formació (El Periódico, 2-10-84:45) es va entendre des del govern català com un argument per alentir el projecte i subordinar-lo a TVE. Davant d'aquesta situació, es va optar per crear una xarxa de difusió paral·lela i independent que cobrés tot el territori català. L'elevada complexitat tècnica i logística va suposar un gran esforç per al departament d'enginyeria, que va haver de buscar punts estratègics de cobertura per tot el territori. La col·laboració amb molts ajuntaments, que van cedir, llogar o ajudar a comprar espais per instal·lar els repetidors, va ser determinant per facilitar aquest procés. L'esforç es va fer més necessari arran del compromís d'iniciar les emissions amb una cobertura del 80% de la població, que finalment no es va complir¹⁸.

Els impediments per part de TVE i el govern espanyol obeïen principalment a motius polítics, però també econòmics, en una època en què, com explica Rosa Marqueta, una

¹⁶ El canal de televisió pública basca no es va basar en la llei de tercers canals, sinó en el Quart Canal, seguint l'Estatut Basc.

¹⁷ Entrevista a Pere Cuxart, exdirector de la CCRTV, extreta del programa *20 anys de TV3*

¹⁸ La primera emissió en proves va arribar a un 67% de la població, principalment de l'àrea metropolitana i la Catalunya central, fet que va provocar enuig en les zones més aïllades.

part important dels anunciants de TVE eren empreses catalanes. Aquestes dificultats es van afegir a les d'aconseguir anunciants i espectadors de qualsevol mitjà que emet per primera vegada.

4.3. La selecció i formació del personal

El període de temps entre l'aprovació del projecte i l'inici de les primeres emissions va ser tan curt que no va permetre la planificació d'un pla de personal complet. La primera convocatòria es va realitzar principalment amb places d'ENG i documentalistes el juny de 1983, per personal que es va incorporar a l'agost. La plantilla estava formada per 248 professionals a l'inici de les emissions regulars, una xifra que va arribar als 644 al juny i que va continuar en augment durant els anys següents. Jordi Roure destaca que la ràpida ampliació de l'estructura de la cadena va permetre que molts dels primers treballadors amb els anys hagin aconseguit càrrecs de responsabilitat.

Cal situar el naixement de TV3 en una època en què el coneixement sobre el mitjà televisiu era molt escàs a Catalunya. Bona part dels llicenciats en Ciències de la Comunicació acabaven treballant en ràdio o en premsa escrita, mentre que la majoria dels professionals amb estudis tècnics en imatge es dedicaven al cinema. En aquest context, la formació del personal va ser imprescindible en una plantilla en la qual la majoria dels treballadors no havien fet mai televisió i no eren pocs els que provenien d'àmbits aliens a la comunicació. "El que no sabíem per coneixements ho van aprendre per hores", diu Jordi Roure. De fet, diverses fonts expliquen les preferències de Quintà per professionals que no haguessin estudiat Ciències de la Comunicació ni procedissin de TVE.

La voluntat de crear un model de televisió emmirallat en les principals televisions europees i nord-americanes es va evidenciar també en el procés de formació, realitzat principalment per personal francès i nord-americà. "La gran novetat de TV3 no és tant el que es va inventar, sinó el que es va copiar", explica Enric Calpena¹⁹.

Formadors **francesos** procedents de l'*Institut National de l'Audiovisuel* i d'*Antenne 2* van ser els encarregats de realitzar els cursos als primers equips ENG i personal de

¹⁹ Enric Calpena, juntament amb Maria Gorgues, va ser el primer presentador del Telenotícies.

realització. Alguns professionals es van desplaçar a París per rebre formació *in situ* durant una setmana, però la major part dels cursos es va realitzar a Barcelona. Bruno Albin²⁰, un dels formadors procedents de la televisió francesa, destaca l'interès dels alumnes per aprendre el llenguatge televisiu durant els cursos de formació, que van iniciar-se amb tècniques fotogràfiques. Entre els primers exercicis destinats a ENG, els alumnes havien de sortir al carrer a realitzar 36 fotografies per il·lustrar una història, que posteriorment havien de narrar amb 24. L'objectiu era donar a conèixer els recursos del llenguatge audiovisual per narrar fets a través de la imatge. Finalitzada la fase de formació, els esforços es van centrar en el format i la posada en escena dels Telenotícies, tot i que la tasca del personal francès va durar poc. El resultat dels primers Telenotícies de prova o Telenotícies zero no va agradar a Quintà, que va optar per canviar els formadors.

Els germans **nord-americans** Lee i Edward Hanna, provinents d'una empresa de consultoria, van ser els encarregats de posar en marxa primer el model d'informatiu. Joan Úbeda, primer realitzador del Telenotícies, explica que van canviar completament el format a tres setmanes de l'inici de les emissions i en destaca la seva aportació en "mètode" i "criteri". Els dos germans van intervenir en la majoria d'aspectes formals i estètics del Telenotícies, amb l'excepció del grafisme. Úbeda explica que fins i tot van redactar el primer sumari, a mà. La seva presència també va permetre agilitzar la compra de maquinària i tecnologia que ja s'estava utilitzant a Estats Units, en un moment en què la situació alegal de TV3 afectava també la importació de material.

Tot i la innegable aportació dels germans Hanna, Jordi Roure explica que també hi va haver algunes discrepàncies atribuïdes a diferències culturals. Aquesta diversitat de criteris es van fer palesa, sobretot, en els càstings per escollir els conductors. La materialització dels cànons de bellesa en la imatge dels presentadors va generar controvèrsia en l'elecció dels perfils. Amb el temps, però, l'èxit reconegut d'alguns dels aspirants qüestionats inicialment pels germans Hanna ha permès donar per vàlids els criteris de TV3.

4.3.1. La nomenclatura

²⁰ Entrevista extreta del programa 20 anys de TV3

La recerca de referències en mitjans internacionals va contribuir a la introducció de rutines de producció, tècniques de realització i lèxic utilitzat en altres televisions, que amb els anys s'han assimilat com a propis a la televisió pública catalana.

Les bones relacions que TV3 tenia amb la *BBC* van facilitar que personal de la cadena es pogués desplaçar als estudis centrals de Londres per conèixer el seu *know-how*. Jordi Roure explica que li va sorprendre la manera de treballar i l'estandardització de les rutines de realització: “es notava que tenien ofici i anys d'experiència”.

Entre les paraules franceses que actualment formen part de l'argot de TV3, l'exemple més clar és el *top*, l'ordre que el realitzador dona al mesclador per tal que aquest llenci un vídeo. Mentre que en la majoria de cadenes s'utilitza *entra vídeo*, o simplement *vídeo*, TV3 utilitza l'abreviatura de *top le vídeo*, que és la nomenclatura que se sol utilitzar en francès. Un altre exemple és que la sala de control de realització a TV3 se l'anomena pel nom francès *régie*.

Una part important del lèxic associat a la realització el va incorporar Joan Úbeda. Una mostra n'és l'ús de l'acrònim BVU (*Broadcast Video U-matic*) per a la numeració seqüencial dels vídeos dins de l'escaleta (BVU1, BVU2, etc.). Tot i que aquesta nomenclatura feia referència a un format que va quedar obsolet en pocs anys, BVU es continua utilitzant avui en dia. També és destacable l'ús del mot *chyronita*, utilitzat per referenciar la figura d'operador de títols o *chyrons*. El nom té l'origen en la marca comercial nord-americana *Chyron Corporation*, tot i que TV3 ha treballat majoritàriament amb un altre proveïdor, *Aston Broadcast Systems*. En aquest cas, però, l'ús genèric del mot *chyron* s'ha estès també en altres mitjans.

4.4. El model dels informatius

El contingut informatiu van constituir la base de la programació de la cadena, amb l'objectiu de fer de TV3 una televisió informativa “en el major grau possible” (Avui, 3/7/85). La cadena volia que els informatius diaris fossin una alternativa real i al mateix temps diferenciada dels de TVE. Aquesta voluntat de diferenciació respecte l'únic producte informatiu existent en aquell moment ja es va fer palesa amb l'elecció del

nom: “es podria haver anomenat *Telediari*, però es va escollir Telenotícies”, diu Josep Maria Ràfols.

Alfons Quintà va apostar per una televisió institucional en els seus plantejaments informatius, amb un tracte especial cap a les figures del president de la Generalitat i el rei. Durant els primers mesos, TV3 va cobrir àmpliament els viatges oficials dels dos estaments, un fet que ha estat interpretat com una manera de contrastar la situació alegal de la cadena. “Això donava carta de naturalitat”, afirma Enric Canals²¹. Moltes de les fonts consultades afirmen que “era difícil dir que ho estaven fent molt malament aquelles persones que seguien el rei”.

El tractament de la informació relacionada amb la Casa Reial i la Generalitat era molt descriptiva i poc crítica. N'és un exemple la notícia que explicava el viatge dels Reis a Baqueira el 2 de gener de 1986. L'entradeta de la notícia era la següent:

“El rei Joan Carles i la seva família, que fan vacances a la Vall d'Aran, han tingut un magnífic dia de sol per poder esquiar a l'estació de Baqueira.”

En el vídeo s'explica en detall tot el que la família va realitzar durant el cap de setmana. El tractament descriptiu de la informació també és evident, per exemple, en la notícia sobre els detalls de la visita de Jordi Pujol a Cervera i Tàrraga, emesa el 16 de gener de 1984.

²¹ Entrevista extreta del programa *20 anys de TV3*.

5. Evolució del model

Els següents epígrafs descriuen les característiques més destacades de cada un dels models de Telenotícies, classificats cronològicament en funció de l'aspecte visual dels decorats.

5.1. Primera etapa (gener 1984 - abril 1985)

Aquesta primera etapa va servir per posar en pràctica el model de Telenotícies que s'havia ideat durant els últims mesos. El capítol inclou una descripció detallada dels aspectes més significatius del primer format, amb l'objectiu de proporcionar al lector les eines necessàries per entendre'n l'evolució posterior.

5.1.1. La posada en escena

El model comptava amb dos conductors, un de cada sexe²², un presentador per la informació esportiva i un altre per la informació meteorològica. Per la seva peculiar composició, cal destacar la posició del meteoròleg en el pla general de tots els presentadors, mostrat després de la careta d'entrada (imatge 5.1).

Imatge 5.1: pla general del plató del Telenotícies. Font: TV3

La relació dels presentadors amb l'espectador era formal i entre ells sempre es dirigien pel nom i el cognom²³. La comunicació era habitual, una recurs que s'ha mantingut fins a l'actualitat i que permet aportar dinamisme en el nexa entre el blocs informatiu i la informació esportiva o meteorològica. Aquests diàlegs són coneguts a la cadena com a *dóna-pas* i *torna-pas*, respectivament.

²² La majoria d'etapes han comptat amb una parella de conductors d'ambdós sexes.

²³ A dia d'avui, el tracte amb l'espectador manté un nivell de formalisme alt, però entre els presentadors és més proper.

En l'edició, es va apostar pel muntatge de vídeos amb plans de curta durada i alt contingut informatiu. Entre altres, es volia evitar la presència en els vídeos de discursos llargs o conferències de premsa. Al plató, el pla predominant del conductor durant les entradetes o *intros* era més tancat que l'habitual de TVE (imatge 5.2), amb l'objectiu manifest de proporcionar un major grau de proximitat.

Imatge 5.2: comparativa de plans de Paco Montesdeoca (TVE) i Enric Calpena (TV3).
Font: TV3

5.1.1.1. Els conductors

Els conductors no havien de ser només bons comunicadors, sinó professionals capaços de seleccionar els temes, redactar els seus propis textos i aportar criteri editorial. Aquesta característica és destacable tant per la diferenciació respecte altres cadenes, com pel fet que aquest criteri s'ha mantingut fins a dia d'avui. Els dos primers presentadors del Telenotícies va ser Enric Calpena i Maria Gorgues, que procedien de *El País* i *Radio4*, respectivament.

El missatge de modernitat que volia transmetre TV3 no es va reflectir tant en la selecció i tractament dels continguts com en la imatge i en el vestuari dels conductors. La cadena volia adreçar-se a una part de la societat que no se sentia representada pels estaments oficials. Els conductors eren joves i vestien de manera formal però d'acord amb la modernitat de l'època²⁴, amb roba que ells mateixos portaven de casa²⁵. “Era un aspecte clarament diferent al que mostrava TVE, amb conductors d'edat avançada i posat formal, en un missatge dirigit sobretot a l'*stablishment*”, diu Calpena.

²⁴ Un exemple és la popularització de la màniga tipus *raglan* entre els homes.

²⁵ Dos anys més tard, la cadena va passar a assumir els costos de la vestimenta.

5.1.1.2. La recerca de l'objectivitat

Entre els professional hi havia una voluntat manifesta de mostrar les notícies de la manera més objectiva i neutral possible, tant en el contingut com en la posada en escena. L'objectiu era guanyar la confiança i la credibilitat dels telespectadors oferint una informació rigorosa, veraç i propera. Enric Calpena explica que es volia fugir d'una televisió "opinativa" i destaca la voluntat dels conductors de no mostrar empatia al explicar les notícies, que descriu com "una obsessió".

Una mostra d'aquesta intenció és la cobertura de l'accident entre un autocar i un tren a Juneda (Lleida).²⁶ Al visualitzar la peça informativa es pot apreciar que, malgrat el tràgic succés, els fets van ser narrats amb molta fredor i evitant en tot moment l'espectacularització. Calpena explica, però, que en acabar el directe, "tot l'equip va quedar destrossat".

Imatge 5.3: stand-up d'Enric Calpena durant la connexió en directe des de la Paeria, el dia del succés. Font: TV3

El debat entorn a la objectivitat en el periodisme televisiu cal situar-lo en un context de falta de referents deontològics. L'absència d'un llibre d'estil o guia per ser utilitzat com a marc de referència, així com també d'una cadena de comandament clara, obligava els professionals a prendre decisions en base al contingut informatiu del dia a dia. "No hi havia un protocol clar; era un *work-in-progress*", explica Calpena.

La seqüència del suïcidi de Budd Dwyer²⁷ havia estat enregistrada sencera (imatge 5.4) i de seguida va aparèixer en mitjans d'arreu del món. El tractament d'aquesta informació a TV3 va ser consensuat pels responsables del Telenotícies, que van optar per mostrar bona part de la seqüència, però excloent el primer pla de Dwyer dessagnant-se (imatge 5.4a).

²⁶ Va ocórrer el 25 de març de 1988 i hi van morir 15 persones, entre les quals 10 menors. És l'accident de tren més greu que hi ha hagut mai a la província de Lleida.

²⁷ Budd Dwyer va ser un polític nord-americà de l'estat de Pennsilvània que, després de ser acusat de suborn, es va suïcidar durant una roda de premsa televisada en directe el gener de 1987.

Imatge 5.4: seqüència completa enregistrada per televisions nord-americanes. Font: TV3

- (a) Primer pla de Dwyer durant la roda de premsa
- (b) Pla mitjà de Dwyer mentre s'apunta amb la pistola.
- (c) Primer pla de Dwyer dessagnant-se.

Imatge 5.5: seqüència editada mostrada durant el Telenotícies. Font: TV3

- (a) Mònica Hugué introduceix la notícia.
- (b) Pla mitjà de Dwyer mentre s'apunta amb la pistola.
- (c) Pla mitjà d'un assistent a la conferència, amb Dwyer al terra.
- (d) Pla detall de la pistola.

5.1.2. L'estructura del programa

La primera estructura d'escaleta la va proposar l'aleshores director del Telenotícies, Josep Maria Ràfols. Ell mateix explica que model es va construir amb l'objectiu de "servir com a referència" per als professionals, sense que fos una norma.

L'estructura proposada per Ràfols, assimilable a la d'una portada de diari, dividia el bloc informatiu en les següents parts:

1. **Obertura:** descripció breu de les tres notícies principals del dia. Cada una havia de provenir d'una secció diferent, però com a mínim una d'elles havia de ser en clau catalana.
2. **Sumari:** menció breu a la resta d'informacions que es desenvoluparien durant el Telenotícies.
3. **Informació:** descripció de cada un dels temes, agrupats per temàtica. Si bé els blocs havien d'estar ordenats, no hi havia un temps de dedicació fixat per a cada un d'ells.

L'estructura proposada per Ràfols es va modificar per motius periodístics en nombroses ocasions. Tampoc no era inalterable la durada del Telenotícies que, com en la majoria d'informatius de les principals televisions europees, estava estipulada en trenta minuts. En aquest sentit, Ràfols destaca la predisposició de la direcció de la cadena per allargar l'informatiu en cas que els directors de Telenotícies ho creguessin oportú.

Una tendència present en aquests primers anys i que s'ha fet palesa en altres etapes posteriors és una certa prioritització de la informació internacional. Amb una clara vocació d'exemplificar des de l'inici el caràcter universal de la cadena, Maria Gorgues va realitzar l'obertura del primer Telenotícies amb la notícia sobre la conferència de desarmament d'Europa celebrada a Estocolm.

5.1.2.1. La primera secció diferenciada: Fets i Gent

Fets i Gent era una secció integrada al Telenotícies que contenia informacions curioses o atractives visualment, però periodísticament menys rellevants. Se solien presentar tres temes diferenciats amb una durada total d'un minut i mig. Malgrat que la secció estava inclosa en el Telenotícies, l'existència d'una línia gràfica pròpia permetia diferenciar-la de la resta de les informacions.

La presència de seccions diferenciades gràficament²⁸ però integrades en el Telenotícies vespre s'ha mantingut fins a dia d'avui. *Fets i Gent* es va emetre des del primer Telenotícies fins l'any 1994, moment en què es va incorporar *El Reportatge*, i posteriorment *l'Apunt Final*, tots dos amb careta pròpia. Amb noms, durada i temes diferents, el denominador comú és que han permès introduir contingut clarament diferenciat de les resta de notícies, alhora que han alterat el ritme i la presentació del Telenotícies.

5.1.3. La tecnologia i l'agilitat

En naixement de TV3 va coincidir temporalment en un període d'avenços tecnològics molt rellevants en el camp de la imatge. Amb una clara voluntat per ser a l'avantguarda de la tècnica, els responsables de la cadena van buscar referents en altres televisions europees i nord-americanes. L'elecció d'equipar TV3 amb l'última tecnologia va permetre crear una estructura organitzativa adaptada als nous processos de gravació, edició i emissió de la informació. La llarga trajectòria de moltes televisions europees havia permès consolidar una estructura professional que en molts casos era massa rígida per adaptar-se a les facilitats que proporcionaven les noves tecnologies²⁹.

5.1.3.1. Les càmeres Betacam

Una de les principals innovacions tecnològiques que va incorporar TV3 van ser les càmeres *betacam* tant per al plató com per als equips ENG, en un moment en què la bona part de les televisions europees utilitzaven encara el suport cinematogràfic³⁰. De fet, Jaume Ferrús³¹ explica que "TV3 va ser una de les primeres televisions d'aquestes característiques en utilitzar el format de vídeo a nivell mundial". Aquesta nova

²⁸ Més recentment, algunes seccions es diferencien només per la menció explícita dels conductors. N'és un exemple *La Contraportada*, una secció amb una informació que sol ser de caire social i no d'estricta actualitat.

²⁹ La BBC va començar les emissions l'any 1936; la francesa RTF, el 1947; la italiana RAI, l'any 1954 i l'alemanya ZFD, el 1963.

³⁰ El procés de producció en format cinematogràfic era costós i molt llarg, ja que calia deixar les cintes a revelar durant unes quantes hores.

³¹ Entrevista a Jaume Ferrús, cap d'enginyeria i posteriorment director de la cadena, extreta del programa *20 anys de TV3*.

tecnologia proporcionava una imatge amb una qualitat molt superior, alhora que va permetre optimitzar recursos de personal durant els rodatges³².

Rosa Marqueta explica que “mentre TVE tenia instal·lada una càmera d’estudi a cada extrem de l’escalinata del Palau de la Moncloa, els professionals de TV3 podien moure’s lliurement, com feien els fotògrafs i algunes altres televisions europees.”

5.1.3.2. Els equips ENG

Un dels pilars en el model de televisió de TV3 va ser la incorporació des de l’inici dels ENG³³, unes assignacions formades per dos professionals que de manera alternada s’encarreguen d’enregistrar les imatges, fer el muntatge i incorporar la locució a la peça informativa.

La lleugeresa dels equips ENG va possibilitar un moviment còmode i àgil pel territori. La població es va acostumar a veure cotxes amb el *logo* de TV3 pels pobles i ciutats de Catalunya, en una clara intenció mostrar proximitat i fer visible la cadena. La presència al territori va permetre la cobertura de fets dels quals els equips de TV3 en van ser testimonis directes, com ara la detenció d’*el Vaquilla* el 12 de desembre de 1984³⁴. Manel Mateu i Robert Verdés van enregistrar les imatges, que van tenir un gran ressò internacional, mentre cobrien una altra notícia.

Imatge 5.6: un instant de la detenció Juan José Moreno Cuenca. Font: TV3

Imatge 5.7: declaracions d’una botiguera de la zona, testimoni de la detenció. Font: TV3

³² L’equip habitual de rodatges a TVE estava integrat per un operador de càmera, un operador de vídeo, un operador de so, un redactor, un productor, un realitzador i un o dos xofers.

³³ Les sigles provenen de l’anglès *Electronic News Gathering* o Captació Electrònica de Notícies.

³⁴ El va detenir la Guardia Civil després de fugir de la presó de Lleida juntament amb quatre presos més.

Les mostres de sorpresa que expressen les persones que hi ha darrere la persona entrevistada de la imatge 5.7 poden evidenciar l'excelsitud de la presència d'equips de reporters de TV3 als carrers de Barcelona.

La presència al territori es va voler escenificar també en la firma de les informacions per part dels equips desplaçats. La fórmula de tancament de les cròniques³⁵ inclou la menció al lloc des d'on s'ha informat de la notícia, en un intent per fer evident el desplaçament dels equips.

5.1.4. *El Temps*: informació de proximitat

La cadena va veure en la informació meteorològica un element diferencial per fidelitzar l'audiència gràcies a la proximitat. "Podia ploure a Barcelona, fer sol a Tarragona i Lleida, nevar al Pirineu i fer vent a l'Empordà, però TVE generalitzava Catalunya amb el temps a Barcelona", diu Francesc Mauri, meteoròleg de TV3. En aquest sentit, TV3 era l'única cadena que podia mostrar la previsió per a cada una de les llavors 41 comarques. Això va permetre que els telespectadors trobessin la referència meteorològica en un espai en el qual hi havia representat el seu entorn més proper.

TV3 va integrar l'espai *El Temps* dins l'estructura del Telenotícies, una característica que s'ha mantingut només en algunes etapes³⁶ i que, tal com s'explica més endavant, respon principalment a criteris comercials.

En aquesta primera etapa es va fer evident la interacció entre els conductors i el meteoròleg per tal d'enllaçar el bloc informatiu i la informació meteorològica. En la forma més habitual, que s'ha mantingut fins a l'actualitat, un dels conductors dirigia una pregunta al meteoròleg, un guió que en la majoria d'ocasions es planificava amb anterioritat. La voluntat d'unir els diferents blocs mitjançant la comunicació oral, amb un llenguatge planer i menys formal que en la resta de l'informatiu, anava en línia amb la voluntat de mostrar proximitat amb l'espectador.

³⁵ <nom del periodista, TV3, lloc des d'on s'està informant>

³⁶ Entre els anys 1990 i 1996, *El Temps* es va presentar com un espai separat.

El vocabulari utilitzat en les prediccions de TV3 estava basat en la nomenclatura proposada pel meteoròleg d'Eduard Fontserè³⁷, fundador del Servei Meteorològic de Catalunya l'any 1921³⁸. La població s'havia acostumat a sentir prediccions recurrents com ara "*nubes y claros con chubascos dispersos*", però desconeixia el significat de paraules com calamarsa o clarianes. *El Temps* va permetre normalitzar el llenguatge entorn a fenòmens meteorològics en català. Una mostra de la novetat que va suposar la introducció d'aquests tecnicismes és que el fundador de la Secció de Meteorologia i primer meteoròleg o *home del temps* de TV3, Antoni Castejon, era conegut popularment com a *míster maregassa*.

Seguint la mateixa estratègia que en l'elecció dels conductors, la cadena va apostar no només per bons comunicadors, sinó sobretot per professionals capaços d'interpretar i preveure el comportament meteorològic a través dels diferents mapes i models de predicció. En la majoria de televisions a nivell estatal³⁹ i internacional, els professionals encarregats de la informació meteorològica no tenen formació en física o geografia⁴⁰, sinó que són periodistes especialitzats en informació meteorològica (Escales, 2014).

5.1.5. L'estructura organitzativa

L'estructura interna de la redacció es va dissenyar per donar resposta a les necessitats productives de l'única edició del Telenotícies que aleshores hi havia en antena. A diferència de la majoria de mitjans de l'època, TV3 va optar per un model en el qual es prescindia de la figura del redactor en cap i es reforçava la del cap de cada una de les cinc seccions: Catalunya, Espanya, Internacional, Economia i Cultura.

Es va crear un grup de treball propi per al Telenotícies, conegut com a equip d'edició o més popularment *cuina* del TN. Aquesta assignació, que s'ha mantingut gairebé intacte fins a l'actualitat, permet disposar d'un equip de treball exclusiu per a l'informatiu i independent de la resta de la redacció. La seva funció és elaborar el programa des de les vessants de la pròpia edició, la realització i la producció, mentre que les

³⁷ "Assaig d'un vocabulari meteorològic català", E. Fontserè. Institut d'Estudis Catalans, 1948, Barcelona.

³⁸ L'any 1927, Ràdio Barcelona va emetre per primera vegada a Espanya un butlletí amb informació meteorològica.

³⁹ Francesc Mauri explica que arran de l'aprovació de la llei d'incompatibilitats laborals de 1984, molts meteoròlegs van deixar TVE per treballar a l'Institut Nacional de Meteorologia.

⁴⁰ Són els dos camps de formació de la majoria de professionals que han treballat a TV3.

informacions són elaborades pels redactors de les seccions. L'equip estava format inicialment per set persones entre conductors, director de TN, realitzador, secretària, ajudant de realització i redactor. Durant els primers mesos van treballar en un despatx separat, però al cap de poc temps es van integrar en una taula de la redacció.

El departament d'assignacions s'encarregava de distribuir dels recursos, sota la direcció del cap d'assignacions o *assignman*⁴¹ i en coordinació amb els directors de Telenotícies. La primera selecció dels temes es realitzava durant el Consell de Redacció, una reunió en la qual hi assistien els caps de cada secció, personal d'assignacions i els responsables del Telenotícies. Amb aquests *guidelines* a nivell estratègic i de línia editorial, la presentació de la informació el modelava l'equip d'edició del TN vespre i també del TN migdia, que va començar les emissions uns mesos més tard. Aquesta estructura de presa de decisions s'ha mantingut al llarg dels anys, amb només algunes variacions poc rellevants.

L'equip de meteorologia estava integrat a la redacció d'informatius, mentre que els professionals d'esports tenien la seva pròpia redacció en una altra planta del mateix edifici del carrer Numància. Imma Pedemonte, una de les primeres presentadores d'esports, explica que al principi ella mateixa que es preparava les notícies i que "va trobar a faltar suport". Malgrat tenir departament propi, els recursos destinats a esports eren reduïts i eren els presentadors s'encarregaven, de manera autònoma, de seleccionar els temes i escriure les notícies.

La presència de TV3 fora de Catalunya es va fer efectiva amb l'obertura de la corresponsalia de TV3 a París i les delegacions de Madrid, País Basc i Sevilla. La presència a París no només va permetre obtenir informació de França, sinó sobretot obrir una via d'accés a la informació internacional, tal com s'explica en l'epígraf 5.1.8. En territori espanyol, l'elecció de Madrid i el País Basc respon al pes que la política catalana tenia al Congrés dels Diputats i a l'activitat terrorista d'ETA⁴², respectivament. Menys clar és el motiu d'elecció de Sevilla. La primera delegada de TV3 a la capital andalusa, Regina Farré, explica que en una conversa amb Alfons Quintà ella li va proposar d'obrir una delegació a Andalusia "com a eina d'integració per al milió

⁴¹ El rol és semblant al que actualment exerceix el cap de la redacció.

⁴² La col·laboració de TV3 amb Euskal Telebista va permetre l'ús de platós i material de la cadena basca.

d'andalusos que vivien a Catalunya". Desconeix, però, sí que aquest va ser el motiu principal de l'obertura de la corresponsalia⁴³.

5.1.6. El grafisme

El naixement de la cadena va coincidir amb una època d'eclosió del disseny a Barcelona, amb l'aparició de noves tendències i un augment considerable del nombre de professionals dedicats a aquest sector. En aquest context, els creadors de TV3 van veure en el grafisme la possibilitat de crear una marca diferenciable i alhora clarament identificable per l'espectador. Crítics, estudiosos i públic van coincidir en assenyalar que un dels trets d'imatge de TV3 durant aquests primers anys radicava en la inclusió del grafisme als informatius (Altadill, 1989).

Alguns professionals amb una reconeguda trajectòria en premsa escrita es van incorporar al departament de grafisme de TV3, que va integrar des del principi també el disseny i la creació dels decorats. La producció de les caretes⁴⁴ es va internalitzar al cap d'uns anys, quan l'abaratiment de la tecnologia va permetre a TV3 adquirir la maquinària necessària i assumir la formació del personal.

5.1.6.1. Els faristols

L'element que millor representava el grafisme en informatius durant aquests primers anys era la il·lustració que acompanyava la imatge en les *intros* de la majoria de notícies (imatge 5.8). Aquest element gràfic es va popularitzar a la cadena amb el nom de faristol, fent referència al suport físic que el subjectava. TV3 no va innovar en la pròpia tècnica, que ja l'estava utilitzant TVE, sinó en el contingut gràfic. En la majoria de casos, la il·lustració no era una fotografia, sinó un disseny elaborat amb una línia gràfica pròpia (imatge 5.8).

⁴³ Durant la novena etapa es va tornar a plantejar la reobertura de la corresponsalia. En aquell moment, el motiu principal va ser la constant arribada d'immigrants a través de l'estret de Gibraltar.

⁴⁴ La primera careta del Telenotícies es va dissenyar a Luxemburg.

Imatge 5.8: comparació de faristols durant la *intro* a una notícia sobre l'extradició a Espanya de tres terroristes d'ETA. Font: TV3

El disseny es realitzava mitjançant l'ús d'un aerògraf⁴⁵ per pintar la il·lustració sobre una base negra. Una vegada finalitzat procés de creació, es preparava per ser mostrat per televisió. Tot i que al cap d'un temps es van crear una projecció amb diapositives, inicialment el faristol s'havia d'enquadrar mitjançant una càmera addicional, ja que els mescladors de l'època no podien realitzar la composició. Des de la sala dels faristols (imatge 5.9), una persona s'encarregava de canviar-los en funció del tema que s'havia d'explicar, una intervenció manual que implicava algunes limitacions en la realització. Per exemple, la transició entre un faristol i el següent no podia ser

Imatge 5.9: taula amb els faristols preparats per a l'emissió del Telenotícies. Font: TV3

immediata, pel fet que l'operador necessitava un temps mínim per realitzar el canvi. En els estudis del carrer Numància, la sala de faristols estava situada una planta per sobre del plató. Aquest fet provocava que moltes vegades hi haguessin corredisses en situacions de reorganització de l'escaleta o modificacions degudes a notícies d'última hora. També es van produir errors fortuïts, com la caiguda del faristol o la interposició d'algun tècnic entre el faristol i la càmera. Amb el temps, la tècnica i els procediments es van anar perfeccionant i la majoria dels errors del principi van acabar desapareixent.

⁴⁵ Aparell que escampa tinta polvoritzada mitjançant aire comprimit. S'utilitza per al retoc fotogràfic, en treballs de disseny gràfic i publicitari i en arts decoratives.

Els faristols es va utilitzar també al control de continuïtat com a mesura de contenció en cas d'error tècnic. Si per algun motiu fallava l'emissió, es mostrava per pantalla un la icona del programa que estava en antena.

5.1.7. Els processos de producció

Totes les fonts consultades coincideixen en destacar la tasca de l'equip de producció, aleshores liderat per Jaume Roures, en la gestió de la logística associada a la producció de la informació. En aquest epígraf es descriuen dues de les tasques periodístiques que més han evolucionat al llarg del temps, amb l'objectiu que el lector en compregui la complexitat executiva durant els primers anys. Els dos exemples que s'han seleccionat són la recollida d'informació d'agència de notícies i la redacció de textos amb màquina d'escriure.

La **informació procedent d'agència** de notícies arribava a l'anomenada *sala de teletips*.

Una vegada imprès, el personal assignat a aquest espai s'encarregava de tallar el paper de cada una de les sis màquines i distribuir-lo als caps de secció i al director de Telenotícies. Aquesta tasca es realitzava regularment cada hora, però també de manera extraordinària en informacions d'última hora. En aquest cas, prèviament es feia sonar una campana en senyal d'alerta.

Imatge 5.10: impressores a la sala de teletips. Font: TV3

Abans de la introducció dels primer ordinadors, la **redacció de textos** es realitzava amb màquines d'escriure tipus *Olivetti*. Se'n feien dues versions, una amb el text que els conductors havien de narrar i una altre amb l'*script* de les indicacions tècniques. De cada escaleta es feien còpies pels conductors, el realitzador, el *teleprompter* i una que es guardava de seguretat. S'imprimien amb fulls de diferents colors, cada un dels quals es dipositava en una safata. El principal inconvenient en la redacció dels textos era que qualsevol modificació posterior a la impressió, com per exemple les correccions per part dels lingüistes, s'havia de fer a mà.

5.1.8. Les dificultats externes: accés a la UER i a la xarxa de TVE

El veto del govern espanyol a l'entrada de TV3 a la UER i la reticència de TVE per cedir la seva xarxa van obligar la cadena catalana buscar solucions, algunes vegades creatives, per aconseguir imatges de fora de Catalunya.

5.1.8.1. La informació internacional

TV3 va iniciar les emissions amb una única corresponsalia, a París. Un acord amb la televisió francesa *Antenne 2* va permetre que TV3 tingués accés al contingut que generava la cadena francesa, així com també al que rebia d'Eurovisió i d'algunes agències notícies. Això va facilitar que la corresponsalia de París esdevingués una mena de *hub* d'emissions internacionals que va permetre nodrir TV3 d'imatges procedents de l'estranger. En algunes ocasions, enviats especials de la cadena van fer arribar el material audiovisual fins als estudis de TV3 a través del centre emissor de París. És el sistema que va utilitzar Joan Nogués per enviar les imatges de la visita del rei a Moscou, i va permetre que TV3 mostrés l'arribada del monarca a la capital russa abans que TVE.

La corresponsalia de TV3 es va instal·lar físicament molt a prop de les instal·lacions d'*Antenne 2*, on la corresponsal, Montse Besses, passava bona part de la jornada. "TV3 va entrar a formar part d'*Antenne 2*", explica. Assistia a les reunions d'edició i informava sobre els temes que arribarien per Eurovisió al cap d'Internacional de TV3, que en realitzava la selecció. Les imatges s'enviaven al centre d'emissió de Puig Neulós, situat al Rosselló, des d'on personal dels estudis de TV3 portaven les cintes fins a Barcelona. Aquesta situació es va allargar fins que al mes de maig que, arran d'un acord amb *Telefónica*, TV3 va poder enviar el senyal fins a l'edifici Estel de la companyia.

La complexitat logística va provocar que algunes vegades no hi hagués temps per visionar les imatges abans de redactar la notícia, que s'havia de construir en base a la informació procedent dels teletips. També era habitual que algunes imatges arribessin amb el TN ja iniciat i s'haguessin de reordenar dins de l'escaleta o, en el pitjor dels casos, arribessin amb el Telenotícies ja finalitzat.

La primera connexió en directe fora de l'estat espanyol es va realitzar amb Ginebra el 5 de febrer de 1985⁴⁶. Durant el directe, Joan Nogués va realitzar una entrevista a Fernando Morán, aleshores ministre d'afers estrangers. Una mostra de l' excepcionalitat de la connexió és el faristol que va acompanyar a Maria Gorgues durant el *dóna-pas* (imatge 5.11).

Imatge 5.11: connexió en directe amb Ginebra. Font: TV3

5.1.8.2. La informació estatal

La negativa de TVE a cedir la xarxa de difusió a TV3 va tenir impacte en l'enviament de vídeos dins d'Espanya. Sense l'opció de transmetre el senyal via ones hertzianes, les cintes de vídeo procedents de les delegacions de TV3 en territori espanyol⁴⁷ es solien enviar per transport aeri de mercaderies, sobretot el contingut provinent de Madrid. Però algunes vegades l'estret marge de temps impedia que això fos viable i eren passatgers del Pont Aeri que transportaven les cintes de vídeo, que personal de la cadena recollia a l'aeroport del Prat. L'últim avió, a les sis de la tarda, era conegut a la redacció com *l'avió de les xis*, en referència al dialecte menorquí del cap d'Espanya, Pau Camps.

La implicació de la població amb el projecte de TV3 va quedar palesa amb algunes anècdotes curioses. "Algun passatger del Pont Aeri havia portat les cintes directament fins als estudis de TV3", diu Rosa Marqueta. També s'havien trobat amb casos de passatgers que havien recollit les cintes de les escombraries després de veure com altres persones, per desconfiança, les hi havien llençat.

⁴⁶ Va ser en motiu de la trobada entre el ministre d'afers estrangers espanyol, Fernando Morán, i el seu homòleg britànic, Geoffrey Howe.

⁴⁷ També s'havia utilitzat aquesta estratègia per realitzar enviaments internacionals.

L'acord de col·laboració amb *Antenne 2* va facilitar també l'enviament de senyal des de la delegació de Bilbao, a través de la ciutat francesa de Baiona, quan no hi havia temps per transportar les cintes físicament. Aquest recurs es va utilitzar també durant el primer partit de futbol que va emetre TV3, entre el Barça i l'Osasuna⁴⁸, el 10 de setembre de 1983. Mesos després, els enviaments des de Bilbao es van facilitar amb l'acord entre TV3 i *Euskal Telebista*, que va permetre utilitzar les instal·lacions i el material tècnic de la televisió basca.

Segons l'anàlisi de contingut realitzat per Villafañe, Buscamante & Prado (1987), la dificultat per aconseguir imatges des d'altres punts d'Espanya es va traduir, a la pràctica, en una certa prioritització per incloure a l'escaleta els pocs temes d'àmbit estatal dels quals es disposava.

5.2. Segona etapa (abril 1985 – febrer 1986)

El primer canvi de decorat es va realitzar poc més d'un any després de l'inici de les emissions regulars, un nou *look* que va tenir una durada de només onze mesos. Es va optar per mantenir tant els elements d'*attrezzo* com la seva distribució, però se'n va redefinir la línia estètica. És l'única vegada en la història dels Telenotícies que s'ha modificat l'estètica del decorat mantenint la mateixa careta. Aquesta etapa té com a exponent principal la definició del Telenotícies com a producte de referència informativa.

5.2.1. La creació de la marca TN

La penetració i la consolidació de TV3 al territori es va fer efectiva pocs mesos després d'iniciar les emissions. Les dades d'audiència van corroborar la idea de que la cadena havia esdevingut un referent entre la població catalana, tant en informació com en entreteniment i ficció. En aquest escenari favorable, i amb l'augment de la programació com a rerefons, els responsables de la cadena va optar per crear marca pròpia per identificar els informatius diaris. La nova imatge del Telenotícies, identificada per l'abreviatura TN, va substituir en el decorat el *logo* de TV3 (imatge 5.12).

⁴⁸ Es va emetre durant el primer dia d'emissions de prova, el 10 de setembre de 1983.

(a)

(b)

Imatge 5.12: comparació entre els decorats de la primera i la segona etapa. Font: TV3

Entre la resta dels canvis cal destacar la substitució del mapa del món en relleu per un fons llis amb quatre línies paral·leles vermelles, així com també l'enfosquiment de la tonalitat de la taula que, igual que el fons, es va pintar de color gris.

5.2.2. *El Temps*: el primer directe

L'espai *El Temps* es va emetre per primera vegada fora de l'estudi durant el TN migdia del 10 d'octubre de 1985. Antoni Castejon va realitzar la previsió meteorològica des de l'observatori del Turó de l'Home, situat a 1712 metres d'alçada. Durant la connexió, Castejon va realitzar també una entrevista al meteoròleg de l'observatori, Fernando Garcia de Castro.

A diferència d'altres directes posteriors, en aquesta ocasió la connexió no es va realitzar amb valor estrictament informatiu. No hi havia cap fenomen meteorològic advers que la justificués, però sí la voluntat de trencar el ritme habitual del Telenotícies. A més a més, comptar amb la presència de Garcia de Castro va permetre apropar a l'espectador la tasca dels col·laboradors, professionals i aficionats, que diàriament proporcionen dades meteorològiques a TV3.

Imatge 5.13: Antoni Castejon, al costat de Fernando Garcia de Castro. Font: TV3

Les previsions meteorològiques fora de l'estudi s'ha repetit en algunes ocasions al llarg dels anys, però no ha estat de manera regular⁴⁹, sobretot al TN vespre⁵⁰.

5.3. Tercera etapa (març 1986 – maig 1988)

La inauguració de les noves instal·lacions va permetre suplir algunes mancances dels estudis anteriors i augmentar la capacitat de producció. En aquesta etapa es van introduir nous programes a la graella, entre els quals les edicions de nit i cap de setmana del Telenotícies.

5.3.1. Els estudis de Sant Joan Despí

El 23 d'abril de 1986 es van inaugurar oficialment els nous estudis a Sant Joan Despí⁵¹, malgrat que el trasllat de l'equip del Telenotícies s'havia efectuat coincidint amb l'inici d'aquesta etapa. Els estudis provisionals del carrer Numància havien de servir durant set mesos, però finalment es van utilitzar durant dos anys. El nou espai, amb més de 30000m² construïts, tenia una superfície vint vegades superior.

El Centre d'Emissió d'Informatius (CEI), considerat el cor de la cadena (Mora, 1986), va integrar els departaments d'informatius, esports, documentació i el control d'emissió⁵². Els Telenotícies es van gravar en un nou plató de 150m², amb una distribució de l'espai que va permetre agilitzar les rutines de realització. Els mitjans de comunicació de l'època van destacar també que el control central de la cadena disposava d'una línia directa amb la televisió francesa i recepció d'informació de la CNN les 24 hores del dia. Aquest fet evidencia el compromís de TV3 amb la informació internacional en una època en què la major part de la població no tenia accés a les cadenes de televisió estrangeres.

⁴⁹L'any 2008, Francesc Mauri va realitzar el primer directe des d'un punt sense accés per carretera, a l'estany de Certascan (2200m). Aquesta limitació va obligar a transportar el material i l'equip en helicòpter. Des de llavors, només s'han realitzat directes des de fora l'estudi en casos de fenòmens meteorològics excepcionals, com ara les riuades de la Vall d'Aran de juny de 2013.

⁵⁰ La falta de llum afegeix una dificultat a la realització dels directes, sobretot si és per tractar sobre informació meteorològica.

⁵¹ Les instal·lacions van tenir un cost de 9.030 milions de pessetes.

⁵² En els estudis del carrer Numància, l'emissió es realitzava des d'una unitat mòbil situada a fora de l'edifici.

5.3.2. El disseny gràfic

La integració de tecnologia de disseny gràfic als nous estudis va permetre que l'ordinador substituís bona part de tasques de grafisme que fins llavors es realitzaven manualment. Àngel Juan⁵³, grafista de TV3, explica que la cadena va ser "l'embrió" del disseny gràfic a Catalunya.

L'adquisició de la nova tecnologia va permetre també internalitzar la creació de les caretes, tant dels Telenotícies com de la resta de programes, fins a aquest moment contractades a empreses estrangeres.

Imatge 5.14: captura d'un *frame* de la careta. Font: TV3

La primera careta de producció pròpia (imatge 5.14) va destacar per tenir una línia gràfica molt trencadora, amb elements que per primera vegada van permetre proporcionar perspectiva tridimensional. Es va prescindir de la bola del món que fins llavors havia destacat en la careta per donar visibilitat a la "T" i la "N", destacades en verd i taronja. La careta va incorporar també un distintiu amb la versió del Telenotícies.

5.3.3. Els blocs de notícies

Es van introduir de manera habitual blocs informatius formats per notícies curtes sobre quatre o cinc temes, normalment de caire internacional. El format era semblant al d'un sumari, amb música de fons i *veu-en-off* enregistrada per un redactor. Cada tema tenia una durada d'aproximadament quinze segons, fet que n'impedia un anàlisi molt detallat, però que permetia introduir més temes i augmentar el ritme de l'informatiu.

Cal entendre la incorporació d'aquests blocs com una conseqüència de l'augment de contingut visual procedent d'agències internacionals, amb la incorporació de nous sistemes de captació de senyal a instal·lacions que s'acabaven d'estrenar. Aquest recurs es va seguir utilitzant en etapes posteriors i, de manera més irregular, avui en dia continua incorporant-se als Telenotícies.

⁵³ Entrevista extreta del programa *Toc de Llum*.

5.3.4. Els talls publicitaris

Les pauses publicitàries entremig del Telenotícies es van introduir per primera vegada al juny de 1986. Fins llavors, la legislació no permetia intercalar publicitat en els informatius diaris, la retransmissió de cerimònies cíviques o religioses i els debats polítics que poguessin alterar l'emissió regular (Altadill, 1989)⁵⁴. La incorporació d'anuncis publicitaris va respondre, segons Rosa Marqueta, a la voluntat d'allargar el bloc informatiu fins als 25 minuts de durada. D'aquesta manera, el final del Telenotícies coincidia amb l'inici del *prime time*, situat 2/4 de 10 de la nit en horari d'hivern i a les 10 en horari d'estiu. Al mateix temps, les altes audiències del Telenotícies van permetre obtenir un bon rendiment econòmic en aquesta franja.

La introducció de la publicitat va tenir implicacions tant en l'estructura com en el format del Telenotícies. Entre elles, la inclusió dels avanços informatius, coneguts com a *next*, que són petits sumaris que permeten avançar a l'espectador les informacions que es tractaran en tornar de la publicitat. Amb la mateixa finalitat, es va introduir de manera habitual l'espai Avanç Informatiu, emès uns minuts abans del Telenotícies.

5.3.5. El Temps: evolució del *Meteosat*

TV3 va ser la primera televisió de l'estat i de les primeres d'Europa en mostrar l'evolució dels núvols a través de la successió de captures del satèl·lit *Meteosat*⁵⁵. La tecnologia, fins aleshores utilitzada com a eina de defensa per a l'exèrcit, es va importar d'una empresa britànica destinada a la fabricació d'aparells militars⁵⁶. Tot i que la complexitat tècnica de l'aparell no era alta, el seu ús encara no estava estès ni tan sols en infraestructures estratègiques com ara aeroports⁵⁷.

⁵⁴ Com a compensació, es permetia augmentar la publicitat en un 50 per cent una hora anterior i posterior al Telenotícies.

⁵⁵ El llançament del satèl·lit, l'any 1977, va transformar l'estudi dels fenòmens meteorològics.

⁵⁶ Jordi Roure explica la sorpresa quan els responsables de l'empresa van explicar que l'únic aparell que havien venut a Espanya estava destinat al portaavions *Dédalo*.

⁵⁷ Durant el Telenotícies del dia 2 d'octubre de 1988, Antoni Castejon va informar sobre una forta formació de núvols sobre el Mediterrani. Com que avançaven en direcció a Palma, aquella mateixa nit va informar del fenomen a l'aeroport de la capital balear, que no disposava d'imatges de satèl·lit.

La implementació d'aquesta tecnologia en televisió es va materialitzar amb la superposició de 24 captures del *Meteosat* per cada segon d'imatge, una freqüència que va permetre transmetre l'efecte de moviment continuat. Els components negres de la imatge es van substituir per un *key* de luminància, mentre els núvols quedaven en la banda de grisos. La projecció es va realitzar sobre un mapa d'Europa dissenyat pel departament de grafisme.

Imatge 5.15: Antoni Castejon mostra als espectadors l'evolució del *Meteosat*. Font: TV3

El nou recurs va permetre als meteoròlegs dedicar més temps a la interpretació dels fenòmens meteorològics durant les hores anteriors, una tasca moltes vegades necessària per preveure els esdeveniments futurs. Per altra costat, el telespectador va veure plasmat i justificat gràficament el temps que ell mateix havia observat. “En pocs anys, va passar de veure una foto estreta d'un fax a l'evolució completa dels núvols al llarg del dia”, diu Jordi Roure.

5.4. Quarta etapa (juny 1988 – octubre 1990)

5.4.1. La informatització de la redacció: *Basys*

Seguint el camí de la majoria de televisions europees, TV3 va incorporar la informàtica com a eina a la redacció a finals dels anys noranta. Tant per l'abast com pel seu impacte, es pot considerar que va ser la primera revolució tecnològica als serveis informatius. El sistema va permetre integrar bona part de les tasques periodístiques en un programa informàtic, fet que va modificar significativament les rutines productives.

La substitució de les màquines d'escriure *Olivetti* per ordinadors va finalitzar l'any 1992. La informàtica va permetre als periodistes crear els textos digitalment i compartir-los en xarxa. D'aquesta manera, ja no era necessari realitzar a mà les modificacions de l'escaleta ni les correccions lingüístiques. Al sistema, que es va instal·lar en cada un dels 26 llocs de treball de la redacció, s'hi va integrar també el

disseny de l'escaleta i la gestió del *teleprompter*, fins llavors projectat manualment des d'un full de paper.

L'elecció del *software* informàtic es va realitzar entre els dos principals sistemes existents aleshores: *Newstar* i *Basys*. La cadena va optar per implantar el *Basys* principalment per la facilitat d'ús, lleugerament superior a la de *Newstar*, i per la completa consolidació a les principals televisions europees. El fet que cadenes com la BBC o la RAI tinguessin els sistema implantat n'assegurava la fàcil integració de les principals agències de notícies (Luzón, 2001).

La informatització de la recepció de notícies d'agència a través del sistema *Basys* va permetre agilitzar el procés de recepció i tractament d'aquestes fonts, alhora que el va fer accessible a més personal. Fins llavors, el cap de cada secció rebia i filtrava les notícies d'agència, que posteriorment feia arribar als redactors. Amb la informatització, els redactors van passar a tenir accés directe a les notícies. Va ser un exemple del que Luzon (2001) anomena *democratització* de la informació associada a les noves tecnologies.

TV3 estava aleshores subscripta a sis agències (*France Press, Reuters, Associated Press, EFE, Europa Press* i *WTN*⁵⁸), tres de les quals proporcionaven contingut audiovisual (*Reuters, APTV* i *WTN*). Per a aquestes últimes, l'*script* amb la informació sobre la localització, el tipus de plans o la transcripció de les entrevistes, fins aleshores enviat a la secció d'Internacional via tèlex, es va integrar també al sistema.

5.4.2. La informació econòmica

TV3 va ser la primera televisió de l'estat en incorporar un espai propi dedicat a la informació econòmica i integrat als informatius diaris sota una marca pròpia (CCMA, 2017). "Es va crear un llenguatge televisiu propi que va permetre fer accessible a l'espectador els conceptes més tècnics", explica Miquel Ramon⁵⁹.

El primer espai, totalment integrat en el Telenotícies, es va anomenar *Diners* i va néixer el 1990. L'any 1993 es va convertir en un magazine setmanal, que anys més tard

⁵⁸ TV3 va prescindir d'aquesta agència el 1997.

⁵⁹ Miquel Ramon va ser director de l'espai *Diners*.

passaria a anomenar-se *Valor Afegit*. L'any 1995 es va estrenar *Diners al dia*, un programa emès després del TN nit i que va estar dos anys a la graella. En aquesta etapa, el TN matí va incloure també una secció dedicada a la informació econòmica i que comptava amb un presentador propi. Des del 2003, el programa de referència és *Els Diners*, un espai que actualment s'emet de dilluns a dijous després del Telenotícies.

El contingut dels programes no ha estat centrat només en els moviments de la borsa i els mercats, sinó sobretot en temes que afecten de manera directa als ciutadans i que, per la seva naturalesa més atemporal, normalment no tenen cabuda en el bloc informatiu. Precisament, la conversió en un espai separat però alhora integrat en el Telenotícies posa en valor la necessitat de contemplar aquesta perspectiva en l'estudi.

5.4.3. Les delegacions territorials

L'obertura de les delegacions territorials a Girona, Lleida i Tarragona⁶⁰ va permetre incorporar als Telenotícies més informacions de territori, una oferta que responia a les crítiques per excés de barcelonisme⁶¹. Les delegacions funcionaven com a mini redaccions amb personal i recursos tècnics propis, integrats i coordinats per la secció Catalunya. La descentralització dels informatius va contribuir a la prioritització de l'especialització territorial dels periodistes per sobre de la temàtica informativa.

El segon gran impacte va ser la possibilitat d'enviar el senyal a través de la xarxa d'enllaços fixes entre les delegacions i els estudis centrals. Aquesta nova estructura va facilitar els enviaments, en directe i gravats, des de les zones més aïllades. Així, els vídeos no calia portar-los físicament fins a Sant Joan Despí, sinó que es podien enviar des de les noves delegacions, amb l'evident estalvi temporal que va suposar.

5.4.4. La optimització de recursos: FORTA

La Federació d'Organitzacions de Ràdios i Televisió Autònòmiques (FORTA) va agrupar televisions d'àmbit autonòmic amb l'objectiu de compartir contingut i optimitzar

⁶⁰ L'any 2010, la CCMA va obrir una quarta delegació a les Terres de l'Ebre, que es va mantenir fins al 2013.

⁶¹ L'any 1986, un grup de professors lleidatans van subscriure un text titulat *El català, llengua nacional o idioma municipal?*, en què acusaven de massa barceloní el català de TV3.

recursos⁶². Aquesta unió de forces en la producció va permetre disposar de més material audiovisual d'àmbit estatal, que es va materialitzar en un augment d'aquesta informació als Telenotícies. Amb la voluntat de donar cobertura a tot l'estat, les sis emissores que inicialment van constituir la FORTA es van repartir tot el territori. TV3 no va cobrir només les notícies de Catalunya, sinó també les de Balears i Aragó.

Durant els primers anys de funcionament de la Federació, responsables de les televisions membres es posaven en contacte tres vegades al dia per acordar quines imatges s'intercanviarien. Amb els anys, la incorporació d'internet i les noves xarxes de telecomunicació han facilitat l'enviament i la coordinació entre les diferents emissores. Actualment, la col·laboració no només permet accedir a més contingut sinó també unificar l'emissió de senyals en directe des d'una mateixa localització i fins i tot compartir espai físic a la delegació de Madrid.

Imatge 5.16: Pau Camps, cap de la secció Espanya, es comunica amb la FORTA a través de l'aparell conegut com a 4-fils. Font: TV3

5.4.5. El teletext

TV3 va posar en marxa el servei de teletext, amb el nom de *Teleservei*, el 10 de setembre de 1990⁶³. A través d'aquesta aplicació, accessible a través del televisor, el telespectador va tenir accés a les notícies d'última hora, així com també a informació sobre programació, predicció meteorològica i loteria. La posada en marxa d'aquest nou servei és destacable per l'estudi en la mesura que va

Imatge 5.17: pantalla principal del *Teleservei*. Font: TV3

⁶² Anteriorment s'havia agrupat TV3, Euskal Telebista i Televisió de Galícia sota el nom de ORTA.

⁶³ TVE havia iniciat les emissions del teletext dos anys abans.

permetre aportar immediatesa de la informació. Per primera vegada, la redacció va assumir la producció d'informació per difondre de manera contínua, fora de les finestres dels Telenotícies. Malgrat que des de 2012 no es mesuren dades d'audiència, a dia d'avui els responsables del servei asseguren que el servei manté un públic fidel (Diari Ara, 2016).

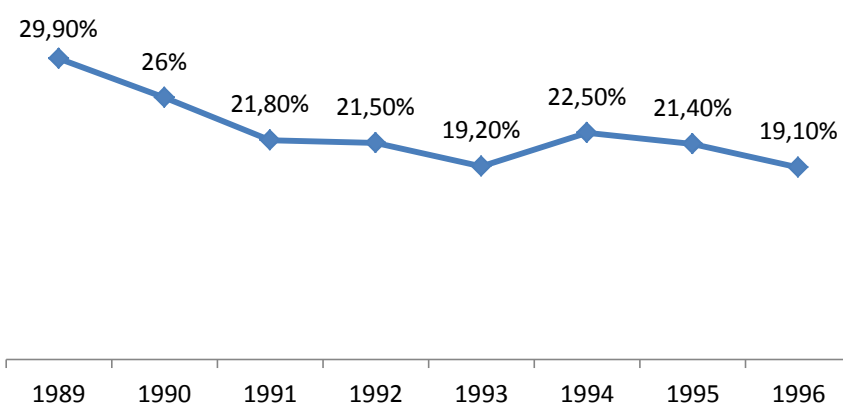
5.5. Cinquena etapa (octubre 1990 – gener 1994)

5.5.1. L'aparició de les cadenes privades

La irrupció de les cadenes estatals privades va suposar el primer gran canvi en el panorama televisiu català des de l'aparició de TV3. Entre 1989 i 1990, tres grups de comunicació van crear les seves cadenes de televisió: *Atresmedia* (Antena3), *Mediaset España* (Telecinco) i *Prisa* (Canal+). Totes les emissores disposaven de serveis informatius i havien integrat informatius diaris en la graella de programació, fet que va tenir impacte en l'audiència dels Telenotícies.

Malgrat no tractar-se de l'objecte d'estudi en aquesta investigació, és coherent pensar que l'augment de l'oferta pot justificar la progressiva caiguda en l'audiència de TV3 entre l'any 1989 i el 2003. El primer any complet amb aquest nou marc televisiu (1991) coincideix amb la major baixada d'audiència a nivell global. Així, del 29,9% del *share* el 1989 es va passar al 26% el 1990 i al 21,8% el 1991.

Gràfic 5.1: evolució de les audiències de TV3 entre 1989 i 1996.

Font: elaboració pròpia amb dades de *Kantar Media*

Rosa Marqueta explica que durant aquest època va canviar el model de negoci de TV3: “des d’un punt de vista comercial, es va passar de contractar un espai concret a un volum d’espectadors”⁶⁴. Destaca que el pols amb les privades va ser molt fort, sobretot amb *Tele5*, que oferia publicitat a preus molt atractius. En aquest moment, TV3 va haver de canviar l’estratègia publicitària cap a un model de fidelitat de l’audiència amb la cadena. Els valors transmesos per TV3 havien de dotar-la d’una personalitat molt clara, perquè l’espectador s’hi sentís identificat i es fes propi el canal. Es va passar del *jo miro TV3* al *jo sóc de TV3*.

5.5.2. La subtitulació

El Telenotícies vespre va ser el primer programa que va incorporar la subtitulació en directe⁶⁵, l’any 1991. El format del programa, amb una estructura molt rígida i amb bona part dels textos redactats prèviament, va facilitar-ne l’adaptació del llenguatge oral. Es va escollir un mètode de subtitulació directe; és a dir, de citació literal de totes les paraules, en la major part del Telenotícies, excepte en continguts en què el protagonisme de la imatge era molt representatiu. En aquests casos, per tal de no cobrir la imatge amb text, es va optar per transcriure’n només el resum, una pràctica que es va aplicar també a l’espai d’*El Temps*.

Aquest nou servei va permetre als espectadors consumir la totalitat del contingut audiovisual només a través de la imatge. Tot i anunciar-se com una manera de fer el mitjà televisiu accessible per a les persones sordes o amb dificultats auditives, a la pràctica els beneficiaris van ser molts més. La subtitulació va ser una eina útil per al consum de contingut audiovisual en televisors situats en espais compartits, com ara bars o restaurants.

5.5.3. La integració dels elements gràfics

Els avenços tecnològics en imatge van permetre introduir elements gràfics de producció i postproducció. Per primera vegada, es va crear una línia gràfica que no només incloïa la careta i el rellotge, sinó també el conjunt de *chyrons* o títols

⁶⁴ El passiu publicitari es repetia fins a assolir el nombre d’espectadors que s’havia acordat.

⁶⁵ Es va seguir l’estratègia adoptada per la BBC, una de les poques cadenes que utilitzava aquesta tècnica.

sobreimpressos en pantalla (imatge 5.19). La unificació de les peces en una única línia gràfica va contribuir a consolidar la marca Telenotícies.

Les noves tecnologies van permetre també integrar informàticament els faristols que abans es canviaven manualment. Se'n va canviar lleugerament la forma, que va passar de quadrada a rectangular (imatge 5.18).

Imatge 5.18: Jordi Llopart, durant la *intro* a una notícia, el desembre de 1990. FONT: TV3

Imatge 5.19: firma d'una crònica realitzada pel redactor Miquel Moreno. FONT: TV3

5.5.4. *El Temps: les beauties*

TV3 va iniciar el projecte per instal·lar càmeres paisatgístiques o *beauties*⁶⁶ en diferents punts del territori als anys noranta, amb l'objectiu de mostrar a l'espectador imatges en directe de diferents indrets. Aquest recurs va permetre als meteoròlegs relacionar la previsió amb les dades meteorològiques a temps real des d'una o varies *beauties*, alhora que en va reforçar la informació dels mapes. Sobreimprès en pantalla en cada una de les càmeres, l'espectador hi va poder veure la localització, la temperatura i la pressió atmosfèrica⁶⁷. Una de les característiques que tenen aquestes càmeres és la possibilitat de canviar-ne l'orientació per control remot, fet que permet adaptar-ne l'enquadrament en funció de les necessitats informatives.

La primera *beauty* es va instal·lar a la torre de Collserola l'any 1992, seguida de les de Girona, Lleida i Tarragona. Des de llavors, el nombre de càmeres ha augmentat fins a

⁶⁶ *Beauties* prové de l'anglès *beauty*, "boniques", i fa referència a la bellesa dels paisatges.

⁶⁷ Des de fa uns anys, la pressió atmosfèrica no es mostra sobreimpressa.

les 40 actuals⁶⁸, situades a diferents indrets de Catalunya, Catalunya nord, Illes Balears i País Valencià⁶⁹.

Durant aquesta etapa, la informació meteorològica va deixar de ser exclusiva dels Telenotícies i es va integrar en altres programes, entre els quals el *Bon dia Catalunya* i *Temps de neu*. Al contingut propi de la previsió meteorològica s'hi van afegir també altres informacions de caire més mediambiental, una tendència que s'ha mantingut fins a l'actualitat.

5.6. Sisena etapa (gener 1994 – setembre 1996)

El canvi d'etapa va coincidir cronològicament amb el desè aniversari de TV3. Arran d'aquesta efemèride, la cadena va realitzar un canvi profund en la imatge, que va arribar també als Telenotícies. El principal element per destacar, però, és la ràpida penetració d'Internet entre la societat, una eina que també es va introduir a la redacció.

5.6.1. La redacció al plató

El croma era una de les tècniques audiovisuals que més s'havia perfeccionat durant els últims anys. TV3 va incorporar aquesta tecnologia en informatius amb la incrustació d'imatges de la redacció, seguint una tècnica adoptada per altres televisions.

Imatge 5.20: pla general del plató.
Font: TV3

Imatge 5.21: Imma Pedemonte, amb la redacció al fons. Font: TV3

L'elecció d'ensenyar la redacció i no un altre espai extern a la televisió respon a la intencionalitat clara de mostrar un missatge de compromís de la cadena amb

⁶⁸ La previsió és que a finals de 2017 n'hi hagi dues o tres més.

⁶⁹ La primera *beauty* del País Valencià es va instal·lar a Benicàssim l'any 2002.

l'espectador: malgrat que el Telenotícies està en emissió, a la redacció hi ha personal treballant per fer-li arribar qualsevol informació d'última hora.

Tècnicament, es van utilitzar dues càmeres per tal de mostrar la major superfície possible, així com també ordinadors i monitors (imatge 5.21), amb l'objectiu d'aportar una imatge de modernitat, en una etapa d'integració d'internet a la redacció. La tècnica de mostrar la redacció mitjançant un croma es va continuar aplicant també en les etapes setena i novena.

5.6.2. Les entradetes compartides

La interacció entre els dos conductors es va materialitzar amb la realització d'*intros* compartides, realitzades mitjançant un pla conjunt dels conductors. No era la primera vegada que es realitzaven, però durant aquesta etapa es van introduir de manera regular. Una conseqüència d'aquesta nova tècnica va ser l'augment de la durada de les pròpies *intros*, tal com es mostra en el capítol de resultats.

Imatge 5.22: Àngels Barceló i Carles Francino, durant una *intro* compartida. Font: TV3

El pas d'un a dos emissors va permetre també alterar el valor connotatiu del missatge. El telespectador va veure que la notícia no li explicava una persona sola, sinó dues. Per primera vegada el missatge estava basat en una conversa i no un diàleg.

El recurs es va aplicar de forma regular però no rígida. L'únic espai que estava sempre introduït de manera conjunta pels dos conductors era *El Reportatge*.

5.6.3. Els primer portals web

El Telenotícies va tenir per primera vegada un competidor directe que no era ni la ràdio ni la premsa escrita, sinó les primeres versions digitals dels principals diaris nacionals i estatals, com ara *l'Avui*, *El Periódico*, *La Vanguardia*, *l'ABC*, el *Mundo* o *l'Sport*. El mitjà que tradicionalment havia tingut el grau d'immediatesa menor s'havia incorporat a Internet per proporcionar informació gairebé en temps real.

El primer lloc web de TV3 es va estrenar l'any 1995, coincidint amb la popularització d'internet entre la societat. A diferència dels mitjans escrits, però, el web contenia només informació general sobre la cadena, com ara els programes en emissió o la graella de programació. El primer portal amb informació d'actualitat no s'estrenaria fins anys més tard.

Coincidint amb l'arrelament d'internet entre la població, el nombre de visites va créixer exponencialment durant els primers anys de funcionament. Així, d'una mitjana de 5000 visites mensuals l'any 1995 es va passar a 100000 dos anys més tard, tot i disposar del mateix contingut. Al març de 2001, el nombre mensual de visites va arribar a 450000 (Luzón, 2001).

5.6.4. La integració d'internet a la redacció

La integració d'Internet en els processos d'elaboració de les notícies es va iniciar l'any 1995, moment en què TV3 va adquirir els primers quatre ordinadors amb Windows 95. Eren dispositius d'ús compartit per a tota la redacció i no tenien integrat el sistema *Basys*, fet que en va limitar l'ús a consultes puntuals a fonts d'informació.

En aquesta primera etapa d'internet, l'ús entre els professionals de la redacció era reduït. Segons l'estudi de Luzón (2001), l'any 1995 només un 14% dels redactors utilitzava aquest recurs, un percentatge es va incrementar fins al 23% l'any 1997, arran de l'augment del nombre de dispositius i amb la popularització de la xarxa entre la societat. Amb la completa integració d'internet amb el *Basys* en els 46 dispositius de la redacció, l'ús va arribar al 60% l'any 2001. La formació, que va anar a càrrec de Víctor Clariana, va permetre fer accessible internet a pràcticament la totalitat dels professionals.

Luzón (2001) explica que alguns treballadors es van mostrar reticents a compartir certa documentació amb altres periodistes, sobretot les fonts d'informació. En pocs anys, molts redactors van passar de tenir la informació en un calaix tancat amb clau a que aquesta fos accessible a pràcticament tothom des de la xarxa. Amb l'objectiu d'optimitzar els esforços, es van crear bases de dades de llocs web d'institucions, partits polítics i altres organitzacions.

5.7. Setena etapa (setembre 1996 – febrer 1999)

5.7.1. La posada en escena

La distribució de l'espai es va dissenyar amb l'objectiu de proporcionar una sensació de profunditat més gran i una major diversitat de plans. Es va continuar aplicant la tècnica de mostrar la redacció a través del croma, que ja s'havia implantat en l'etapa anterior. De fet, la pràcticament idèntica distribució de l'espai permet establir moltes similituds entre els dos decorats.

Imatge 5.23: vistes del plató durant el compte enrere. Font:TV3

Un element molt innovador va ser l'exhibició al telespectadors dels instants previs a l'inici del Telenotícies, amb l'objectiu d'aportar frescor i agilitat. El rellotge d'entrada no es mostrava a tota pantalla, sinó integrat a la pantalla amb el pla general (imatge 5.23). El plató estava inicialment il·luminat amb llum tènue que, amb el temps i fins a les nou en punt, anava incrementant la intensitat. El telespectador va poder veure què feien els conductors segons abans d'entrar en antena i va apreciar el moviment de les càmeres robotitzades, una tecnologia que s'acabava d'implantar.

5.7.1.1. La separació temàtica

Mantenint els criteris de rellevància periodística, es va evidenciar la presentació de les informacions seguint un cert ordre en la temàtica. Normalment, es solia presentar primer la informació política i social, mentre que els temes econòmics i sobretot els culturals es deixaven per més endavant del Telenotícies. Era una estructura que clarament derivada del model d'escaleta que havia proposat anys abans Josep Maria Ràfols. La novetat d'aquesta etapa no és tant la separació temàtica en si, sinó la voluntat de fer explícit el pas d'un bloc a un altre, amb expressions com *obrim pàgina internacional* o *entrem en informació econòmica*.

La incorporació d'aquest llenguatge va permetre fer visible l'estructura del Telenotícies a ulls de l'espectador. Amb el mateix objectiu, es van introduir els elements gràfics que van permetre separar notícies de contingut molt diferenciable, anomenats *molinets*. La separació de temàtiques mitjançant aquesta tècnica ha arribat fins al dia d'avui, però s'ha evidenciat de manera irregular entre les diferents etapes.

5.7.2. La robotització de les càmeres

TV3 va ser la primera cadena de l'estat en introduir càmeres robotitzades en informatius (Altadill, 1989). L'aposta, que es pot considerar el segon gran canvi tecnològic des de la introducció del *Basys*, va ser arriscada i costosa perquè, com explica Lluís Grau⁷⁰, hi havia pocs proveïdors. Però no només va suposar una millora tecnològica apreciable per l'espectador⁷¹, sinó també una clara optimització de recursos. L'automatització va permetre prescindir per primera vegada dels operadors de càmera, una figura que en etapes posterior va quedar limitada a la grua.

Les càmeres funcionaven amb tres grups de motors diferenciats, que proporcionaven elevació, orientació i desplaçament, respectivament. La tecnologia utilitzada permetia predeterminar determinades posicions de càmera, de manera que l'operador podia accedir a un enquadrament concret de manera automàtica. En cas que fos necessari, el pla es podia corregir mitjançant un *joystick*. L'automatització de les càmeres s'ha mantingut fins el dia d'avui, però incorporant algunes millores tecnològiques que s'expliquen en l'onzena etapa.

5.7.3. Els Canvis organitzatius

5.7.3.1. La reestructuració de les seccions

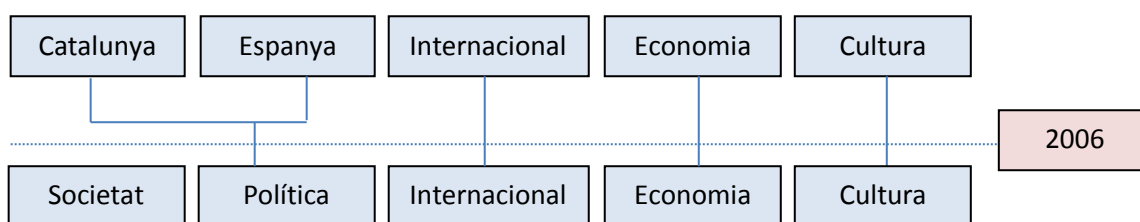
La reestructuració de les seccions dins de la redacció es va realitzar amb l'objectiu de delimitar millor l'abast de cada una d'elles i corregir algunes mancances que s'havien detectat durant els últims anys. Malgrat produir-se canvis substancials, el nombre de seccions es va mantenir en cinc.

⁷⁰ Lluís Grau és director de projectes d'enginyeria.

⁷¹ Era comú mostrar plans generals en el quals l'espectador veia que les càmeres "es movien soles".

La política catalana i espanyola, representades per Catalunya i Espanya, es va unificar una sola secció: Política. Amb aquest canvi, i com ja evidencia el nom, l'abast de les informacions de la secció es va limitar només a la informació de caire polític. Es va crear una nova secció, Societat, que, amb una setantena de professionals, va integrar també els equips ENG i les delegacions territorials⁷², anteriorment integrades a Catalunya i coordinades per Ernest Maymó. La nova secció va absorbir les notícies relacionades amb ciència i la tecnologia, així com també les de societat i territori en temes d'educació, sanitat, justícia i seguretat.

Imatge 5.24: canvis en les seccions a partir de 2006.

FONT: elaboració pròpia

5.7.3.2. La figura de l'editor

En aquesta etapa es va substituir la figura del director de Telenotícies, fins aleshores màxim responsable del programa, per la de l'editor, adoptant una estructura més pròpia de la ràdio i que ja havia aplicat alguna televisió privada⁷³. Per primera vegada, l'editor del Telenotícies era al mateix temps un dels dos conductors. Aquest nou càrrec va permetre dotar de major rang al conductor, que fins aleshores tenia la categoria de redactor. En la presentació d'aquests canvis, es va presentar la nova figura amb l'objectiu de "imprimir un segell personal i identificador, sense perdre la homogeneïtat global".

Aquest canvi és coherent amb els criteris de professionalitat que la cadena ha aplicat des del principi. Com ja s'ha descrit anteriorment, TV3 ha volgut que els conductors estiguessin directament involucrats en la redacció de les notícies i en els criteris de selecció. El canvi organitzatiu va coincidir amb el nomenament de Lluís Oliva com a

⁷² Es va crear un grup de treball específic per al TN Catalunya.

⁷³ Antena 3 va incorporar l'editor com a figura jeràrquicament per sota del director.

director de la televisió i Eugeni Cabanes com a director d'informatius, respectivament, tots dos procedents de Catalunya Ràdio.

Però aquesta modificació també va plantejar alguns inconvenients, com ara que el conductor no sempre pot realitzar la feina d'editor. La reacció a modificacions de l'escaleta durant el directe des del plató és més limitada que la d'una persona que es troba a la redacció. El presentador tampoc pot realitzar tasques pròpies de l'editor durant el temps que destina a redactar les seves introduccions o a la preparació del directe (canvi de roba, maquillatge, etc.), unes tasques que solen durar entre mitja hora i una hora.

Un altre canvi organitzatiu que es va produir, però que va tenir menys impacte a nivell executiu, va ser la substitució de la figura de cap d'informatius per la de director d'informatius.

5.7.4. L'Estatut de la redacció

A principis d'aquesta etapa van augmentar considerablement les firmes dels periodistes en les informacions, una pràctica molt poc comuna fins aquell moment⁷⁴. Entre les tècniques utilitzades per citar l'autoria de la informació, i que segueixen vigents a l'actualitat, cal destacar les següents:

- **Sobreimpressió en pantalla:** en nom de l'autor apareix en forma de títol o *chyron* sobreimprès al final del vídeo (imatge 5.25).
- **Stand-up:** el tancament mitjançant *stand-up* inclou la firma del corresponal o el periodista desplaçat, seguint el format de *nom, TV3, lloc* utilitzat habitualment per la cadena.
- **Introducció del conductor:** el conductor menciona el nom del periodista en finalitzar la *intro* de la notícia. Aquesta tècnica sol utilitzar-se en cròniques o reportatges elaborats des de la redacció amb imatges d'agència, o bé quan la informació la proporcionen els corresponals o enviats especials. Per exemple, "ens informa des de París la nostra corresponal Montse Besses".

⁷⁴ Només algunes notícies amb *stand-up* tenien la firma del redactor o ENG.

Imatge 5.25: notícia sobre la posada en marxa de l'euro, publicada l'1 de gener de 1999.

La firma de les informacions es va consolidar amb la posada en marxa de l'Estatut de la redacció l'any 1998, un document que va permetre la regulació dels drets i deures dels professionals de la CCRTV amb l'objectiu, com va dir Jordi Vilajoana⁷⁵, de "millorar la professionalitat i la qualitat". A part d'atorgar una major autoria a les peces informatives, el nou estatut autoritzava a redactors, conductors i ENGs a no publicar informacions si creien que violava la bona praxi professional. Una mostra va ser la negativa de Carles Francino a presentar el Telenotícies vespre el 30 de juny de 1998⁷⁶.

5.8. Vuitena etapa (febrer 1999 – març 2002)

La vuitena etapa es va iniciar pocs mesos abans d'arribar a l'any 2000. Aquesta contextualització històrica és important per entendre com la visió futurista d'aquells anys es va veure plasmada en el nou decorat. El director d'informatius, Josep Maria Torrent, va presentar aquest nou Telenotícies com el canvi més important que s'havia fet mai, amb l'objectiu "d'encarar el nou mil·lenni".

5.8.1. La simplicitat, un nou element de modernitat

El canvi radical en la línia gràfica del Telenotícies es va materialitzar principalment amb el decorat, format per un fons blanc amb pocs elements de decoració. El referent era el programa *Lo+Plus* de *Canal+*, presentat per Fernando Schwartz, i que mostrava una imatge molt trencadora amb els estàndards del moment. Els responsables del projecte de realització, Toni Matas i Lluís Palma, van dissenyar un decorat format per un fons

⁷⁵ Declaracions durant la roda de premsa de presentació.

⁷⁶ El motiu va ser el desacord en el tractament del conflicte entre l'aleshores Conseller de Cultura, Joan Maria Pujals, i el president del Teatre Nacional de Catalunya, Josep Maria Flotats. No va ser la primera vegada que un presentador es va negar a presentar un Telenotícies. Salvador Alsius ja ho havia fet el febrer de 1987.

blanc amb un mapa del món en relleu per a la informació general i una pilota per a *Els Esports*⁷⁷. Aquest distintiu en relleu anava acompanyat d'un motor que permetia accentuar-lo o dissimular-lo.

(a)

(b)

(c)

(a)

Imatge 5.26

- a: pla general del plató
- b: pla conjunt de Helena Garcia Melero i Carles Francino.
- c: pla mitjà de Helena Garcia Melero
- d: pla mitjà de Imma Pedemonte

Matas explica que l'absència d'elements de decoració va obligar-los a buscar altres estratègies per dotar la imatge de dinamisme. Una d'aquestes va ser la introducció del pla amb moviment o *tràveling*, que es va aconseguir mitjançant la instal·lació d'un raíl al centre del plató. Es va crear un document amb algunes recomanacions formals, com ara la limitació en la durada de les *intros* als deu segons, un objectiu que "no es va aconseguir", diu Matas.

5.8.1.1. Èxit o fracàs?

L'estètica trencadora d'aquest decorat va tenir tant admiradors com detractors, tal com s'ha pogut apreciar tant en les entrevistes com en converses dins de la redacció.

⁷⁷ En el TN Catalunya, el relleu representava un mapa de Catalunya.

Mentre alguns defensen que va ser una aposta fallida per l'excés de perspectiva futurista, altres argumenten que va marcar un punt i apart en la història dels Telenotícies. Una reflexió interessant, compartida per molts professionals de la cadena, és que a dia d'avui aquest decorat es veuria més actual que d'altres de posteriors.

5.8.2. El primer *videowall*

En aquest nou plató es van introduir els primers mòduls de *videowall*, que van substituir les pantalles convencionals que hi havia instal·lades anteriorment. Amb la incorporació d'aquesta tecnologia, es va trencar lleugerament amb la simplicitat del plató.

Imatge 5.27: Helena Garcia Melero dona pas a Salvador Sala.
Font: TV3.

El nou recurs tecnològic es van utilitzar principalment com a suport per donar pas a directes, que s'introduïen sempre seguint l'enquadrament que es mostra a la imatge 5.27, i també per a l'espai d'*El Temps*.

5.8.3. *El Temps*: fotografies dels espectadors

En aquesta etapa es van incloure de manera regular a la predicció meteorològica fotografies enviades pels telespectadors. Coincideix en el temps amb l'època que en què el correu electrònic es va consolidar entre la població. Aquest context és rellevant, ja que la tecnologia va fer viable que l'espectador pogués enviar fotografies de manera còmode i des de casa, una tasca que fins llavors era pràcticament impossible.

Imatge 5.28: Francesc Mauri, introduint una fotografia.

L'equip de meteorologia va veure en aquest avenç una nova via per aportar proximitat a la informació, una pràctica que amb els anys s'ha consolidat, i no només per mostrar

fenòmens meteorològics concrets. A dia d'avui, moltes de les fotografies que s'inclouen a *El Temps* destaquen més per la seva bellesa que pel valor informatiu.

En aquesta època també es van començar a mostrar també imatges provinents del radar meteorològic propi de TV3, una adquisició que va ser possible gràcies a un conveni de col·laboració amb la Universitat de Barcelona. La nova tecnologia va permetre mostrar als telespectadors l'evolució de les precipitacions al llarg d'uns minuts o hores, més de deu anys després d'incorporar les imatges en moviment del *Meteosat*.

5.8.4. El primer portal informatiu

El primer portal informatiu de TV3 es va crear l'any 2002 sota la marca Telenotícies, *telenotícies.cat*. A diferència del portal general de la cadena, aquest web contenia informació d'actualitat actualitzada regularment. La unificació de la imatge que s'explica en l'onzena etapa va tenir com a conseqüència la unió dels portals informatius de TV3 i Catalunya Ràdio en un de sol, sota el nom de *3cat24.cat*.

La redacció del contingut del nou portal no la va assumir directament la redacció d'informatius, sinó un grup de treball que físicament es va instal·lar en un espai separat. El portal informatiu, però, es van nodrir de les informacions elaborades pels Telenotícies. És rellevant destacar el nou web com a element que, tot i que no va alterar significativament les rutines de treball de la redacció, sí que va permetre aportar immediatesa informativa.

La presència de TV3 a Internet es va completar amb la creació del servei de vídeos i canals en directe *TV3alacarta* l'any 2004 i posteriorment la distribució de contingut en altres plataformes de vídeo, com *Youtube* el 2007 o *Dailymotion* el 2011. La cadena va fer una aposta clara per la difusió de part del contingut a la xarxa, en una època en què la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió va passar a anomenar-se Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals.

5.8.5. El grup de grafisme d'informatius

L'aposta de la cadena perquè el grafisme guanyés pes en els informatius, tant qualitativa com quantitativament, es va materialitzar amb la posada en marxa d'un

grup de grafisme especialitzat. No es va incorporar personal nou, sinó que es va reestructurar el departament de grafisme ja existent. Es va optar per tres perfils professionals diferenciats però que poguessin treballar de manera coordinada: dissenyador gràfic, especialista en 3D i muntador (Ràfols, 2005).

El nou equip es va integrar en un espai habilitat dins de la redacció d'informatius, amb la finalitat de poder treballar de manera còmode i àgil amb la resta de professionals, al mateix lloc on són avui en dia. El grup ha de treballar amb les limitacions associades a la immediatesa que exigeix l'actualitat i que són pròpies de l'activitat periodística. En aquestes condicions, es fa necessari establir un compromís entre complexitat de la creació i temps de treball necessari per dur-la a terme.

5.8.5.1. El grafisme d'última hora: cas 11S i 11M

Marc Sansa, realitzador i un dels impulsors del nou equip, explica que un dels fets més destacats que van motivar la creació d'aquest grup van ser els atemptats de l'11 de setembre de 2011. Mai abans s'havia mostrat en directe una informació de tant pes, ni tampoc s'havia allargat un programa de manera contínua durant gairebé dotze hores. Es va fer palesa la necessitat de buscar vies alternatives a les imatges per informar a l'espectador de la manera més clara i entenedora possible.

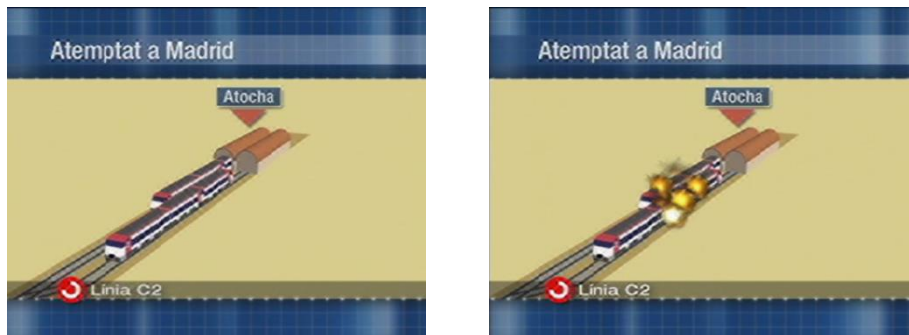
L'únic element gràfic inclòs el Telenotícies vespre d'aquell dia, emès sis hores després dels atacs, va ser un mapa de localització de l'atac al

Imatge 5.29: mapa de localització de l'atac a les Torres Bessones.

World Trade Center sobre un mapa de Manhattan (imatge 5.29).

La presència d'elements de grafisme va ser molt més visible en un altre dia tràgic: l'11 de març de 2004. Tres anys més tard, i amb el grup de grafistes d'informatius en marxa, el grafisme per il·lustrar els atemptats de l'11 de març a Madrid va ser molt més elaborat. En aquest cas, es van mostrar gràfics animats amb les explosions que hi va haver en diferents trens de rodalies de Madrid.

Imatge 5.30: gràfic presentat durant el Telenotícies vespre de l'11 de març de 2004. Font: TV3

La diferència no es troba només en el component estètic, sinó sobretot en el contingut. L'animació gràfica va permetre introduir una nova narrativa que amb els anys s'ha fet més complexa i evident als Telenotícies.

La primera mostra clara d'aquesta aposta pel grafisme en informatius es va veure en les guerres d'Iraq i l'Afganistan. L'equip de grafisme va crear unes reproduccions en 3D de les màquines de guerra utilitzades, juntament amb la fitxa tècnica de cada una d'elles. D'aquesta manera, una única creació es va poder utilitzar per il·lustrar diverses notícies.

La creació de bases de dades s'ha incorporat al departament com una estratègia per fer més eficient el treball. L'objectiu és automatitzar processos i crear plantilles que puguin utilitzar directament els redactors, de manera que els grafistes poden dedicar-se a les recreacions més complexes. Aquesta pràctica, que es va evidenciar amb la incorporació de les realitats virtual i augmentada, és molt necessària en l'elaboració de gràfics per il·lustrar informacions d'última hora.

5.9. Novena etapa (març 2002 – maig 2005)

Els Telenotícies tenien unes xifres d'audiència altes, però la previsible lluita per les audiències arran de l'aparició de nous canals de Televisió Digital Terrestre va posar en alerta els serveis informatius. Durant la roda de premsa de presentació d'aquests nous Telenotícies, l'aleshores director, Joan Oliver, va definir els canvis com "els més a fons que s'han fet mai a informatius". El principal impulsor d'aquesta transformació va ser Ramon Rovira, aleshores cap d'informatius i anteriorment corresponsal de la televisió a Washington. El canvi no només va ser en la forma i en la presentació dels

Telenotícies, sinó també en els processos de recerca i tractament de la informació arran de la digitalització. “Serà una fàbrica nova”, va afirmar Rovira.

Durant aquesta etapa es va incorporar a la graella *La Nit al Dia*, presentat per Mònica Terribas. El programa havia de ser complementari als Telenotícies i tenia com a objectiu aprofundir en l’anàlisi dels temes principals del dia, complementats amb entrevistes. La primera directora, Rosa Marqueta, explica que per presentar-lo es va buscar una persona “que pogués entrevistar de la mateixa manera a una científica, un director de teatre o al President de la Generalitat”. El programa, que es va emetre per TV3 després de dos anys al canal 33, va substituir el TN nit, que va sortir d’antena el 2003.

5.9.1. La posada en escena

El nou Telenotícies va suposar un trencament molt clar amb l’anterior model, tant en l’estètica com en la posada en escena. A pocs anys de completar la digitalització, i amb una clara intenció d’aportar modernitat, els conductors van substituir els fulls de paper pels ordinadors portàtils. Amb els dispositius connectats en xarxa, els conductors van poder consultar l’escaleta d’una manera més còmode i reaccionar davant de canvis deguts a l’aparició de notícies d’última hora. Aquesta nova eina va servir també per mostrar a l’espectador que el Telenotícies no tenia una escaleta inamovible sinó que, com ja s’havia exhibit anteriorment amb la projecció d’imatges de la redacció, la informació podia actualitzar-se en qualsevol moment.

Però el canvi més significatiu va ser en el ritme del Telenotícies, molt més elevat que en les etapes anteriors. Aquesta tècnica, molt consolidada en els formats d’informatius nord-americans, buscava mantenir l’atenció de l’espectador.

A continuació es descriuen dos elements que, en línia amb el que s’ha explicat fins ara, destaquen per la seva singularitat respecte etapes anteriors: la **careta** i els **sumaris**.

Una de les principals novetats de la nova **careta** va ser la introducció de fotografies que remetien a temes genèrics d’actualitat, amb l’objectiu d’aconseguir més proximitat amb el telespectador. No eren fotografies actualitzades a diari, tal com es

realitza avui en dia per les caretes d'*Els Esports* i *El Temps*⁷⁸, sinó imatges reals que l'espectador no identificava amb una notícia concreta⁷⁹. Entre la resta elements gràfics, tots disposats en un entorn virtual, no hi havia cap mapamundi gran, sinó tres petites esferes que representaven tres punts de vista diferents de veure el planeta. Xavier Comas, dissenyador gràfic de TV3, explica⁸⁰ que l'objectiu era crear un Telenotícies "més actual, modern, proper i tecnològic, al mateix temps que més humà".

La informació esportiva va potenciar la marca amb el canvi de nom de *TN Esports* a *Els Esports*, una denominació que es va fer efectiva a la careta i que s'ha mantingut fins a l'actualitat.

Els **sumaris** es van fer per primera vegada en directe i amb la *veu-en-off* del conductor, amb l'objectiu d'aportar dinamisme i donar protagonisme a la imatge. Amb una estructura totalment rígida, cada tema tenia una durada vuit segons i estava separats per molinets, fet que obligava a coordinar la imatge amb la veu.

5.9.2. La distribució de l'espai

Una de les principals limitacions que tradicionalment han tingut impacte en el disseny dels nous decorats és les dimensions reduïdes del plató⁸¹. Normalment s'ha optat per disposar els elements d'*attrezzo* de manera que permetin crear efecte d'espai, una pràctica que es va evidenciar en aquesta etapa.

⁷⁸ La digitalització fa possible aquesta actualització diària.

⁷⁹ Durant la roda de premsa de presentació d'aquest nou format es va projectar també la careta del TN Comarques, en què es mostrava una fotografia d'una estació d'esquí per representar la província de Lleida. Un assistent en va qüestionar la idoneïtat de mostrar-se durant tot l'any.

⁸⁰ Entrevista extreta del programa *Fes-t'ho mirar*

⁸¹ Els propis impulsors d'aquesta renovació ho van posar de manifest en la roda de premsa de presentació dels nous Telenotícies.

Imatge 5.31: vistes general del plató.

Font: TV3

Imatge 5.32: Carles Francino, durant una

intro. Font: TV3

Els principals elements que es van introduir en el decorat i en la posada en escena per tal de proporcionar efecte de profunditat van ser els següents:

- **Panoràmica de la redacció:** es va instal·lar una càmera a la redacció per tal que fos visible com a fons al plató, una tècnica que, com s'ha explicat, ja s'havia introduït anteriorment.
- **Miralls:** es van col·locar miralls situats estratègicament a les parets del plató.
- **Disposició de les taules:** les taules es van situar a més distància de la paret.
- **Grua:** a part d'aportar sensació de distància, la grua va permetre també aportar dinamisme. Es van potenciar els *zoom in* ràpids al principi del Telenotícies, d'acord amb el ritme elevat del nou model.

Es van incorporar al plató dues pantalles hologràfiques⁸² (imatge 5.31), situades darrere dels conductors, una tècnica que s'havia comercialitzat un any abans i era la primera vegada que s'utilitzava en televisió a Espanya. Aquesta tecnologia es va utilitzar per il·lustrar les *intros* amb contingut sobre la notícia, tal com anteriorment s'havia fet amb faristols i més recentment amb televisors. Marina Pi, realitzadora, destaca que un dels inconvenients era que obligava a deixar el plató bastant fosc, ja que la perspectiva tridimensional de la il·lustració era inapreciable amb poca llum.

⁸² Superfície fotosensible sobre la qual es representen els hologrames, resultat de projectar-hi un làser. Des d'una perspectiva concreta i a través dels principis físics de reflexió i refracció, s'obté una projecció tridimensional.

5.9.3. La digitalització

El pas d'analògic a digital va significar substituir les cintes de vídeo per dades que es podien crear, transportar, editar i difondre electrònicament. En el si de les rutines de producció, la imatge va quedar finalment integrada en un sistema que s'havia informatitzat amb la introducció del *Basys* i la connexió en xarxa dels dispositius. Considerant que la imatge és la matèria primera en televisió, és imprescindible entendre la digitalització com una transformació en totes les fases d'elaboració del producte informatiu, des de la recerca de les fonts fins a l'emissió del Telenotícies.

A continuació s'explica en detall el *què*, *com* i *quan* del procés de digitalització, amb l'objectiu de proporcionar les eines necessàries perquè el lector entengui l'impacte d'aquesta revolució tecnològica en els Telenotícies.

5.9.3.1. La cronologia

El projecte per digitalitzar els serveis informatius es va iniciar l'any 2000 i a diu d'avui, explica Lluís F. Grau⁸³, continua "viu". En una fase prèvia, la cadena va encarregar als periodistes Lluís Caelles i Nicolás Valle la tasca de recollir propostes i opinions dels professionals de la redacció envers la transformació digital, una activitat que Caelles explica que es va realitzar de manera "superficial".

El projecte tècnic de digitalització es va iniciar amb el debat sobre la conveniència de tenir, o no, un sistema propi. El principal neguit per apostar per un sistema propietari; és a dir, no desenvolupat per a la CCMA, era la necessitat d'escollir una marca comercial concreta, principalment *Sony* o *Avid*. Per contra, un sistema propi requeria desenvolupar el *software* des de zero i internalitzar-ne el manteniment. Després de realitzar els estudis de viabilitat corresponents, es va optar per aquesta segona opció, ja que es va considerar que hi havia el potencial tècnic i humà suficient per desenvolupar un sistema propi amb plataformes obertes.

La fase inicial del projecte va consistir en recollir els requeriments dels diferents àmbits per tal d'incorporar-los en el futur sistema. A l'equip encarregat del disseny del *software*, liderat per Jordi Vila, s'hi van unir professionals de diferents àrees,

⁸³ Lluís F. Grau és director de projectes d'enginyeria.

principalment redactors, realitzadors, productors i documentalistes. El calendari d'implantació es va definir amb l'objectiu de minimitzar l'impacte del projecte en les tasques del dia a dia de la redacció.

TV3 no va ser pionera en la producció digital del vídeo. Altres cadenes més joves, com *Tele5* o *Telemadrid*, havien gairebé finalitzat el procés de digitalització durant la dècada dels noranta. El motiu principal del retard de TV3 en comparació amb altres mitjans va ser la reticència a apostar per un sistema que encara no estava estabilitzat ni consolidat, en una època amb constants avenços tecnològics en imatge (Luzón, 2001).

5.9.3.2. El *Digiton*

Digiton Suite o simplement *Digiton* és el nom de la plataforma de gestió de contingut audiovisual digital de la CCMA. Amb recursos propis i externs, integra els mòduls que permeten consolidar les quatre etapes del procés de producció: captació, ingesta, edició i emissió o *playout*.

La **captació** permet rebre imatges des de l'exterior, la majoria de les quals procedents d'agències de notícies. Degut a l'elevat volum de contingut que anteriorment s'havia de bolcar en cintes, i també a criteris operatius del projecte, aquest va ser el primer mòdul que es va digitalitzar.

La **ingesta** del material en el sistema es realitza acompanyada d'un procés d'etiquetatge exhaustiu, amb l'objectiu que pugui ser fàcilment localitzable per la resta d'usuaris. Aquesta tasca és especialment laboriosa en les trameses d'agència, a les quals s'hi afegeix també l'*script* amb informació detallada dels personatges que hi apareixen, els tipus de plans i les localitzacions.

El programa d'**edició** de vídeo més utilitzat a la redacció és el *Natural News*, conegut popularment com "la vaca"⁸⁴. Aquest *software* permet realitzar muntatges audiovisuals poc complexos amb el material de vídeo i àudio que prèviament s'ha introduït al *Digiton*.

⁸⁴ En referència a la il·lustració d'una vaca a la pantalla d'inici del programa.

L'**emissió** o *playout* és la fase que permet integrar en directe i en un sol producte tots els components audiovisuals i de grafisme. La unió es realitza mitjançant quatre canals independents (A, B, C i D) que es combinen de manera seqüencial en funció de la distribució dels temes en l'escaleta. El *playout* es va continuar realitzant en analògic fins que no es va completar la digitalització de la resta de mòduls i, abans d'implantar-se en el Telenotícies, es va provar a l'informatiu infantil *InfoK*.

5.9.3.3. Els nous perfils professional

El pas cap a la producció audiovisual en digital o *tapeless* va implicar la transformació de moltes tasques implicades en l'elaboració de la informació, "però sense treure la feina a ningú", diu Toni Matas⁸⁵. El nou marc productiu va obligar la cadena a reorganitzar alguns perfils professionals i a crear-ne de nous, en el que fins ara han estat els canvis estructurals més significatius dins de la cadena. La nova distribució va implicar també la reestructuració de les categories professionals i dels nivells salarials, fruit de les negociacions entre la cadena i el comitè d'empresa.

Entre els perfils professionals que més van canviar cal destacar els de **redactor**, **documentalista** i personal de **realització**.

Els **redactors** van assumir l'edició de les peces de vídeo, una tasca que llavors la realitzava la figura de l'editor. El *software* es va instal·lar en cada un dels llocs de treball de la redacció, de tal manera que ja no era necessari editar les notícies des d'alguna de les sis sales d'edició, uns espais que es van destinar a tasques de postproducció. En acabar la peça, la notícia es podia assignar directament a la línia d'escaleta corresponent.

Els **documentalistes** van poder centrar-se en les recerques més complexes i en el manteniment general de la base de dades de *Digiton*. La disposició digital del material va permetre que moltes de les consultes del dia a dia les assumís el personal de la redacció. Al mateix temps, l'augment del volum d'informació va fer necessari disposar de personal per realitzar la ingesta de material al sistema. Aquesta tasca, anteriorment

⁸⁵ Toni Matas és realitzador i administrador de *Digiton*.

realitzada des del departament de *tràfic*, la desenvolupa un equip que treballa físicament a la pròpia redacció.

Les tasques de **realització** es van simplificar gràcies a la possibilitat de compartir material audiovisual entre els diferents mòduls (captura, ingesta, edició i *playout*) sense necessitat de suport físic. Fins llavors, la figura de l'auxiliar de realització s'encarregava de transportar les cintes des del departament de *tràfic* fins a la redacció, i des de la sala d'edició fins als magnetoscòpis. L'obstacle principal era només la persona que físicament disposava de la cinta tenia accés a les imatges.

Imatge 5.33: un operari davant els magnetoscòpis. Font: TV3

Per exemple, els sumaris no es podien preparar fins que la peça no estava completament muntada i preparada per a l'emissió. Amb l'edició de les notícies per part del redactor, la figura de l'editor de vídeo va mutar cap a la del muntador, destinat a elaborar peces més complexes, l'operador d'imatge (o OPI) o l'ajudant de realització.

5.9.4. El canal 3/24

El naixement del canal 3/24, el setembre de 2003, va ser possible gràcies a la digitalització. "Es va aprofitar el creixement exponencial de la capacitat de produir per omplir un canal amb 24 hores d'informació", diu Toni Matas. L'escaleta es va estructurar amb rodes informatives de 30 minuts que integraven també la informació esportiva i *El Temps*, un espai que durant els primers anys es va anomenar *Méteo*⁸⁶.

El naixement de l'emissora va coincidir amb una etapa de consolidació dels canals d'informació 24 hores o *all news* com a màxims exponents de la immediatesa informativa. La cadena nord-americana *CNN* en va ser pionera a principis dels anys 80⁸⁷, mentre que a Europa la primera va ser *Sky News*, que es va crear l'any 1989. Anys més tard van iniciar les emissions, entre altres, la *BBC News* (1996) i el *Canal 24 Horas* (1997) de TVE.

⁸⁶ El canvi de nom va obeir a la unificació de la imatge dels informatius que s'explica en la onzena etapa.

⁸⁷ Es va popularitzar arran de la cobertura de la Guerra del Golf de 1991.

El canal 3/24 va comptar amb un equip propi de conductors, editors, productors i realitzadors que inicialment va permetre omplir la graella amb 24 hores d'informació en directe⁸⁸. El disseny tècnic del canal, liderat per Lluís F. Grau, es va realitzar amb l'objectiu d'optimitzar al màxim les rutines de producció. En són dos exemples la automatització del *layout* i l'activació del *teleprompter* per part del propi conductor.

El volum d'informació dels primers anys, amb fets com els atemptats de Madrid (2004), el tsunami al sud-est asiàtic (2004), el cas del 3% (2005), la mort del papa de Roma (2005) o la crisi del Carmel (2005), van contribuir a donar sentit a aquest nou canal, que va servir també de font informativa per a altres mitjans catalans (CCMA, 2013). Més recentment, el 3/24 ha proporcionat també una finestra per seguir en directe algunes sessions parlamentàries, rodes de premsa i judicis mediàtics, unes cobertures que segurament no tindrien cabuda en una televisió generalista.

El nou canal va permetre també optimitzar els recursos destinats a cobrir informacions en directe, que des de llavors van poder connectar també amb les rodes del 3/24. Precisament, la informació en directe era el contingut que permetia alterar les escaletes fixes de mitja hora. "Com més trencaves el ritme, més informació en directe donaves, i aquest era el sentit del 3/24. Es volia assumir el paper de la ràdio", diu David Melgarejo⁸⁹. El canals de les agències *APTN* i *Reuters* van permetre al 3/24 disposar de senyal en directe per il·lustrar notícies internacionals sense necessitat d'esperar les trameses d'agència. Aquesta eina va ser molt útil per proporcionar informació actualitzada en alguns fets internacionals, com per exemple les protestes de 2011 a la plaça Tahrir d'El Caire.

Una de les conseqüències internes més evidents va ser l'alteració del ritme de treball de la redacció, que per primera vegada no treballava exclusivament per als Telenotícies. De fet, durant els primers mesos es va plantejar la possibilitat d'adaptar l'estructura i les rutines de treball per tal de donar prioritat a les necessitats del nou canal temàtic, tal com havien fet altres cadenes europees. Aquesta decisió hauria implicat reestructurar tot el departament d'informatius, que compta amb prop de 500 treballadors. Però la proposta també es va desestimar per criteris estratègics, ja que

⁸⁸ Més endavant es va optar per realitzar algunes rodes gravades.

⁸⁹ David Melgarejo és redactor de la secció de Política.

no es podia preveure la trajectòria del nou canal com a màxim exponent de la immediatesa, en un moment en què el consum de mitjans digitals anava en augment. A la pràctica, doncs, la producció de les notícies per part de les seccions es va continuar centrant principalment en els Telenotícies. Això sí, l'aparició del 3/24 va requerir un major esforç de comunicació amb les seccions i els equips d'edició dels Telenotícies per coordinar els equips desplaçats, els directes i els enviaments d'imatges.

5.10. Desena etapa (maig 2005 – gener 2014)

La característica més destacable d'aquesta etapa és la seva llarga durada, amb nou anys i mig en antena, així com també la coincidència amb l'inici dels ajustos pressupostaris. La conseqüència més directe en TV3 va ser el replantejament del contingut dels informatius. Es va creure necessari una major representació del territori, ja que en aquest sentit TV3 era l'única cadena que ho podia oferir. La careta escollida per aquest nou model, amb un mapa de Catalunya de fons, és una demostració d'aquesta aposta.

5.10.1. La tecnologia audiovisual: HD, 4K, 3D i 16:9

Els avenços en tecnologia audiovisual han estat constants durant els anys en què s'ha desenvolupat l'estudi, però en el pas cap al digital aquests s'han fet més evidents per l'espectador. Els canvis han anat orientats a proporcionar millor qualitat d'imatge i so, però també experiències noves. El procés per implantar nova tecnologia en una empresa com TV3 és lent i costós. Majoritàriament, implica adaptar diversos elements de la cadena de producció, en projectes que en la majoria de casos es desenvolupen directament des del departament d'enginyeria. La viabilitat econòmica i l'amortització de la inversió no sempre és garantida en un entorn que canvia molt ràpid i en el qual la tecnologia queda obsoleta en pocs anys.

Durant aquesta etapa van ser especialment rellevants l'**alta definició (HD)**, el **4K** i el **3D** i el **16:9**.

El projecte per implantar l'**alta definició (HD)** a TV3 es va contemplar inicialment per donar servei a programes no informatius. El motiu és la creença, no compartida per

tothom, que el guany per emetre un informatiu en HD és molt menor al d'emetre un partit de futbol o una sèrie, fins al punt de ser pràcticament imperceptible. Adaptar la producció a l'HD significava augmentar el volum de dades, fet que va obligar a adaptar tot el sistema intern de transmissió i tractament del senyal.

Tant el **3D** com el **4K** són tecnologies que, malgrat ser conegudes, a dia d'avui encara no s'han consolidat entre la població. Aquest retard no és només conseqüència dels ajustos pressupostaris, sinó sobretot dels dubtes que hi ha en el panorama audiovisual.

El 3D és una tecnologia que a dia d'avui és poc atractiva per l'espectador. TV3 va ser pionera en realitzar emissions regulars en 3D i Paulí Subirà afirma que va ser la televisió d'Europa que va crear més contingut. Cal d'estacar el documental "Enxaneta" o la realització i distribució del senyal internacional de la final de Champions entre el Bayern de Munic i l'Inter de Milan disputada al Santiago Bernabeu el 22 de maig de 2010⁹⁰. TV3 també va ser la primera televisió de l'estat a aportar produccions en 3D a una videoconsola portàtil, la *Nintendo 3DS*. Malgrat aquestes produccions puntuals, el 3D no ha quedar arrelat en la producció i des de fa quatre anys que la cadena no en produeix contingut.

Quant al 4K, aquesta tecnologia no requereix de l'ús d'ulleres ni cap altre giny i permet consumir el contingut amb una qualitat molt superior. L'inconvenient és que per visualitzar el contingut amb la seva màxima qualitat cal disposar d'una pantalla en 4K. Des d'un punt de vista de producció, igual com va passar amb el pas a l'alta definició, el cost per adaptar la cadena de producció seria molt elevat. Actualment, els estudis sobre la tecnologia 4K que s'estan portant a terme des de l'àrea d'enginyeria són mínims.

TV3 va impulsar el **format panoràmic 16:9** l'any 2008 i dos anys més tard tota la programació ja s'emetia en 16:9. Grau explica que la implantació no va ser immediata, ja que va ser necessari adaptar molts dispositius, entre els quals les càmeres, els mescladors i tots els monitors de les *régies*.

⁹⁰ El partit es va oferir per 75 cadenes de televisió d'arreu del món, amb una audiència estimada de 280 milions d'espectadors.

5.10.2. La posada en escena

Després d'anys de debat, es va prendre la decisió de posar drets als presentadors, amb l'objectiu d'aportar més dinamisme i naturalitat al format. L'aplicació es va realitzar de forma gradual, i en aquesta etapa es va limitar a la informació esportiva i a la presentació de notícies davant de *videowall*.

5.10.2.1. El *videowall* com a eina didàctica

El *videowall* s'havia utilitzat fins llavors com suport tecnològic d'imatges, sobretot per il·lustrar *intros* de notícies i per donar pas a connexions en directe. La novetat d'aquesta etapa no és la pròpia tecnologia, sinó la seva aplicació. Per primera vegada, es va utilitzar el *videowall* amb finalitat didàctica, un recurs que va permetre ajudar l'espectador a entendre algunes notícies a través de gràfics, valors i dades.

Imatge 5.34: Lluís Caelles, davant del *videowall*.

Els conductors estaven asseguts bona part del temps, però s'aixecaven per presentar les informacions davant del *videowall* (imatge 5.34)⁹¹. Aquest recurs se solia utilitzar per simplificar la complexitat d'informacions amb moltes dades, sobretot en temes d'economia. El *videowall* havia d'aportar un valor afegit per explicar conceptes que no fossin bàsics, "no es podia convertir en una pissarra de primària", diu David Melgarejo.

5.10.3. L'ampliació de l'oferta

La Televisió Digital Terrestre (TDT) va transformar el panorama televisiu espanyol durant el principi d'aquesta etapa. La nova tecnologia digital⁹² va permetre un millor aprofitament de l'espectre i el nombre de canals transmesos utilitzant el mateix ample de banda es va multiplicar per quatre. Conseqüència d'això va ser l'augment dels

⁹¹ Marina Pi explica que el *videowall* es va fer a l'alçada d'en Carles Francino, que poc després va marxar de TV3.

⁹² Cal diferenciar-la de la televisió digital per satèl·lit. El pas definitiu cap a la televisió digital a través de repetidors terrestres es va produir amb apagada analògica el 3 d'abril de 2003.

canals accessibles per l'espectador, que van passar de vuit l'any 2008 fins a la trentena que hi ha actualment. No era la primera vegada que a TV3 li sortien competidors directes, però mai abans s'havia augmentat el nombre de cadenes de manera tan considerable.

A nivell tècnic, la implantació de la TDT per part de TV3 va ser lenta i costosa. La cadena va haver d'adaptar la xarxa de repetidors, al mateix temps que els espectadors van haver d'adquirir descodificadors i adaptar les antenes comunitàries. A finals de 2006, la cobertura de TV3 arribava al 90% de la població⁹³.

La nova tecnologia es va presentar aleshores com la porta cap a una nova manera de consumir televisió, basada en la interactivitat. L'espectador podria participar en programes i enquestes a través del televisor, ja que la tecnologia permetia disposar d'un canal de retorn. El ràpid desenvolupament de les xarxes socials⁹⁴, però, ha deixat en segon terme aquest model de televisió.

5.10.3.1. *8aldia*, amb Josep Cuní

La cadena privada 8tv va incorporar el programa *8aldia* el setembre de 2011. Per primera vegada, hi havia un informatiu en català capaç de competir amb el Telenotícies. El programa, presentat per Josep Cuní, tenia com a objectiu aprofundir i donar claus perquè l'espectador entengués les principals notícies del dia (Diari Ara, 2011). El perfil del nou conductor, fins aleshores presentador d'*Els Matins*, era una mostra de la rellevància que 8tv havia donat a aquell programa, en un clar intent per atraure l'espectador més fidel a la figura de Cuní.

En la redacció de TV3 hi va haver un cert neguit davant la possibilitat que el TN vespre perdés audiència, si bé es va optar per no realitzar modificacions i esperar a veure'n l'impacte en l'audiència. *8aldia* va aconseguir un notable augment d'espectadors entre la primera i la segona temporada, amb un 5,1% i un 7,1% de *share*, respectivament. Des d'aleshores, les dades anuals d'audiència s'han mantingut pràcticament estables.

⁹³ La distribució demogràfica a Catalunya permet una cobertura del 80% de la població amb un nombre reduït de repetidors. El pas del 80% al 90% requereix d'un esforç tècnic considerable.

⁹⁴ *Facebook* va néixer el 2007, dos anys després de l'apagada analògica.

Caldrà veure si la sortida de Josep Cuní a finals de temporada té impacte en les audiències del Telenotícies vespre a partir de setembre.

5.10.4. Els efectes de la baixada d'audiència

La pèrdua del lideratge del Telenotícies vespre (20,7%) en favor de l'informatiu de Matías Prats a *Antena 3* (20,9%) durant el global de 2006⁹⁵ va motivar un seguit de canvis que es van fer efectius a principis de 2007.

Es va optar per no modificar ni el decorat ni la línia gràfica, tot i que es van introduir algunes variacions en la tonalitat entre el TN migdia i el TN vespre. Aquest fet es justifica perquè els Telenotícies seguien líders en el conjunt de les seves edicions.

Es van realitzar canvis al més alt nivell en l'estructura directiva del departament d'informatius, sota la direcció de Francesc Escribano. Rosa Marqueta, fins aleshores subdirectora d'informatius, va ser nomenada cap d'informatius, en substitució del periodista Jaume Masdeu, que va ocupar el nou càrrec de director de Canals Informatius⁹⁶. Quant a l'equip del Telenotícies, Ramon Pellicer en va assumir l'edició i la conducció, compartida amb Raquel Sans.

La durada del bloc informatiu es va escurçar a trenta minuts, obeint principalment a criteris de competitivitat i *prime time*, tal com explica Pellicer. Es va suprimir la distinció horària del Telenotícies vespre entre estiu i hivern, que es va unificar a les nou del vespre. La decisió es va prendre arran del canvi d'hàbits de la població durant els últims anys. Es creia que a dos quarts de nou era l'hora de "preparar sopars i banyar als infants", diu Rosa Marqueta. Potser la televisió estava encesa, però l'objectiu era que l'audiència hi prestés atenció. Els estudis d'audiència també suggerien un cert increment del nombre d'espectadors a partir de les nou del vespre, sense que existís una relació clara de causa-efecte.

⁹⁵ Per sota hi havia TVE, amb un 15% del *share*; i Tele5, amb un 14,9%.

⁹⁶ Aquesta nova posició buscava crear sinergies entre els diferents mitjans de comunicació de la CCMA (ràdio, televisió i internet), amb l'objectiu d'optimitzar recursos.

5.10.5. La reestructuració de la producció

Els ajustos pressupostaris van obligar la direcció d'informatius a la direcció d'informatius a rescindir el contracte a productores que treballaven per TV3, en alguns casos de manera exclusiva. Entre els serveis que realitzaven hi havia la cobertura del torn de nit a la secció de societat o l'enregistrament d'imatges si la cadena no disposava de personal disponible. Però la mesura va afectar principalment les delegacions territorials.

En un primer moment, TV3 va prescindir de les productores que fins llavors havien treballat per les delegacions de Girona, Tarragona i Lleida en tasques de producció i cobertura informativa en cap de setmana (Ara, gener de 2013). Un mes més tard, la cadena va informar també de l'anul·lació dels contractes amb les productores que cobrien les Terres de l'Ebre, el Pirineu, i la Catalunya nord, una decisió que inicialment s'havia desestimat (Ara, febrer de 2013). Les actuacions es van emmarcar en les polítiques de contenció de la despesa i van comptar amb el rebuig explícit del comitè d'empresa.

L'estreta vinculació que molts d'aquests treballadors externs tenien amb TV3 va jugar legalment en contra de la cadena. Alguns treballadors van denunciar judicialment la cancel·lació dels contractes, i les sentències els van donar la raó. TV3 integrar a la plantilla molts d'aquests treballadors subcontractats. Diverses de les fonts consultades coincideixen en què aquest augment de personal va permetre contrarestar les jubilacions anticipades de la cadena.

5.10.6. El Llibre d'Estil

El Llibre d'Estil es va crear amb l'objectiu de servir de referència per als professionals de la CCMA en aspectes lingüístics, ètics i periodístics⁹⁷. La guia inclou tan aspectes de contingut com de posada en escena de les notícies, seguint les pràctiques habituals del Telenotícies i la resta de programes informatius. "Es va documentar la manera de fer

⁹⁷ Durant la presentació oficial del llibre, celebrada a l'Institut d'Estudis Catalans, l'aleshores president de la CCMA, Brauli Duart, en fa defensar l'ús com a referència per altres professionals i estudiants universitaris.

informació”, explica Lluís Caelles, coordinador de la redacció, juntament amb Elisa Omedes.

Entre les recomanacions que afecten al format i a la posada en escena, hi ha la d’advertir el telespectador sobre imatges que puguin ferir la seva sensibilitat. Però també hi ha alguns criteris coneguts per la redacció però que no es van integrar al document, com ara que “mai no es posen *chyrons* al Papa ni al Rei”, explica Caelles.

La publicació de la versió impresa, l’octubre de 2013, va completar un projecte iniciat amb la posada en marxa de tres recursos fins aleshores tractats de manera independent:

- **Portal *ésadir.cat***: es va activar l’any 2006 amb l’objectiu d’unificar els criteris utilitzats tant en ràdio com en televisió, facilitar la consulta lingüística i permetre’n l’actualització constant.
- **Guia editorial**: es va publicar l’any 2010 i va integrar valors i principis de funcionament dels mitjans de la Corporació. En el seu moment, va substituir la *carta de principis*.
- **Manual d’ús**: es va publicar l’any 2011 i va incloure normes sobre continguts, difusió, perspectiva i tractament de la llengua.

5.11. Onzena etapa (gener 2014 – actualitat)

Després de gairebé nou anys amb el mateix decorat, la cadena va tirar endavant un ambiciós projecte de transformació dels Telenotícies. En aquesta nova etapa, que s’allarga fins a l’actualitat, s’han introduït canvis molt destacables tant en la presentació dels temes com en la posada en escena.

5.11.1. La nova realitat televisiva

El nou model es va inspirar en els formats d’informatius diaris de les principals televisions europees que, explica Toni Cruanyes⁹⁸, “a les nou del vespre analitzen en profunditat de les principals informacions del dia”. La premissa era que la majoria de la població ja coneixia les principals notícies del dia, que havia seguit a través dels canals

⁹⁸ Toni Cruanyes és editor i presentador del Telenotícies vespre.

de notícies 24 hores i internet. El nou model havia d'incloure un segon nivell de profunditat i "assemblar-se més a l'anàlisi de les notícies de l'endemà". La presentació per part d'un sol conductor s'havia de contrarestar amb la presència regular d'altres persones al plató, principalment a través de l'ampliació d'algunes informacions per part de periodistes experts de la redacció i entrevistes a personatges rellevants de l'actualitat.

5.11.1.1. L'aplicació del nou format

Tres anys després de l'inici d'aquesta última etapa, és evident que alguns aspectes de format no han tingut el pes que se'ls havia assignat inicialment. La presència de periodistes experts de la redacció no és habitual, mentre que les entrevistes a personatges rellevants de l'actualitat són molt escasses⁹⁹. "És difícil trobar entrevistats amb les habilitats comunicatives i de síntesi necessàries per mantenir el ritme del Telenotícies", explica Ramon Pellicer, presentador del TN cap de setmana.

Quant a l'elaboració de les peces informatives, aconseguir un major grau d'anàlisi implica una càrrega de feina superior per al periodista, en una redacció que no ha incrementat els recursos. Bona part dels professionals de TV3 s'han acostumat a una forma de treballar basada en la preparació d'informacions per a cada una de les dues edicions de Telenotícies, migdia i vespre. Pellicer explica que la tendència és de treballar pel TN migdia durant el matí i pel TN vespre a partir de la tarda.

5.11.2. El nou plató

Davant de la necessitat de disposar d'un plató més gran, es va optar per produir el Telenotícies del plató anomenat *Polivalent*, adjacent a l'anterior i fins aleshores destinat a altres programes informatius. El plató actual, de 300m², triplica la superfície de l'anterior. Aquesta ampliació era necessària per integrar el decorat amb la posada en escena, en un plató

Imatge 5.35: fotografia de la part física del plató. FONT: pròpia

⁹⁹ Durant tot el període de pràctiques, de febrer a juny de 2017, només n'hi va haver una.

que combina elements físics amb altres de virtuals. En un costat hi ha la taula, amb espais de cromatge al darrere, i un *videowall*. L'altra meitat del plató, totalment virtual, es destina a l'espai d'*El Temps*. El plató compta amb tres càmeres robotitzades i una grua. Malgrat que tot el sistema de producció ja estava adaptat a la tecnologia HD, inicialment les càmeres eren de definició estàndard, fins que uns mesos després es van incorporar dispositius d'alta definició.

La tecnologia de realitat virtual permet la reinterpretació de l'espai, que es percep gairebé nou vegades superior¹⁰⁰ a les dimensions reals. L'espectador interpreta l'espai com si estigués en una planta d'un edifici a través del qual veu una ciutat, també fictícia. La presència d'elements virtuals respon també a la voluntat de dissenyar un plató prou versàtil per assumir-hi també la producció d'altres programes¹⁰¹. La virtualització del decorat permet que el programa d'actualitat política *Mes324* es pugui emetre en directe 10 minuts després de finalitzar el Telenotícies.

Alhora, l'evident dependència en la tecnologia ha creat certa preocupació per possibles errors tècnics, sobretot durant els primers mesos de funcionament. El sistema es va dissenyar amb mesures de seguretat pròpies, al qual s'hi van integrar també altres mesures de contenció físiques. Per exemple, darrere els cromes de la part mixta hi ha un decorat real. D'aquesta manera, en cas d'error tècnic, el plató es pot convertir en convencional en pocs segons.

Paulí Subirà, cap d'imatge i serveis artístics, va ser l'encarregat de liderar el projecte del nou plató. L'equip estava integrat per una desena de professionals provinents d'àrees molt diverses: enginyeria, realització, producció, redacció, etc. Una de les principals dificultats va ser la necessitat de posar en marxa el projecte en paral·lel amb el dia a dia de la cadena. "És com canviar la via mentre el tren està en marxa", explica Subirà.

La col·laboració amb altres televisions, com ja havia passat en altres etapes, va permetre introduir alguns canvis i compartir opinions amb altres professionals del sector. De la televisió portuguesa SIC es va incorporar una tècnica que permet evitar el

¹⁰⁰ Els 300m² de plató físic es converteixen en un espai virtual de 2500m².

¹⁰¹ Actualment s'hi produeixen, entre altres, l'*InfoK*, el *Mon324*, el *Mes324*, *Acció Política* i *30 Minuts*.

*rebot de cromat*¹⁰² mitjançant la retroil·luminació. Aquest efecte ja s'havia identificat anys abans al plató del 3/24, de dimensions reduïdes, i s'havia minimitzat amb la utilització de cromat blau.

5.11.3. La posada en escena

Per primera vegada es va decidir que els presentadors estarien drets durant tot el programa, una estratègia que proporciona, segons Pellicer, una "sensació més gran de control de l'espai". El debat sobre la posició dels conductors ja s'havia plantejat anteriorment, i fins i tot en l'etapa anterior els conductors presentaven drets les informacions davant del *videowall*, però no de manera permanent.

Amb l'eliminació de l'esglaió que anteriorment hi havia al mig del plató, els conductors es van poder moure per l'espai amb més comoditat. La incorporació del *teleprompter* a la grua va facilitar que la narració es realitzés de manera continuada, també durant el camí cap al *videowall*.

Un dels principals inconvenients de la nova posició va ser la diferència d'alçada dels conductors. Els elements físics del plató es van dissenyar a una altura mitjana, amb l'objectiu que els enquadraments fossin correctes tant per als presentadors més alts com per als més baixos. Algunes vegades, però, és necessari recórrer a tècniques de realització que permeten la reinterpretació física de l'espai.

L'aposta per un format més reflexiu va tenir impacte en l'elecció de la sintonia de la careta. Lluny dels ritmes alts presents en la majoria de models anteriors, Pellicer explica que es volia una música amb un "clar estil mediterrani", que contrastés amb l'estil anglosaxó del 3/24. "La contundència ja la dona l'actualitat", conclou.

5.11.3.1. Les realitats virtual i augmentada

La novetat d'aquesta etapa no és la utilització de les realitats virtual i augmentada a la cadena¹⁰³, sinó la introducció regular d'aquesta tècnica en els informatius diaris. En aquest sentit, els programes electorals dels anys anteriors havien servit d'assaig per

¹⁰² Aquest efecte es manifesta sobretot en el cromat verd quan s'il·lumina frontalment a distància curta i provoca errors d'incrustació.

¹⁰³ Paulí Subirà explica que fa 15 anys que s'utilitza a la televisió i 5 dels 9 platós de la televisió incorporen aquesta tecnologia.

incorporar aquesta tecnologia en els informatius diaris i avaluar-ne tant el potencial tècnic com l'humà.

La presentació de notícies amb representacions virtuals es coneix popularment a la cadena com a *RA*, sense considerar la diferència entre les dues realitats. Se sol escollir aquesta tècnica per explicar informacions que es poden il·lustrar millor amb recreacions gràfiques, assimilable a una tercera dimensió del *videowall*, però també s'ha utilitzat alguna vegada per donar pas a directes (imatge

Imatge 5.36: Toni Cruanyes dona pas a Manel Elias, durant la celebració del MWC de 2014. FONT: TV3

5.36). En el pas cap a la realitat virtual i augmentada, la tesi que preval entre els equips d'edició dels diferents telenotícies és la d'establir sempre una compromís entre la creativitat i el rigor informatiu. Com explica Manel Sarrau¹⁰⁴, “el contingut virtual ha de servir per ajudar al telespectador a entendre millor les notícies; no pot distreure'l”.

El sistema que permet la captació dels senyals i la representació virtual de l'espai és complex. La monitorització de les càmeres es realitza mitjançant 96 sensors distribuïts per diferents punts del plató, la majoria dels quals situats a les graelles d'il·luminació. Aquests dispositius capten els senyals emesos per les càmeres i envien la informació a un software informàtic, que en determina la localització en l'espai i la representa en tridimensionalment. Juntament amb la posició, també es monitoritza l'orientació, la inclinació i altres elements fotogràfics de la càmera com l'òptica, el zoom i el focus. Per tal que no es produeixin interferències amb l'equip d'il·luminació, la transmissió es realitza mitjançant senyals infrarojos. La localització d'aquests dispositius delimita l'àrea de cobertura del sistema i, conseqüentment, l'espai de representació. Així, per exemple, la grua no pot sobrepassar una determinada alçada, ja que si supera aquest límit el sistema no és capaç de determinar-ne correctament la posició.

¹⁰⁴ Manel Sarrau és editor del TN vespre, conjuntament amb Toni Cruanyes.

La precisió del sistema és imprescindible per representar correctament els elements reals i virtuals, interpretats com un conjunt per l'espectador. La relocalització es realitza a un *frame rate* de 25, de manera que la imperfecció no és percebuda per l'espectador. De fet, un error en el sistema pot provocar la desunió dels d'aquests elements, un efecte que és perfectament identificat i imputat com una errada per l'audiència. Els sensors requereixen d'un procés de calibratge llarg i complex que, després de la implantació del sistema, es realitza una vegada a l'any.

5.11.3.2. La tecnologia i la formació

El nou plató està preparat per evolucionar cap a un nou model d'informatius virtuals en el qual els límits no els marca la tecnologia, sinó la creativitat, la formació dels professionals i l'adaptació dels processos de producció. "És un Ferrari que estem aprenent a fer funcionar", diu Paulí Subirà.

Un dels departaments que més ha vist canviar la manera de treballar ha estat el departament de grafisme. La reconeguda trajectòria d'alguns dels seus professionals i el prestigi del departament en general ha hagut d'encaixar amb l'evolució tecnològica del grafisme. La possibilitat de representar volums complexos en l'espai obre les portes a una nova manera d'ordenar el contingut, una nova narrativa en què el grafisme té un paper protagonista. Davant l'augment de material gràfic, el departament ha desenvolupat una estratègia per tal de poder absorbir la demanda sense incrementar el personal. L'objectiu és crear una base dades d'imatges en volum (cotxes, cases, etc.) construïdes a partir de formes geomètriques bàsiques, de manera que puguin ser utilitzades com a imatges d'arxiu. Treballar amb plantilles permet alliberar feina als grafistes, que poden centrar-se en construccions més complexes.

La formació dels conductors és imprescindible, inclús entre els presentadors amb més experiència. En la part de plató virtual, l'absència d'elements físics impedeix als conductors tenir referència d'espai. Com a ajuda, hi ha tres projectors, un en cada paret de croma. És una imatge poc nítida, ja que es projecta sobre el fons verd i interfereix amb els sistemes d'il·luminació del plató. Per això, els conductors solen utilitzar com a referència els monitors interns del plató.

5.11.4. La imatge dels informatius

El canvi de model en els Telenotícies va coincidir amb la unificació de la línia gràfica en els programes informatius, amb l'objectiu de potenciar una imatge comuna fàcilment identificable per l'espectador. Aquesta remodelació va incloure principalment el canal 3/24, però també el programa d'actualitat 2324¹⁰⁵ i els programes especials, com ara els programes electorals.

Les caretes i les sintonies del Telenotícies i 3/24 són semblants, però tenen algunes característiques particulars que defineixen cada informatiu. Així, el ritme de la sintonia del 3/24 és més alt que la dels Telenotícies, amb la voluntat intrínseca del canal d'aportar immediatesa. La localització virtual és compartida entre els Telenotícies i el 3/24; és a dir, ambdues referencien a un edifici amb vistes a una ciutat. L'espectador interpreta que l'informatiu es presenta des del mateix edifici virtual (imatge 5.37).

(a)

(b)

(c)

(d)

Imatge 5.37: comparativa de caretes i decorats.

a: careta anterior a la unificació.

b: careta posterior a la unificació.

c: decorat anterior a la unificació.

d: decorat posterior a la unificació.

La unificació de la imatge va venir acompanyada també d'altres canvis orientats a crear una única marca dels informatius a TV3, identificables amb una única línia gràfica. Un dels exemples més visibles va ser el canvi de nom en l'espai previsió meteorològica del 3/24, que va passar de *Méteo* a *El Temps*, seguint la mateixa nomenclatura que els Telenotícies.

¹⁰⁵ Precedent de l'actual Mes324

5.11.5. La confluència de les corresponsalies

El gener de 2014 es va iniciar el procés de fusió gradual de les corresponsalies de TV3 i Catalunya Ràdio, amb el doble objectiu d'optimitzar recursos i estendre la presència dels mitjans públics catalans al món. El model de corresponsalia unificada es va aplicar per primera vegada a París, amb el nomenament de Joan Carles Peris com a corresponsal, i posteriorment es va aplicar també a Londres, Berlín, Roma, Jerusalem, Pequín, Buenos Aires i Moscou¹⁰⁶. D'entre totes les corresponsalies estrangeres, la CCMA va optar per excloure Washington i Brussel·les. Es va creure que el l'alt volum d'informació generat per aquestes dues corresponsalies justificava la presència de dos corresponsals.

La unificació de les corresponsalies implica que un mateix corresponsal hagi d'elaborar les notícies tant per a ràdio com per a televisió, un fet que "obliga a organitzar-se millor", diu Peris. Però els corresponsals també han de donar cobertura ràpida a informacions o fets d'última hora. Amb l'objectiu d'evitar conflictes de simultaneïtat entre mitjans, la corporació va desenvolupar un protocol que estableix les prioritats de cobertura informativa dels diferents mitjans. Així, els Telenotícies tenen la màxima prioritat, per davant de Catalunya Ràdio, el canal 3/24 i Catalunya Informació.

Preguntat per la seva situació en comparació amb la resta de corresponsals estrangers destinats a París, Joan Carles Peris diu que la tendència cap a la unificació i el *multitasking* és molt estesa en la majoria de mitjans "i que va en augment". Explica també que alguns corresponsals ja utilitzen l'*smartphone* com a eina per realitzar les connexions en directe, una nova possibilitat dins el marc del que es coneix com a *Mobile Journalism*, o *MOJO*, i que actualment està en fase d'estudi i avaluació en algunes cadenes espanyoles (Observatorio para la Innovación en Informativos, 2017).

5.11.6. Les motxilles 4G

La utilització de la banda 4G per a transmetre senyal de vídeo en directe s'ha estès gradualment en els Telenotícies durant els últims anys. S'utilitzen les denominades *motxilles 4G*, que permet realitzar una connexió en directe amb només dues persones,

¹⁰⁶ Les corresponsalies de Berlín, Buenos Aires, Moscou i Beirut es van inaugurar durant aquesta etapa.

sense necessitat de disposar de tècnic d'emissió. TV3 disposa de 3 motxilles en lloguer a la redacció i dues més per esports. També n'hi ha a les delegacions (Girona, Tarragona i Lleida), així com també a la Catalunya central i en algunes corresponsalies¹⁰⁷.

Lluís F. Grau explica que aquesta tècnica es va utilitzar per primera vegada a Espanya durant la transmissió de *La Vuelta*. La tecnologia en les motxilles 4G ha evolucionat amb els anys i no s'ha incorporat a informatius fins que la estat consolidada.

En la meua etapa com a estudiant en pràctiques al TN vespre he pogut veure com el sistema és àmpliament utilitzat. El senyal ha fallat en algunes ocasions, però en la majoria dels casos no durant el directe. Entre les limitacions més comunes cal destacar la durada limitada de la bateria i la necessitat de disposar de bona cobertura 4G.¹⁰⁸ Cal contemplar també la possibilitat que no funcioni en grans esdeveniments, ja que la inhibició de senyals 4G és una mesura de seguretat en augment. És per aquest motiu que no es tracta d'un sistema que es pugui utilitzar en qualsevol escenari.

¹⁰⁷ Actualment, TV3 té obert un període de licitació de 12 equips de motxilles 4G.

¹⁰⁸ La comunicació es difícil en escenaris amb una densitat alta de persones, com estadis de futbol i sales de concert.

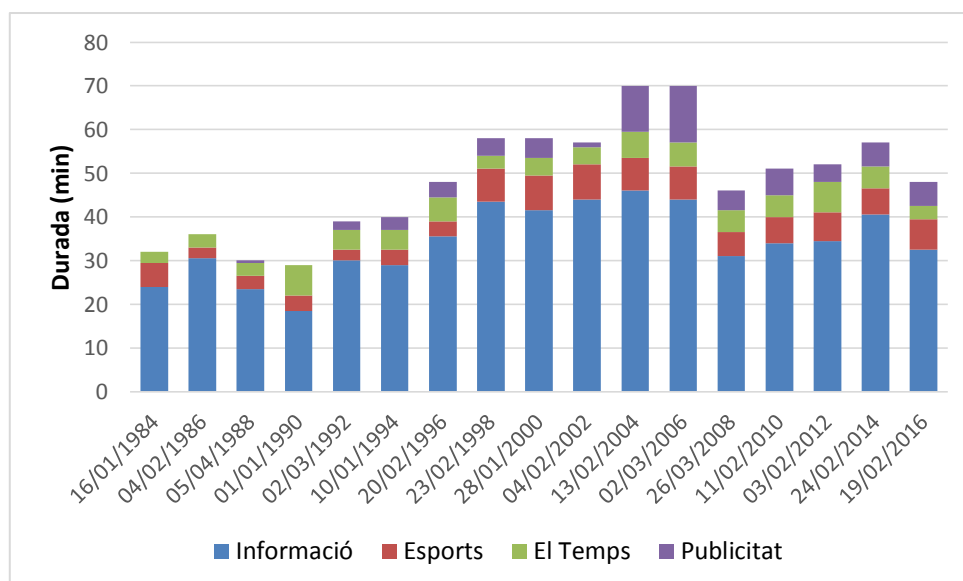
6. Resultats

En aquest capítol es posen en valor les variables analitzades en l'estudi quantitatiu, realitzat a partir de la visualització de 17 Telenotícies entre 1984 i 2017. Els resultats obtinguts es relacionen amb els aspectes de l'evolució destacats fins a aquest punt i es contrasten amb les entrevistes a professionals.

6.1. La distribució del temps

Els resultats permeten afirmar que la durada de l'informatiu ha variat considerablement al llarg dels anys. En les primeres quatre visualitzacions (gràfic 6.1) s'observa una durada al voltant de 30 minuts, seguint el model de les principals televisions europees. A partir de llavors, l'augment és progressiu que fins al 1998, i durant les tres visualitzacions posteriors, s'estabilitza en 60 minuts. El valor màxim, de 70 minuts, s'obté durant dues mostres seguides (2004 i 2006). En els següents anys, els resultats corroboren la reducció de la durada com una de les mesures preses al principis de 2007 arran de la pèrdua d'audiència. Des de llavors i fins al 2016, la durada mitjana és de 50 minuts.

Gràfic 6.1: evolució de la durada total de l'informatiu i de cada una de les seves parts.

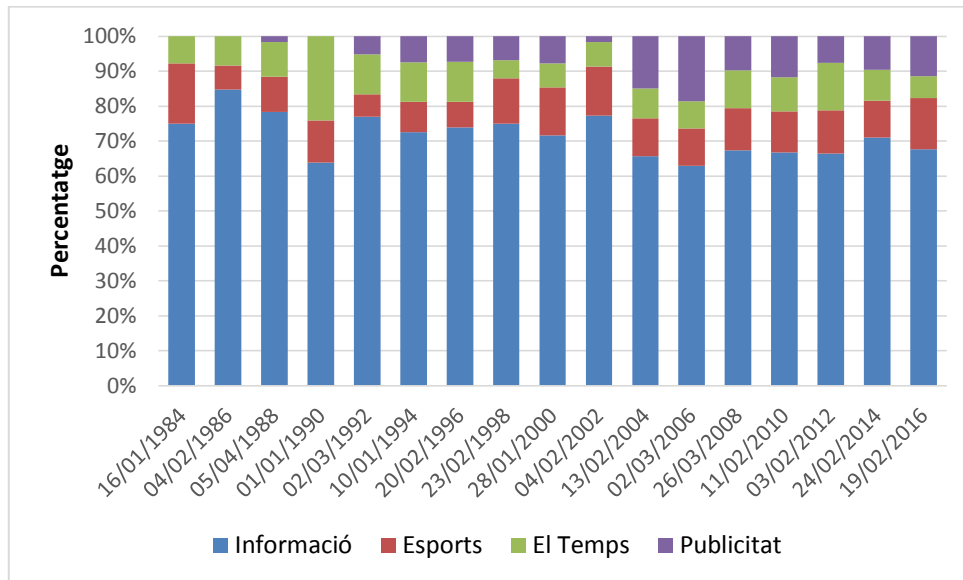

FONT: elaboració pròpia

El bloc informatiu és el que proporcionalment ha ocupat la major part dels Telenotícies, seguit de la publicitat i *Els Esports* o *El Temps*, en funció de l'etapa (gràfic

6.2). En general, la durada de d'El Temps ha estat superior a El Temps, una tendència que s'ha accentuat en l'última observació. Cal destacar que en algunes observacions coincideixen màxims i mínim de la informació esportiva i meteorològica, o viceversa. Per exemple, la durada d'El Temps de 1990 (7 minuts) contrasta amb la d'El Temps (3,5 minuts), mentre que l'any 1998 la situació és pràcticament inversa (taula 6.1). Només en la observació de 1988 tots dos espais tenen la mateixa durada.

Gràfic 6.2: evolució de la durada relativa de cada una de les parts del Telenotícies.

FONT: elaboració pròpia

Pot sorprendre la variabilitat en la durada de l'espai *El Temps*, que en pràcticament cap de les observacions segueix una tendència clara respecte programes anteriors. La introducció de nous recursos tecnològics i narratius no s'ha traduït en un augment de la durada.

	Informació	Esports	El Temps	Publicitat
16/01/1984	24	5,5	2,5	0
04/02/1986	30,5	2,5	3	0
05/04/1988	23,5	3	3	0,5
01/01/1990	18,5	3,5	7	0
02/03/1992	30	2,5	4,5	2
10/01/1994	29	3,5	4,5	3
20/02/1996	35,5	3,5	5,5	3,5
23/02/1998	43,5	7,5	3	4
28/01/2000	41,5	8	4	4,5
04/02/2002	44	8	4	1
13/02/2004	46	7,5	6	10,5
02/03/2006	44	7,5	5,5	13
26/03/2008	31	5,5	5	4,5
11/02/2010	34	6	5	6
03/02/2012	34,5	6,5	7	4
24/02/2014	40,5	6	5	5,5
19/02/2016	32,5	7	3	5,5

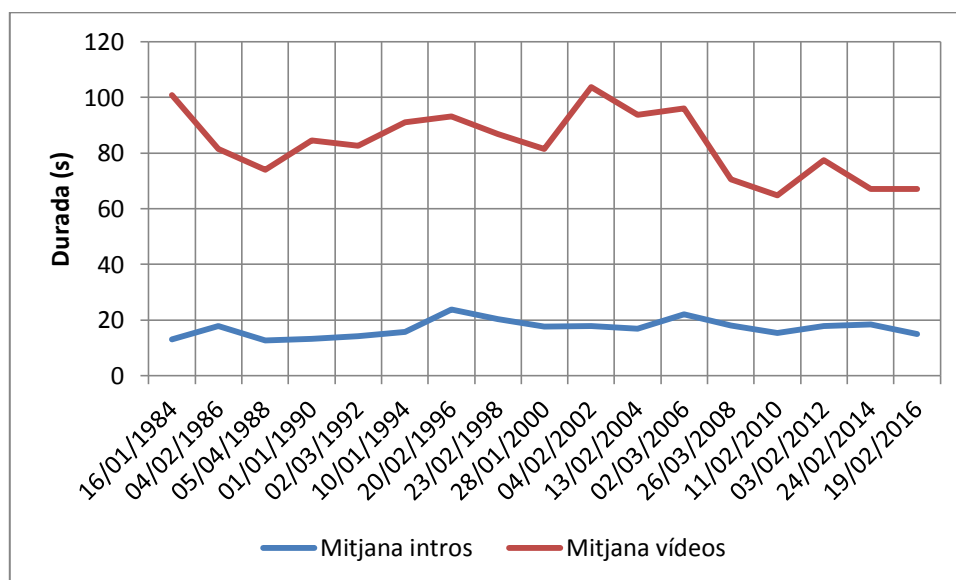
Taula 6.1: durada dels espais d'informació general, esportiva i meteorològica en cada una de les visualitzacions.

FONT: elaboració pròpia

La publicitat s'aprecia per primer vegada el 1992, tot i que de manera poc representativa (30 segons). Els valors màxims s'assoleixen en les observacions de 2004 i 2006, amb 10,5 i 13 minuts, respectivament. De fet, el clar augment de la durada de l'informatiu és imputable a l'increment de la publicitat. En les observacions de 2002 i 2006 la durada del bloc informatiu és la mateixa (44 minuts), però l'augment de la publicitat en prop de 10 minuts contribueix a allargar la durada fins als 70 minuts.

Quant al propi format de la notícia, la durades de les entradetes s'ha mantingut força estable al llarg dels anys. Dos elements destacables són la coincidència del valor màxim de 1996 (24 segons) amb la introducció de les entradetes compartides i el fet que la durada mitjana de la primera i última visualització pràcticament coincideixen.

Gràfic 6.3: evolució de la durada de les entradetes i dels vídeos.

FONT: elaboració pròpia

6.2. L'estructura del programa

L'ordre de presentació dels blocs de contingut del Telenotícies s'ha alterat nombroses vegades al llarg dels anys, obeint principalment a criteris comercials i de programació. La introducció dels primers talls publicitaris al juny de 1986, que s'han observat per primera vegada el 1988, va possibilitar l'alteració de l'estructura del Telenotícies, tal com es pot veure a la taula 6.2. Fins llavors, *Els Esports* es presentaven entremig de blocs informatius, el segon dels quals incloïa l'espai *Fets i Gent*, seguit d'*El Temps*.

La informació meteorològica es va emetre després del Telenotícies com a espai patrocinat a partir del 3 d'octubre de 1988, i es pot veure per primera vegada en la observació de 1990. La mateixa estratègia es va aplicar més tard en altres espais com *Els Esports* i *Els Diners*. De fet, Rosa Marqueta explica que l'incentiu per incorporar l'espai d'*Els Diners* va ser una proposta de patrocini. La presència de separadors, *molinets* o crèdits, han permès separar, total o parcialment, aquests espais patrocinats de la resta d'informació.

Taula 6.2: evolució de l'estructura del programa en funció de l'ordre dels blocs d'informació i publicitat.*

Eix temporal →

	INF	PUB	INF	ESP	INF	PUB	INF	CRE	DIN	PUB	TEM	INF	CRE	PUB	DIN
16/01/1984	X			X			X				X		X		
04/02/1986	X			X			X				X		X		
05/04/1988	X			X		X	X				X		X		
01/01/1990	X			X			X	X			X				
02/03/1992	X	X	X	X			X	X			X				
10/01/1994	X	X	X	X				X			X				
20/02/1996	X	X	X	X	X			X			X				
23/02/1998	X	X	X	X	X			X			X				
28/01/2000	X	X		X	X			X			X				
04/02/2002	X	X		X			X	X			X				
13/02/2004	X	X	X	X			X	X	X	X	X				
02/03/2006	X	X	X	X			X	X	X	X	X				
26/03/2008	X			X			X		X	X	X		X		
11/02/2010	X			X			X		X	X	X		X		
03/02/2012	X			X			X		X	X	X		X		
24/02/2014	X			X			X			X	X		X		X
19/02/2016	X			X						X	X	X		X	X

*Cal interpretar aquesta taula seguint una evolució cronològica. Les "X" determinen l'ordre de presentació de cada un dels espais, representats en la llegenda següent:

INF: informació general

PUB: publicitat

ESP: Els Esports

CRE: Crèdits

DIN: Els Diners

TEM: El Temps

Per exemple, l'estructura del programa observat l'any 1984 va ser la següent: informació general + esports + informació general + El Temps. Els crèdits del final determinen que la previsió meteorològica estava integrada en l'informatiu.

FONT: elaboració pròpia

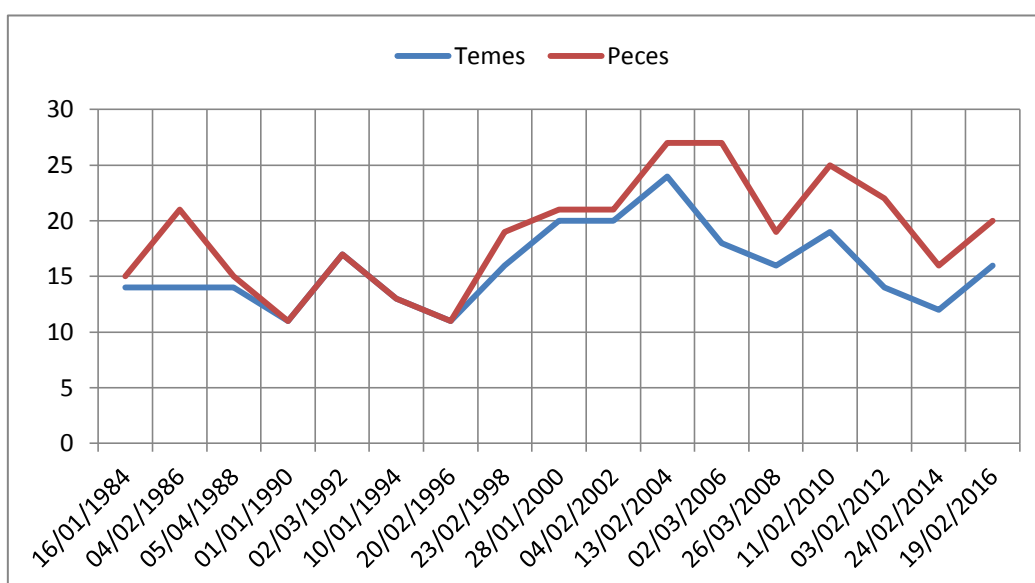
Entre els anys 1992 i 1998, la pausa per a la publicitat es va avançar considerablement i la segona part del Telenotícies era clarament més llarga que la primera. Abans d'*Els Esports* es va incorporar un bloc d'informació, una pràctica que es va tornar a aplicar entre 2004 i 2006. Quant al bloc d'informació posterior a *Els Esports*, s'ha utilitzat en diverses etapes per incloure seccions diferenciades, principalment *El Reportatge* i *l'Apunt Final*.

Des de 2014, el bloc informatiu s'estén fins després de la previsió meteorològica amb l'espai de contraportada¹⁰⁹, una distribució que té com a objectiu "contribuir a que l'espectador es quedi fins al final", explica Toni Cruanyes. El tema de la contraportada s'avança en el *next* d'abans de la publicitat, amb l'objectiu d'atraure l'atenció del telespectador.

6.3. La selecció i el tractament dels temes

L'evolució del nombre de temes ha seguit una tendència molt similar al de la durada del Telenotícies. Així, el Telenotícies amb més temes (24) ha estat el 2004, coincidint amb la màxima durada de l'informatiu (70 minuts). La durada de l'última visualització és molt semblant a la de la primera, com també ho és el nombre de temes (14 i 16, respectivament). La correspondència entre nombre de temes i nombre de peces segueix una evolució molt desigual en el seu conjunt, però amb una tendència molt notable a la segregació a partir de 2014.

Gràfic 6.4: evolució del nombre de temes i peces informatives.

FONT: elaboració pròpia

No és representativa ni conclouent la clara diferència entre temes i peces que s'ha observat el 1986. Un segon anàlisi sobre aquest programa ha permès determinar que l'origen de la desviació es troba en la notícia sobre el debat al Congrés dels Diputats.

¹⁰⁹ Com que l'espai no disposa de línia gràfica pròpia, seguint la metodologia proposada s'ha inclòs en l'anàlisi com una notícia més.

En una sola notícia es van incloure fins a set peces de curta durada, la majoria de les quals declaracions de cada una de les formacions polítiques amb representació política.

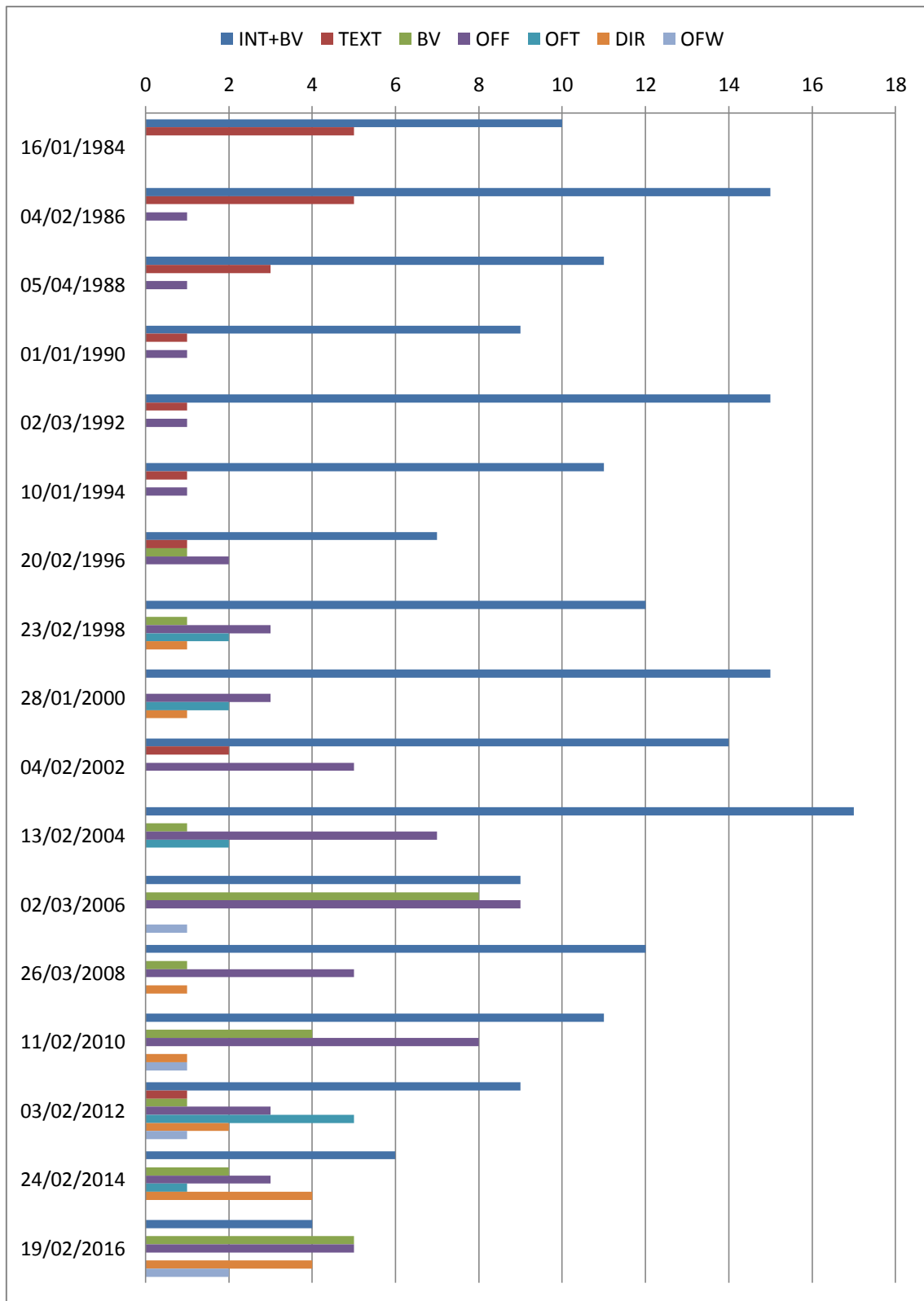
L'augment del nombre de peces informatives per cada notícia coincideix amb la incorporació de nous formats de presentació de les notícies, que es fa evident a partir de 2006. Aquest augment ha anat sobretot en detriment del format *intro* i vídeo que, malgrat seguir liderant la majoria de programes, ha perdut pes quantitativament. En la visualització de 2016, el recurs deixa de ser el més utilitzat en favor dels *offs* i els directes (gràfic 6.5).

Fins llavors, la fórmula del vídeo precedit d'una entradeta havia estat la més utilitzada en totes les observacions. Entre 1984 i 1994, el segon format més utilitzat és l'*off*, tot i que des del 1990 igualat amb el text sense imatges, una tècnica que pràcticament ha desaparegut. Aquest format s'ha utilitzat tradicionalment com a últim recurs per explicar notícies sense disposar d'imatges ni d'elements gràfics. La progressiva facilitat per aconseguir contingut audiovisual per il·lustrar les notícies, fins i tot les d'última hora¹¹⁰, en justifica la seva disminució a favor de l'*off*. La creació de plantilles amb localitzadors ha permès il·lustrar notícies de successos sense disposar d'imatges.

El primer directe s'ha observat l'any 1998, però no ha estat fins partir del 2012 que s'ha consolidat com a recurs habitual (2), amb un increment considerable l'any 2014 (4) i 2016 (4). Val a dir que la representativitat d'aquesta subvariable és baixa, ja que el recurs del directe varia molt en funció del valor periodístic i del tipus d'informacions. A més a més, diverses de les fonts consultades coincideixen a dir que el nombre de connexions en directe va augmentar considerablement amb l'inici de la desena etapa, però que poc després va disminuir també de manera pronunciada. La contradicció d'aquestes fonts amb l'anàlisi quantitatiu, i tenint en compte fluctuacions intrínseques de la pròpia variable, permeten considerar que les dades no són conclusives.

¹¹⁰ L'atac a dos policies a París del dijous 20 d'abril 2017, ocorregut a les 9 del vespre, es va poder cobrir directament amb imatges d'*APTN live* i *Reuters*.

Gràfic 6.5: evolució del format de les notícies.

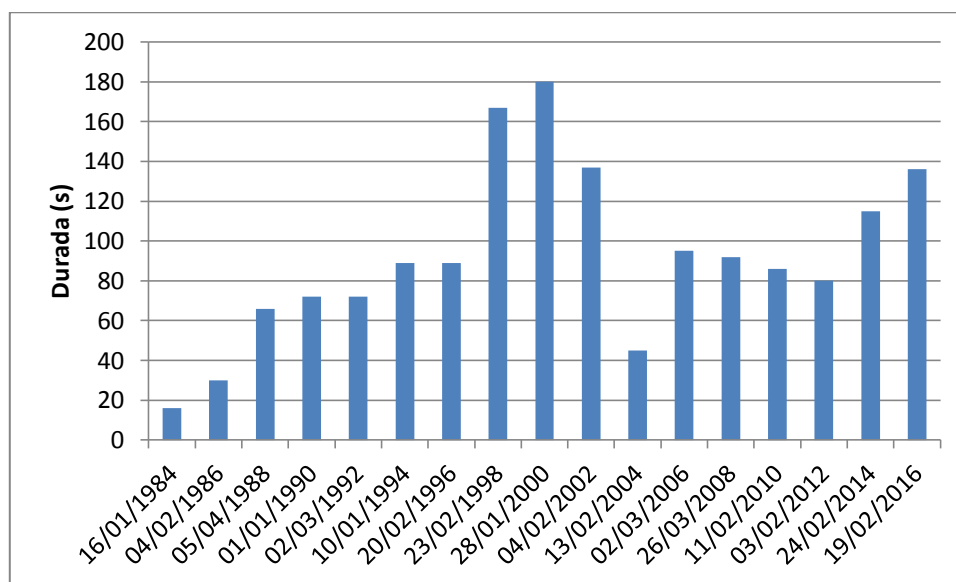

FONT: elaboració pròpia

6.4. L'estructura dels sumaris

La durada dels sumaris ha variat considerablement al llarg dels anys, però sense seguir una tendència clara. Del voltant de 15 segons en les primeres observacions es va augmentar de manera esglaonada fins als poc més de 80 de 1996. És en les visualitzacions entre 1998 i 2002 que s'observa un clar augment amb un valor màxim de 3 minuts (2000), totes amb Carles Francino d'editor. Per contra, el 2004 la durada es redueix considerablement fins als 45 segons. El motiu és l'agilitat del nou model de sumaris introduït en la novena etapa, tal com ja s'ha explicat en el capítol 5.9. La tendència a l'augment de durada en les dues últimes observacions obeeix a la presència de connexions en directe durant el sumari, una tècnica observada per primera vegada en aquesta etapa.

Gràfic 6.6: evolució de la durada dels sumaris.

FONT: elaboració pròpia

Amb l'excepció de les dues primeres visualitzacions, els nombre de temes introduïts en el sumari no ha seguit les fluctuacions observades en la durada i s'ha mantingut sempre entre 6 i 8. Però sí s'han apreciat diferències en la presentació dels temes i en el contingut. S'han considerat temes destacats els que es presenten amb format d'*off*, un recurs que s'ha utilitzat de manera desigual, com es pot veure a la taula 6.3.

Taula 6.3: evolució del contingut i de l'estructura dels sumaris.

	Tipus obertura	Temes		Durada	Esports
		Totals	Destacats		
16/01/1984	Imatges	3	0	16"	no
04/02/1986	Imatges	4	0	30"	no
05/04/1988	Conductor	8	2	1' 6"	si
01/01/1990	Conductor	7	1	1' 12"	si
02/03/1992	Conductor	8	2	1' 12"	si
10/01/1994	Conductor	8	2	1'29"	si
20/02/1996	Conductor	8	2	1' 29"	si
23/02/1998	Conductor	7	4	2' 47"	si
28/01/2000	Conductor	8	4	3'	si
04/02/2002	Conductor	8	4	2' 17"	sí
13/02/2004	Imatges	6	0	45"	si
02/03/2006	Imatges	6	2	1' 35"	si
26/03/2008	Conductor	6	2	1' 32"	si
11/02/2010	Conductor	7	3	1' 26"	no
03/02/2012	Conductor	6	2	1'20"	si
24/02/2014	Conductor	6	2	1' 55'	si
19/02/2016	Conductor	6	6	2' 16"	si

Font: elaboració pròpia

La presència de com a mínim una notícia d'esports al sumari s'ha observat en la majoria d'anys, amb l'excepció del 1984, el 1988 i el 2014. Per contra, la informació meteorològica només s'ha integrat en el sumaris en casos que aquesta ha estat molt rellevant, una situació que no s'ha observat.

Els *nexts* o avanços informatius i els resums finals s'han utilitzat com a recursos amb un format molt similar al dels sumaris, però amb una presència irregular. Els primers s'han utilitzat principalment per introduir informacions per desenvolupar després de la publicitat, tot i que en algunes ocasions s'ha implantat també sense la pausa. Així mateix, els resums finals han anat adreçats especialment a informar a les persones que no havien pogut veure el Telenotícies des del principi. És un recurs que fa anys que no s'utilitza, possiblement justificat per la disponibilitat d'altres finestres alternatives al Telenotícies.

7. Conclusions

No ha estat possible obtenir un patró clar sobre *qui* o *què* ha estat el motor dels canvis en els Telenotícies. En alguns casos, s'han realitzat arran de l'aparició de noves eines tecnològiques, per emmirallament amb altres cadenes o per voluntat explícita d'algun responsable de la televisió, però majoritàriament s'han produït "perquè ja tocava", com expliquen diverses fonts. Els canvis de decorat s'han utilitzat per introduir la majoria de novetats tecnològiques, però l'evolució no s'ha limitat a aquestes modificacions, sinó que s'ha realitzat de manera contínua en el temps. Aquest fet dóna sentit a l'elecció de les onze etapes com a guia per al lector, tal com s'ha plantejat en la metodologia, i no com a delimitació lògica del contingut.

De fet, el principal canvi que s'ha observat segurament no hagi estat directament identificable per a l'espectador. La digitalització va transformar les tasques professionals i les rutines de producció dels Telenotícies, des de la recerca de les fonts fins al *layout*. La supressió de les cintes com a suport físic va permetre trobar, editar i compartir fàcilment el contingut audiovisual. Per primera vegada, la informació va deixar d'estar tancada en un vídeo, fet que va permetre introduir nous formats de presentació de les notícies. Al mateix temps, l'augment dels recursos narratius va dotar als editors d'un major ventall de possibilitats per donar valor informatiu a cada una dels temes, un criteri que fins llavors es reflectia només amb la durada i la posició dins de l'informatiu. Aquesta jerarquia s'ha consolidat com un protocol de rellevància informativa que s'aplica en l'elaboració de les escaletes en tots dels Telenotícies, però també en altres canals. En aquest punt, seria interessant proposar la realització d'un estudi des del punt de vista del receptor, per entendre com el l'audiència interpreta cada una de les peces.

La complexitat de realitzar canvis en els Telenotícies cal entendre-la tant des d'un punt de vista organitzatiu i logístic com estratègic. Els Telenotícies han estat des de l'inici el programa de referència de la cadena i, com a tal, els primer de ser elevats quan les audiències han augmentat i qüestionats quan aquestes han disminuït. En aquest context, sempre s'ha anat amb molta cautela a l'hora de realitzar canvis, que en el cas

de la introducció de nova tecnologia s'ha consolidat primer en altres programes¹¹¹. D'altra banda, la necessitat de tirar endavant els projectes de nous Telenotícies en paral·lel amb les emissions ha estat també un obstacle considerable. Reprenent les paraules de Paulí Subirà, "és com canviar la via a un tren que està en marxa".

La rigidesa en el format dels informatius televisius que defensen autors com Martín Sabarís (2002) s'ha observat també en el Telenotícies, sobretot fins a la novena etapa. Jordi Roure exemplifica les limitacions en la realització i en la creació de nous decorats amb un exemple molt clar: "si a casa sempre som els mateixos i sopem asseguts, poques modificacions podem fer al menjador". El canvi en la postura dels conductors, d'asseguts a drets, va permetre augmentar la riquesa de la posada en escena i les possibilitats narratives.

La fórmula més utilitzada per aportar immediatesa i trencar amb la rigidesa del format ha estat la realització de connexions en directe. És una tècnica que, com diu un responsable de la cadena, "permet dir al telespectador que amb TV3 pot arribar a tot arreu". Amb el temps, la tecnologia ha permès abaratir i simplificar l'ús d'aquest recurs, fins al punt que ja només són necessàries dues persones i una motxilla 4G. La disponibilitat tecnològica i logística pràcticament han deixat de ser una barrera en un format de notícia que, a dia d'avui, continua aportant la màxima rellevància a un fet noticable.

L'observació i la pròpia experiència no corroboren la proposta de Peralta (2005), que defineix el directe com "informar d'un esdeveniment en el mateix moment que passa i des de l'indret on succeeix". En majoria de connexions en directe, el fet noticable ja no existeix, o bé apareix com a element secundari. Cal fer un directe d'una manifestació que ja ha acabat? I des d'una autopista sense trànsit per il·lustrar l'operació sortida? La resposta normalment depèn de la ponderació entre valor informatiu i la presència física al lloc dels fets, un criteri que tradicionalment ha variat en funció de l'equip d'edició. La pregunta que en molts casos sol generar el debat és: què aporta fer aquest directe?

¹¹¹ El potencial de la realitat augmentada es va desenvolupar primer en programes especials d'eleccions. Les motxilles 4G, per la seva banda, es van introduir per primera vegada en programes no informatius.

L'evolució de l'estructura no sempre ha estat lineal. La distribució dels blocs del Telenotícies ha anat variant amb el temps en funció de criteris comercials, sobretot patrocinis, i de programació. Però l'evolució circular també s'ha fet palesa en alguns criteris estratègics, com per exemple en el tractament dels inserts en llengua estrangera. La decisió de subtitular els *chyrons* enlloc de traduir-los que es va fer efectiva el novembre de 2012 no era nova. En un context social, polític i sobretot cultural molt diferent, aquesta tècnica es va aplicar ja durant les primeres etapes del Telenotícies. Josep Maria Ràfols explica que la decisió es va prendre "emmirallant-se en molts països del centre i nord d'Europa", on la subtitulació s'havia popularitzat tant en cinema com en televisió.

Per sobre dels Telenotícies com a programa televisiu, hi ha hagut la voluntat de crear una marca pròpia per als informatius diaris de TV3. L'experiència i el *know-how* de la redacció han consolidat un estil propi de creació i presentació de les notícies, que ha permès desvincular-lo de la figura dels conductors. "Si a un format personalista li treus la persona, et queda la carcassa", explica el cap de la redacció, Dani Bramon. Les decisions estratègiques que s'han pres al llarg dels anys en el informatius han tingut com a objectiu fidelitzar els espectadors i fer dels Telenotícies la referència informativa de Catalunya.

L'espai d'*El Temps* ha tingut un paper molt rellevant en la recerca de la proximitat i l'empatia amb l'audiència. La cadena va apostar des del principi per una informació meteorològica que podia ser clarament diferenciable de la competència i, per l'impacte en el seu dia a dia, molt valuosa per a l'espectador. La incorporació de recursos tecnològics com les *beauties* o l'evolució del *Meteosat* ha permès introduir noves narratives en un espai en què la pròpia predicció meteorològica ha perdut pes quantitatiu. La consolidació d'internet i la telefonia mòbil a finals dels anys noranta va facilitar que qualsevol personal pogués enviar material gràfic per ser emès en antena. Aquest element és clau per entendre com la interacció ha contribuït a aportar proximitat: *jo (meteoròleg) t'informo del temps que tindràs durant el cap de setmana i tu (telespectador) em pots explicar què has fet en una fotografia.*

Les principals innovacions tecnològiques han anat acompanyades de la voluntat dels professionals de posar-les en pràctica i, sobretot, fer-les visibles a ulls dels telespectadors. L'audiència va veure que les càmeres es movien soles, que els *videowalls* no només servien com a element de decoració i que la realitat augmentada permetia representar virtualment pràcticament qualsevol objecte dins del plató. La utilització del potencial tecnològic com a element de prestigi per a les cadenes de televisió ha motivat que en algunes ocasions s'hagi realitzat un ús abusiu dels nous ginys, sobretot durant les primeres setmanes de funcionament. Les "ganes de provar la nova joguina", com ho defineixen algunes fonts, no sempre ha estat compatible amb els protocols que regeixen la informació distanciada de l'espectacularització. Però en tots els casos, el temps i l'aprenentatge han permès consolidar les noves tecnologies en un equilibri entre contingut i posada en escena que a TV3 ha estat sempre a favor del rigor informatiu.

8. Bibliografia

Entrevistes¹¹²

- ALEMANY, Salvador (10/04/2017). *Productor d'informatius*.
- BESSES, Montserrat (25/05/2017). *Corresponsal a Paris*.
- BRAMON, Dani (18/05/2017). *Cap de la redacció*.
- CAELLES, Lluís (23/05/2017). *Conductor de TN i coordinador del llibre d'estil de la CCMA*.
- CALPENA, Enric (08/02/2017). *Conductor de TN*.
- CRUANYES, Toni (02/03/2017). *Conductor i editor de TN*.
- FARRÉ, Regina (26/05/2017). *Delegada a Andalusia*.
- GARCÍA MELERO, Helena (09/05/2017). *Conductora de TN*.
- GRAU, Lluís F. (02/03/2017). *Enginyer de telecomunicacions*.
- MARQUETA, Rosa (18/01/2017). *Cap d'informatius i directora de TN*.
- MATAS, Toni (28/12/2016). *Administrador de Digiton i realitzador*.
- MAURI, Francesc (28/04/2017). *Meteoròleg*.
- MELGAREJO, David (14/02/2017). *Redactor*.
- PEDEMONTE, Imma (09/05/2017). *Presentadora d'esports*.
- PELLICER, Ramon (22/04/2017). *Conductor i editor de TN*.
- PERIS, Joan Carles (24/05/2017). *Conductor de TN i corresponsal*.
- PI, Marina (01/03/2017). *Realitzadora*.
- RÀFOLS, Josep Maria (26/04/2017). *Director de TN*.
- RAMON, Miquel (30/05/2017). *Director de Diners*.
- ROURE, Jordi (12/01/2017). *Realitzador*.
- SANSA, Marc (07/04/2017). *Realitzador*.
- SARRAU, Manel (31/05/2017). *Cap d'informatius i Editor de TN*.
- SUBIRÀ, Paulí (07/03/2017). *Cap d'imatge i Serveis Artístics i realitzador*.
- ÚBEDA, Joan (20/02/2017). *Realitzador*.

Referències

- Altadill, E. G. (1989). *TV3: del naixement a la consolidació*. Tesi doctoral.

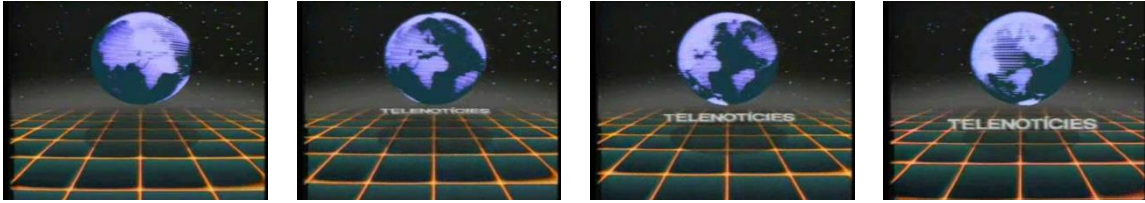
¹¹² Els càrrecs es mostren en funció de les aportacions realitzades per cada una de les fonts.

- Àngel Juan, g. (sense data). Toc de llum.
- CCMA. (03 / 09 / 2013). 10 anys del 3/24.
- CCMA. (04 / 02 / 2014). Quequicom, TN: imatge virtual, contingut real.
- CCMA. (06 / 06 / 2016). Ésadir: 10 anys del portal lingüístic de la CCMA.
- CCMA. (06 / 02 / 2017). "Diners", una marca de TV3 amb gairebé trenta anys d'història.
- Diari Ara. (6 / Setembre / 2011). Cuní analitzarà els vuit grans titulars del dia a partir de dilluns.
Diari Ara.
- Diari Ara. (19 / Juny / 2016). El teletext encara existeix. Barcelona, Catalunya.
- Diari Ara. (05 / 05 / 2017). Més llarg, sense desconexions i presentat per Núria Solé: així serà el nou 'TN comarques'.
- Escalas, C. (1 / 10 / 2014). *Col·legi de Periodistes de Catalunya*. Consultat el 02 / 05 / 2017, a www.periodistes.cat
- Fernández, F. (2006). *Tot sobre TV3*. Barcelona: Empúries.
- Galtung, J., & Ruge, M. H. (1965). The Structure of Foreign News. *Journal of Peace Research*, Vol. 2,.
- Hill, A. (2005). *Reality TV*. Nova York: Routledge.
- Imbert, G. (2003). *El zoo visual. De la televisión espectacular a la televisión especular*. Barcelona: Gedisa.
- Lewin, K. (1943). *Gatekeeping: regulate the flow of information*. Twente.
- Luzón, V. (2001). *La irrupción de internet en las rutinas productivas de los informativos diarios televisivos. El caso de TV3, Televisió de Catalunya*. Tesi doctoral.
- Mateo, R. d., Bergés, L., & Sabater, M. (2007). *La producció informativa a la televisió*.
- Monclús, B., & Mariño, M. V. (2009). La creación de imagen de marca a través de los servicios informativos: claroscuros en los noticiarios españoles . Ediciones de las Ciencias Sociales.
- Montoya, M. I. (2011). *Producción cross-media: el caso de Televisió de Catalunya*.
- Mora, R. (23 / Abril / 1986). TV-3 estrena sus estudios de Sant Joan Despí. *El País*.
- Nosty, B. D. (2006). *Repensar la comunicación. La huella es el mensaje*.
- Observatorio para la Inovación en Informativos. (2017). El Reto del Periodismo Móvil. Universitat Autònoma.
- Peralta, M. (2006). *Teleinformatius: la transmissió televisiva de l'actualitat*. Càtedra Ramon Llull.

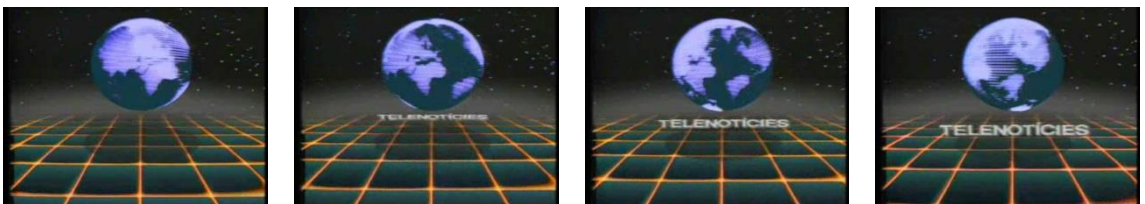
- Prado, E. (2003). La espectacularización de la realidad. *El Anuario de la Televisión*.
- Prado, E., Delgado, M., Muñoz, N. G., Larrègola, G., & Perona, J. J. (1999). El fenómeno Infoshow: la realidad está ahí fuera. *Revista de Comunicación Audiovisual y Publicitaria*.
- Ràfols, R. (2005). *Grafisme als serveis informatius de TV3*.
- Ramonell, N. (2006). La televisión autonómica en España. *Revista latinoamericana de comunicación*.
- Ramonet, I. (1998). *Tiranía de la comunicación*. Debate.
- Ramonet, I. (2008). *La crisis del siglo*. Aún creemos en los sueños.
- Ripollés, A. C. (2010). *Prensa en internet: nuevos modelos de negocio en el escenario de la convergencia*.
- Rosell, N. P., & Pineda, A. (2014). Información política televisiva y espectacularización: un análisis comparativo de programas. *Estudios sobre el Mensaje Periodístico*.
- Sabarís, R. M. (2002). La dictadura del formato en las noticias de televisión. *Revista Latina de Comunicación Social*.
- Salgado, L. M. (2002). *Márketing político*. Barcelona i Buenos Aires: Paidós.
- Sánchez-Taberner, A., Higuera, I., & Alverón, M. M. (1997). *Estrategias de marketing en las empresas de televisión en España*. Pamplona: Eunsa.
- Sartori, G. (1998). *Homo videns. La sociedad teledirigida*. Madrid: Taurus.
- Televisió de Catalunya. (28 / 04 / 2008). Toc de llum.
- Televisió de Catalunya. (26 / 01 / 2010). 20 anys de TV3.
- Televisió de Catalunya. (10 / 01 / 2016). Fes-t'ho mirar: els nous TN.
- Thussu, D. K. (2009). *News as Entertainment*. Londres: University of Westminster.
- Villafañe, J., Bustamante, E., & Prado, E. (1987). *Fabricar noticias. Las rutinas productivas en radio y televisión*. Barcelona: Mitres.
- Weber, M. (1922). *Economía y sociedad*. University of California Press.
- Weber, M. (1976). Towards a sociology of the press. *Journal of Communication*.
- Wolf, M. (1987). *La investigación de la comunicación de masas*. Barcelona: Paidós.
- Zuazo, A. L. (1978). *Diccionario Del Periodismo*. Madrid: Ediciones Pirámide.

Annex I: Identificació visual

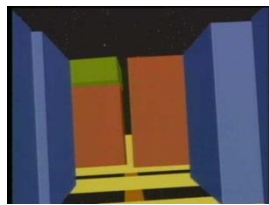
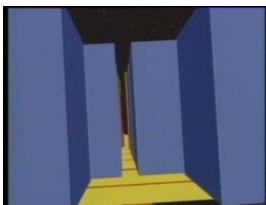
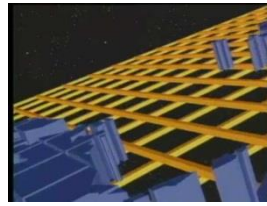
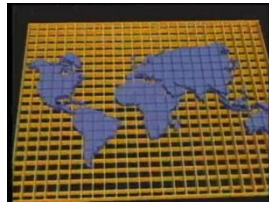
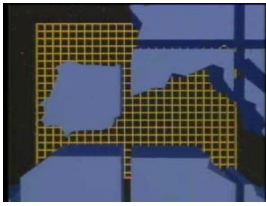
Primera etapa

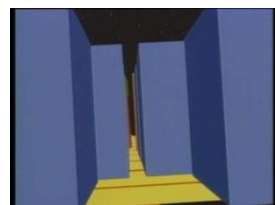
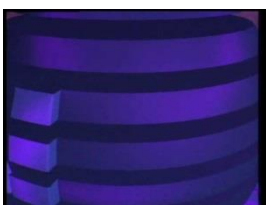
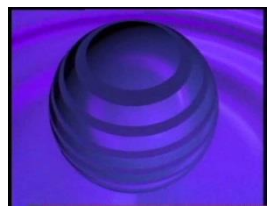
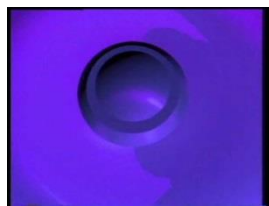
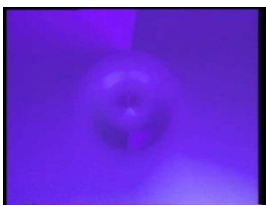
Segona etapa

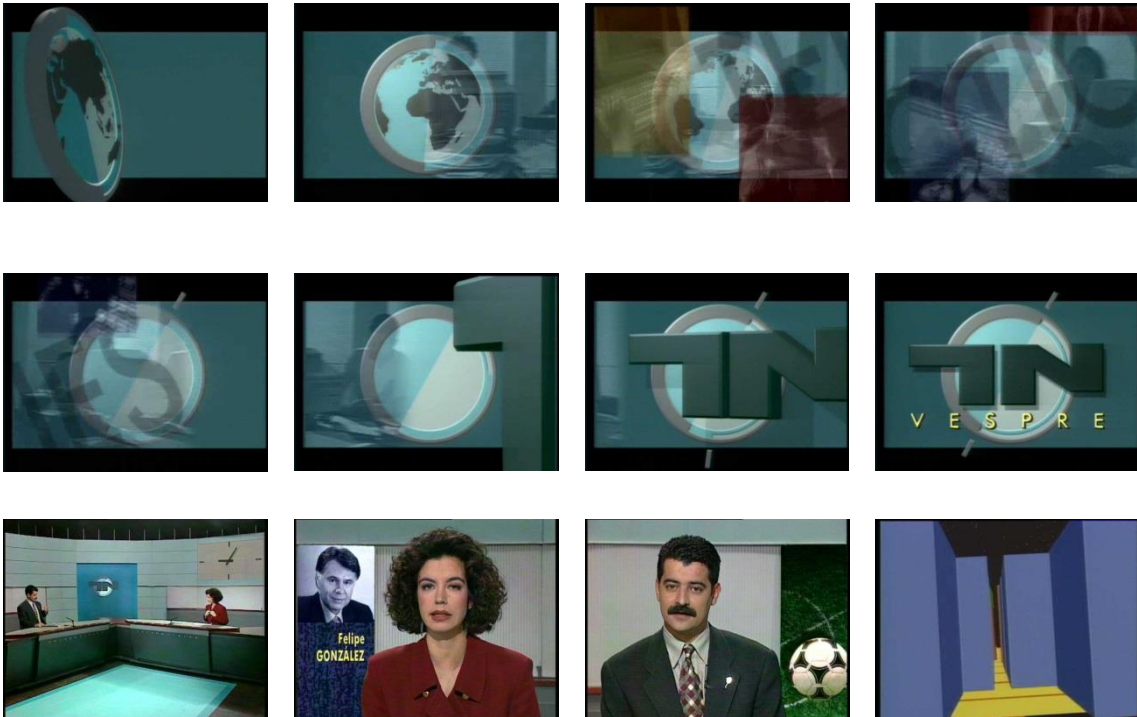
Tercera etapa

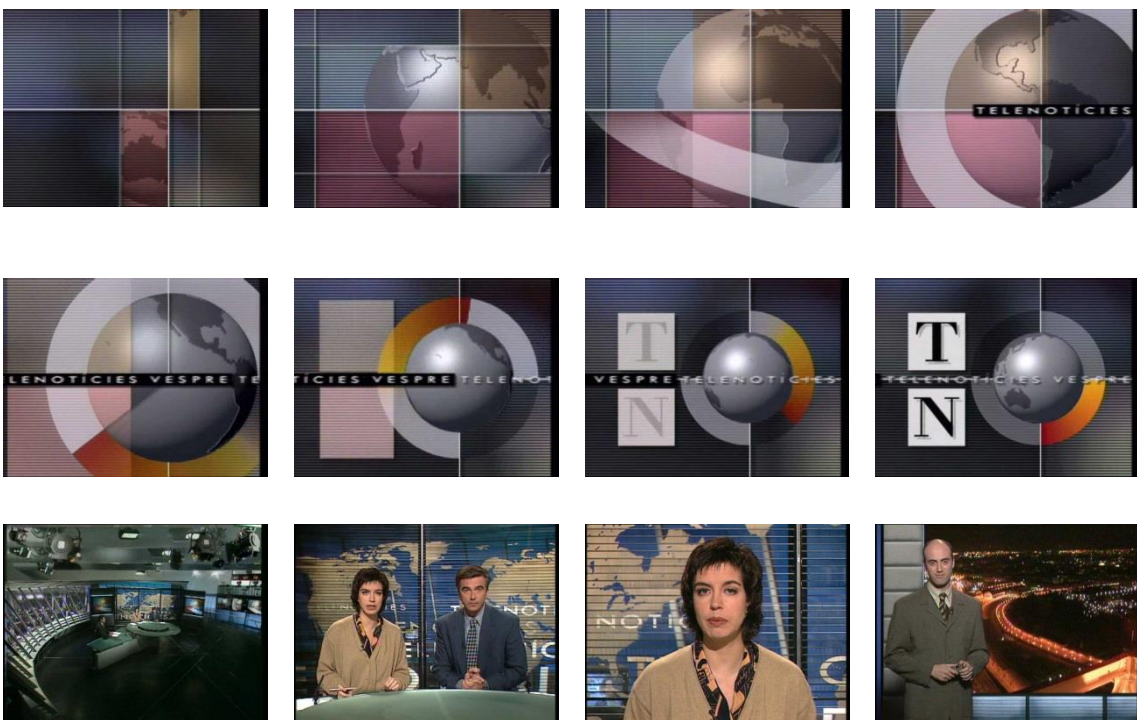
Quarta etapa

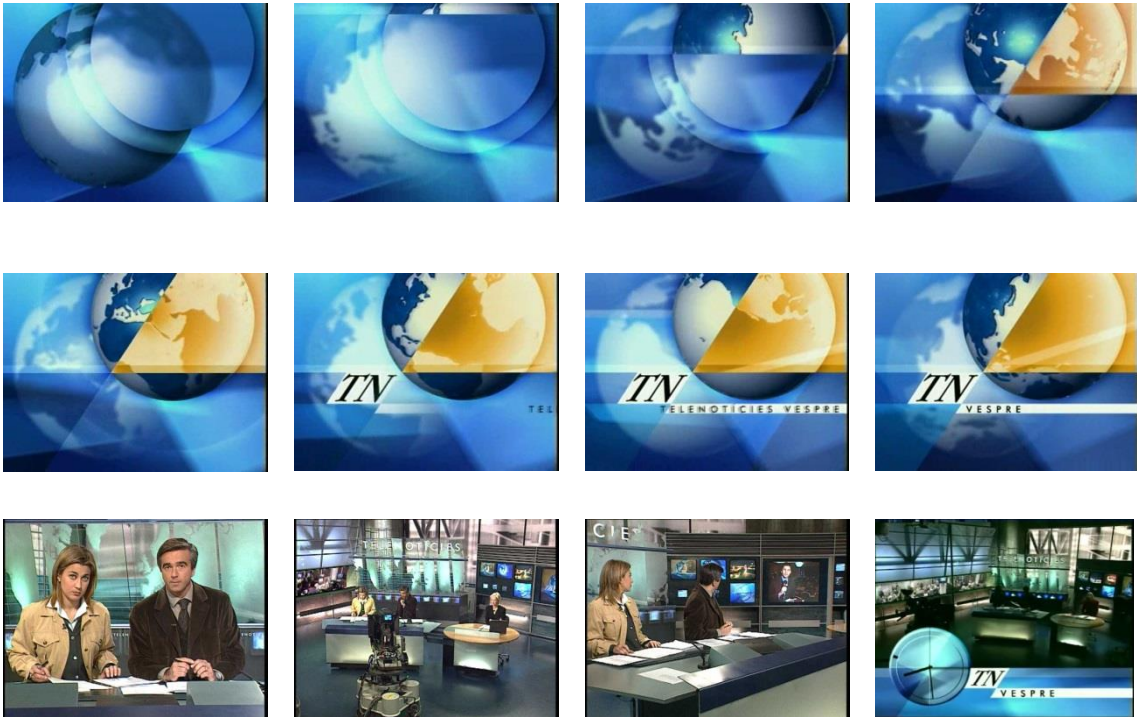
Cinquena etapa

Sisena etapa

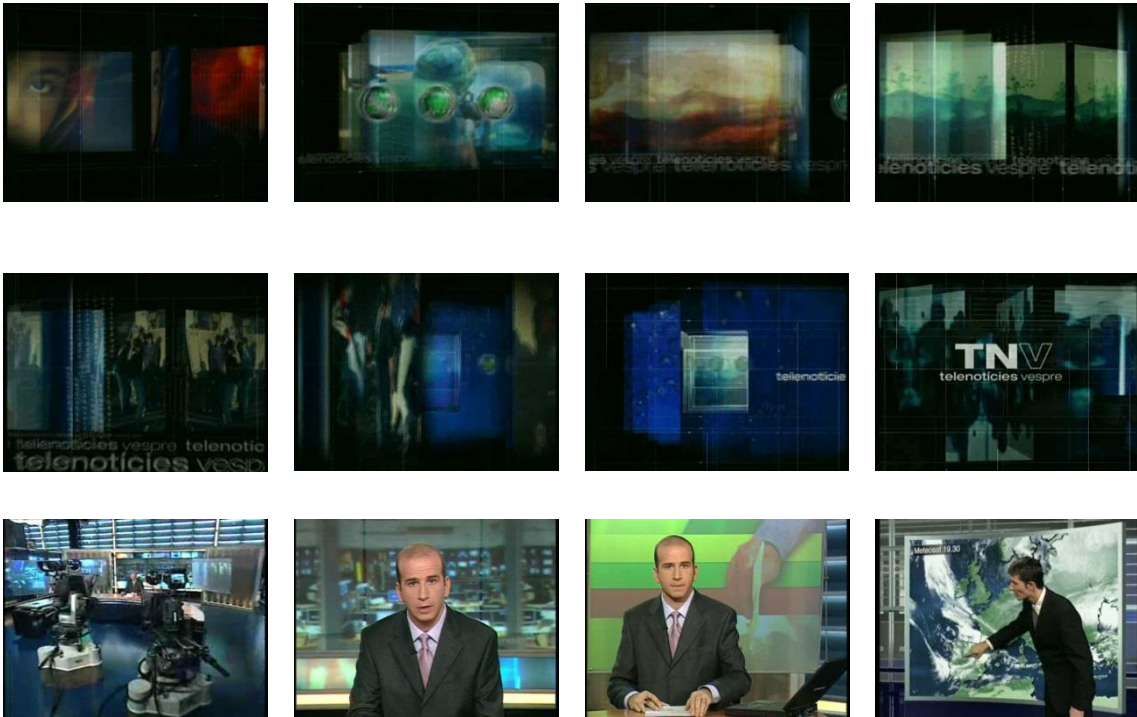
Setena etapa

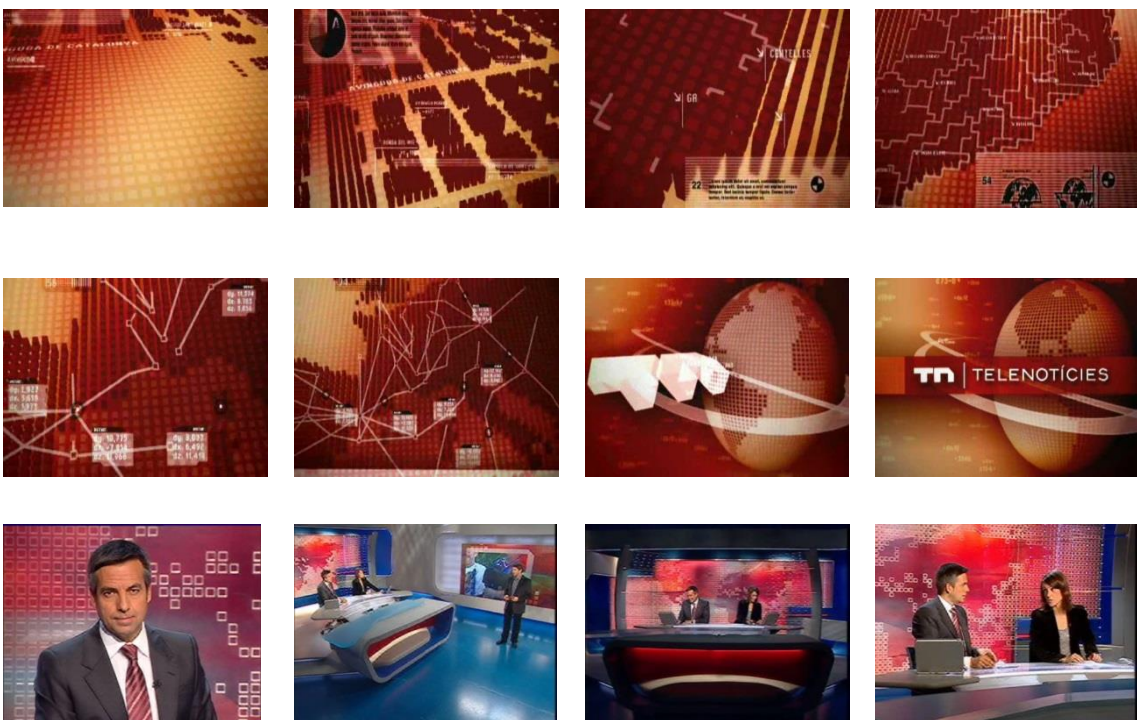
Vuitena etapa

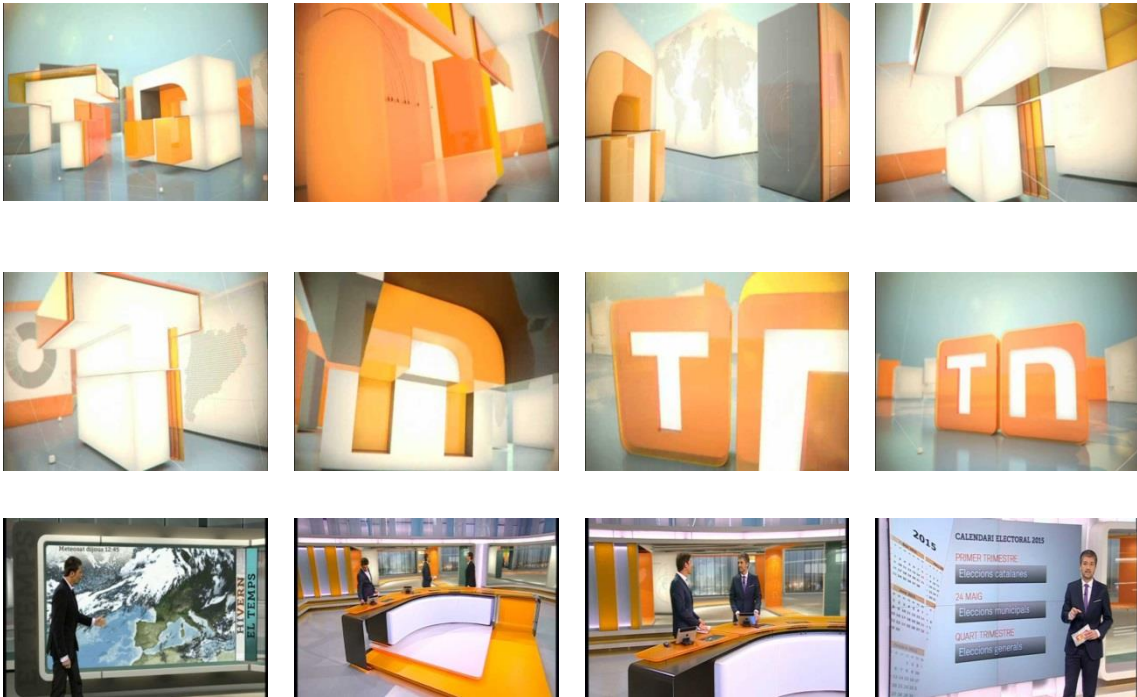
Novena etapa

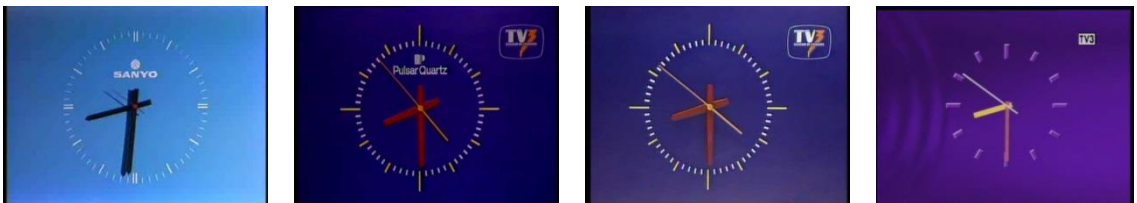
Desena etapa

Onzena etapa

Els rellotges

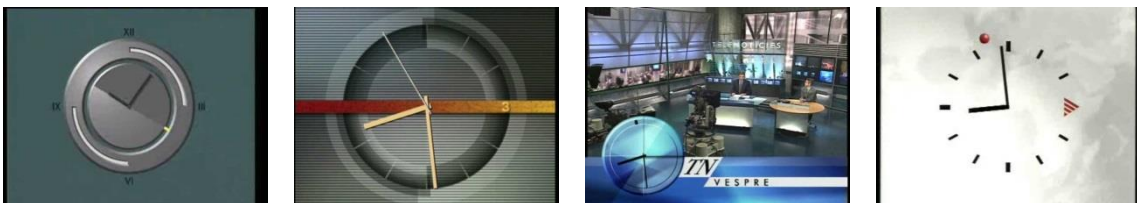

Primera etapa

Segona etapa

Tercera etapa

Quarta etapa

Cinquena etapa

Sisena etapa

Setena etapa

Vuitena etapa

Novena etapa

Desena etapa

Onzena etapa

Annex II: Escaleta del segon Telenotícies zero

TELENOTÍCIES 0 - 2

3 de novembre de 1983

	BVU ₁	Careta		BVU ₂	Barcelona: queixes de la PIME
	- cam 2	(1) <u>plato conductor</u>		- cam 1+3	(6) <u>plato conductor</u>
	- cam 1+3				
X	BVU ₂	Madrid: Felipe González a les Corts		BVU ₁	La Seu d'Urgell: nou vol
	- cam 1+3	(2) <u>plato conductor</u>		- cam 1+3	(7) <u>plato conductor</u>
				- cam. 2/	<u>A plato Meteo</u>
				- cam 1+3	(8) <u>plato conductor</u>
X	BVU ₁	Barcelona: La UNESCO i Catalunya		BVU ₂	Barcelona: basquet blaugrana
	- cam 1+3	(3) <u>plato conductor</u>		- cam 1+3	(9) <u>plato conductor</u>
	- cam 2	dibuix			
X	BVU ₂	Novae York: viatge Jordi Pujol		BVU ₁	Futbol: competicions europees
	- cam 1+3	(4) <u>plato conductor</u>		- cam 1+3	(10) <u>plato conductor</u>
	BVU ₁	Tripoli		BVU ₂	Futbol: gols del Barça
	- cam	(5) <u>plato conductor</u>		- CAM 2	(11) <u>plato conductor</u>
				BVU ₂	Careta sortida

FONT: Arxiu Central CCMA

Annex III: Escaleta del primer Telenotícies regular

TELENOTÍCIES		DATA 16 / 1 / 84			
TEM.	FONT	TEMA	DUR.	OBSERVACIONS	TP
1	BVU	Careta - sumari			
2	2	Conductors			
3	3	Marfa			
8	BVU	Estocolm : Conf. seguretat	1'15"		
8a	3'	MARIFA			
8b	BVU	Autonomia de Catalunya	1'35"		
9	1	Enric			
10	BVU	Paris: Debat Giscard-Mitterrand	1'42"		
10a	3+4	Marfa: Conf. Islàmica			
	2	MARIFA - ENRIC - ...			
11	1	Enric: Militars			
12a	BVU	Madrid: Presa possessió militars	2'	OC: K 240552 A	
12b		Enric: Audiència Rei			

TELENOTÍCIES		DATA / /			
TEM.	FONT	TEMA	DUR.	OBSERVACIONS	TP
12c	3	Marfa: Agricultura. Int. pesca		Zoom Marfa	
13a	BVU	Pesca			
13b		Marfa: dólar			
13c		Enric: Paris			
14	BVU	París: ...	1'30"		
14a	3	Conductors ...			
15	BVU	Madrid: ...			
15a	1	Enric: Comité C. PSUC			
15b	3	Marfa			
16	BVU	Lleida: visita Pujol	1'02"	x640137 A	
17	1	Enric			
18	BVU	Informe Túnel Cdf	3'12"		
19b	1	Enric: Salomé			
19c	2	2 conductors			

TELENOTICIES		DATA / /		
TEM.	FONT	TEMA	DUR.	OBSERVACIONS
19d	1	Escorç 3 conductors		
20	3	Eduard Berrapndo		
21	BVU	Entrevista Menotti-Urcuti 15'59		
22	3	Eduard Selecció espanyola		
23	BVU	Master Tennis 16'49	1'	
24	3	Eduard Esquí copa món		
25	BVU	Rally París-Dakar 17'56	55" 1'04"	
26	3	Eduard		
27a	2	3 conductors		
27b	3	Eduard		
27c	2	3 conductors - comiat		
27d	1	Enric		
28	BVU	People 19'00	1'43"	
29	3	Maria		
30	BVU	Vapors 20'50	1'54"	K940102 K240105 - K240106

TEM.	FONT	TEMA	DUR.	OBSERVACIONS	T
31	2	2 conds. + Maria			
32	1	2 conds. + Toni			
33	3+4	Meteosat			
34	3+1	Isobares			
35	VTR 6	Temperatures previstes			
36	2	Toni + papa			
37	3	Escorç Toni + conds.			
38			48"		
39					
40	3	Maria			
41	BVU	Barcelona: revisió Fonts Montjuïc	1'40"		
42	2	Conductors comiat			
43	BVU	Careta de sortida			

Annex IV: Contingut analitzat

16/01/1984 (Primera etapa) Maria Gorgues i Enric Calpena				04/02/1986 (Segona etapa) Maria Gorgues i Enric Calpena							
Pos.	Tema	Tipus	Durada	Pos.	Tema	Tipus	Durada	Pos.	Tema	Tipus	Durada
1	Conferència de desarmament d'Europa	INT	34''	2	Debat al Congrés	OFF	1' 35''	11	Vaga general a Haití	INT	17''
		BV	1' 13''			INT	27''			12	Pujada preu petroli
		INT	6''			BV	2' 03''	13	Viatge Pujol a Suïssa		
		BV	1' 48''			INT	23''			INT	9''
2	Avions "ensumadors" de petroli	INT	8''			BV	40''	14	Nevades a Catalunya	BV	2' 26''
		BV	1' 45''			INT	21''			INT	17''
3	Jurament cúpula militar	INT	10''			BV	1' 17''			BV	1' 12''
		BV	1' 57''			INT	25''			INT	18''
4	Missatge del rei Joan Carles	INT	20''			BV	52''			BV	1' 02''
5	Petició sobre política agrària al Congrés	INT	16''			INT	31''			INT	18''
6	Protesta pel preu del gasoil	INT	18''	BV	2' 41''	BV	1' 09''				
		BV	49''	INT	7''						
7	Baixada del preu del dòlar	INT	14''	3	Atac cotxe policia al País Basc	INT	19''				
8	Assassinat a Parets del Vallès	INT	11''			BV	1' 21''				
		BV	1' 29''	4	Nou rector UB	INT	11''				
9	Urbanització Montjuïc pels JJOO	INT	21''			BV	55''				
		BV	1' 28''	5	Reunió petroli a Viena	INT	27''				
10	Reunió UGT amb la COE	INT	33''			6	Pujada preu taxis	INT	22''		
11	Visita de Jordi Pujol a Cervera i Tàrraga	INT	8''	BV	1' 09''						
		BV	1' 10''	7	Presentació recurs inconstitucionalitat	INT	16''				
12	Obres al túnel del Cadí	INT	13''			BV	1' 25''				
		BV	3' 14''	8	Sortida presó Neus Soldevila	INT	11''				
13	Desaparició d'una persona	INT	18''			BV	56''				
14	Actors es tanquen al teatre Regina	INT	15''	9	Concentració a Manila	INT	31''				
		BV	1' 55''	10	Avió retingut a Líbia	INT	29''				

05/04/1988 (Tercera etapa) Mònica Huguet				01/01/1990 (Quarta etapa) Àngels Barceló				02/03/1992 (Cinquena etapa) Àngels Barceló			
Pos.	Tema	Tipus	Durada	Pos.	Tema	Tipus	Durada	Pos.	Tema	Tipus	Durada
1	Robatori fundació Miró	INT	13''	1	Cap d'Any a Berlín	INT	14''	1	Enfrontaments a Bòsnia i Hercegovina	INT	26''
		BV	1' 29''			BV	1' 40''			BV	1' 43''
		INT	14''	2	Cap d'Any a Romania	INT	19''	2	Contractes comercials UE-Marroc	INT	21''
		BV	1' 35''			BV	1' 44''			BV	1' 19''
2	Segrest avió Iran	OFF	48''	3	Missatge Cap d'Any polítics	INT	16''	3	Empresaris catalana a Tunísia	INT	13''
3	Accions FECSA	INT	12''			BV	2' 12''			BV	1' 42''
		BV	1' 16''	4	Missatge Cap d'Any president de França	INT	26''	4	Canvi topònims matrícules	INT	16''
4	Rescats espeleòlegs Cantàbria	INT	18''			INT	13''			INT	15''
		BV	1' 29''	5	Primers naixements de l'any	BV	1' 12''	BV	1' 23''		
5	Reunió Aliança Popular	INT	15''			6	Noves tarifes serveis públics	INT	13''	6	Eleccions USA
		BV	37''	BV	1' 11''			BV	1' 29''		
6	Oposició cementiri nuclear	INT	27''	7	Vaga maquinistes RENFE	OFF	24''	7	Admissió nous països ONU	INT	26''
7	Visita president Iugoslàvia	INT	13''	8	Accident petrolier Marroc	INT	23''			INT	16''
		BV	1' 02''			BV	1' 48''	BV	1' 13''		
8	Assassinat camperols a Colòmbia	INT	30''	9	Primer alcalde negre NY	INT	10''	8	Peixos rescatats al canal de Balaguer	INT	16''
9	Atac exèrcit israelià	INT	17''			BV	53''			INT	11''
		BV	1' 40''	10	Campanades catedral Moscou	INT	12''	9	Nous trens FGC	BV	1' 31''
10	Jornades parlament europeu a BCN	INT	15''			BV	40''			INT	11''
		BV	1' 05''	11	Mag Maginet a Cornellà	INT	13''	10	Consell de govern de la Generalitat	BV	1' 16''
11	Declaracions Pasqual Maragall	INT	15''			BV	1' 20''			INT	12''
		BV	1' 22''	12	Protesta treballadors <i>Spantax</i>	INT	12''	11	Campanya electoral Jordi Pujol	BV	1' 20''
BV	1' 17''	INT	15''			INT	15''				
13	Convertibilitat del ruble	INT	19''	13	Declaracions Raimon Obiols	BV	1' 13''	12	Declaracions Raimon Obiols	INT	9''
14	Moviments de la borsa	INT	7''			14	Campanya electoral altres partits			INT	9''
		BV	35''	OFF	20''			BV	1' 29''		
14	Moviments de la borsa	INT	7''	14	Moviments mercat de valors	OFF	20''	14	Moviments mercat de valors	OFF	20''
		BV	35''			INT	10''			INT	10''
15	Noves obres de Picasso	BV	1' 12''	15	Noves obres de Picasso	BV	1' 12''	15	Noves obres de Picasso	BV	1' 12''
		INT	20''			INT	20''			INT	20''
16	Restauració monument a Egipte	INT	20''	16	Restauració monument a Egipte	INT	20''	16	Restauració monument a Egipte	BV	1' 17''
		BV	1' 17''			BV	1' 17''			INT	10''
17	Guerra amb tomàquets a Reus	INT	10''	17	Guerra amb tomàquets a Reus	INT	10''	17	Guerra amb tomàquets a Reus	INT	10''
		BV	1'			BV	1'			BV	1'

10/01/1994 (Cinquena etapa) Àngels Barceló				20/02/1996 (Sisena etapa) Carles Francino i Àngels Barceló				23/02/1998 (Setena etapa) Carles Francino i Helena Garcia Melero							
Pos.	Tema	Tipus	Durada	Pos.	Tema	Tipus	Durada	Pos.	Tema	Tipus	Durada				
1	Cimera OTAN	OFF	43"	1	Setge judicial a Batasuna	INT	29"	1	Secretari general de l'ONU a París	INT	39"				
2	Setge sobre Sarajevo	INT	36"			BV	1' 33"			BV	1' 36"				
		BV	1' 58"			OFF	49"			BV	1' 34"				
3	Conflicte a Bòsnia i Hercegovina	INT	15"			2	Funeral Francisco Tomás Valerte			OFF	39"	OFF	1' 22"		
		BV	1' 44"			3	Impacte ETA a Internet			OFF	39"	INT	17"		
4	Declaracions UGT sobre IGS	INT	18"			4	Nevada a Girona			INT	24"	BV	1' 35"		
		BV	2' 2"			5	Nevades al País Basc			BV	1' 27"	INT	17"		
5	Ús del català al Senat	INT	12"			6	Revolta dels jutges a Barcelona			INT	25"	BV	1' 57"		
		BV	1' 2"			7	Irregularitats Escola de Policia			INT	36"	3	Règim obert Puigneró	OFF	48"
6	Obres AVE a Catalunya	INT	21"			8	Conflicte a Bòsnia i Hercegovina			INT	39"	4	Subvenció medicaments a St. Esteve Sesrovires	INT	22"
		BV	1' 56"			9	Eleccions primàries a EEUU			BV	1' 30"	BV		1' 23"	
7	Temporal a França	INT	13"			10	Violència a les escoles franceses			BV	1' 30"	5	Competències Mossos	INT	21"
		BV	1' 53"			11	Creixement ocupació			INT	26"	BV		1' 35"	
8	Temporal a Galícia	INT	12"			BV	1' 30"	6	Conflicte laboral bombers	OFT	38"				
		BV	1' 30"			INT	24"	7	Polèmica declaracions Trillo	INT	24"				
9	Atacs exèrcit a Mèxic	INT	51"			BV	1' 34"				BV	28"			
10	Pla de viabilitat Banesto	INT	17"			INT	23"	8	Accions Antena 3	INT	25"				
		BV	1' 27"			BV	1' 43"				BV	35"			
11	Declaracions Felipe González	INT	11"					9	Tornados a Florida	OFT	40"				
		BV	19"					10	Procés de pau a Ulster	INT	18"				
12	Restauració edifici Pia Almoina	INT	15"							BV	1' 9"				
		BV	1' 30"					11	Jordi Pujol a Madrid	DIR	5' 59"				
13	Sistema de vigilància a Mura	INT	18"					12	Ampliació Aeroport del Prat	OFF	38"				
		BV	1' 20"					13	Negociacions comerciants del moble	INT	25"				
										BV	1' 24"				
								14	Cash Converters a Barcelona	INT	20"				
										BV	2' 16"				
								15	Llibre Xavier Miserachs	INT	15"				
										BV	1' 33"				
								16	Cantant Ani Difrancó a Barcelona	INT	22"				
										BV	1' 52"				

28/01/2000 (Vuitena etapa)							
Carles Francino i Helena Garcia Melero							
Pos.	Tema	Tipus	Durada	Pos.	Tema	Tipus	Durada
1	Reunió PSOE al Congrés	DIR	3' 19"	17	Conflicte al Congo	INT	14"
2	Reunió PSC Esquerra Unida	OFF	29"			BV	1' 41"
3	Parc atraccions Tibidabo	INT	26"	18	Consell administració nova BBVA	OFT	27"
		BV	1' 35"	19	Premi rècord a Las Vegas	INT	13"
4	Manifestació Guàrdia Urbana Barcelona	OFT	28"			BV	51"
5	Vaga urgències 061	INT	11"	20	Concert Paul McCartney	INT	15"
		BV	1' 21"			BV	1' 12"
6	Avenços investigació artrosis	INT	20"				
		BV	1' 20"				
7	Judici assassinat Mari Carmen Castells	INT	15"				
		BV	1' 34"				
8	Debat violència ETA	INT	26"				
		BV	1' 36"				
9	Reunió partits nacionalistes a Bilbao	INT	36"				
		BV	1' 28"				
		INT	11"				
		BV	30"				
10	Pujol a Suïssa	INT	15"				
		BV	1' 38"				
11	Caiguda de l'euro	OFF	53"				
12	Crescuda del dòlar	INT	14"				
		BV	1' 28"				
13	Alliberament de Pinochet	INT	23"				
		BV	1' 19"				
14	Finançament irregular a Europa	INT	28"				
		BV	1' 38"				
15	Conflicte a Txetxènia	INT	16"				
		BV	1' 12"				
16	Genocidi a Ruanda	OFF	32"				

04/02/2002 (Vuitena etapa) Carles Francino i Helena Garcia Melero				13/02/2004 (Novena etapa) Carme Ros i Xavi Coral							
Pos.	Tema	Tipus	Durada	Pos.	Tema	Tipus	Durada	Pos.	Tema	Tipus	Durada
1	Canvis ordenament educatiu	INT	20"	1	Paralització obres túnel de Bracons	OFF	21"	20	DNI electrònic	INT	18"
		BV	2' 15"			INT	12"			BV	1' 25"
2	Consum de tabac i càncer	INT	19"	2	Autovia Barcelona- Lleida	BV	1' 56"	21	Injúries a Maria Àngels Feliu	INT	22"
		BV	1' 38"			OFF	21"			BV	1' 16"
3	Terratrèmol a Turquia	INT	22"	3	Qualitat servei FGC	OFF	37"	22	Passarel·la Cibleles	INT	10"
		BV	1' 33"			BV	31"			BV	1' 34"
4	Pressupost govern americà	INT	18"	4	Inauguració T4 Barajas	INT	17"	23	Festival cinema Berlín	INT	18"
		BV	1' 41"			BV	1' 30"			BV	1' 53"
5	Conflicte al Pròxim Orient	OFF	35"	5	Accident prototip Talgo	OFF	30"	24	Gira cantant Víctor Manuel	INT	17"
6	Cimera de Davos	INT	19"	6	Baixada de la inflació	OFF	44"			BV	1' 36"
		BV	1' 18"	7	Declaracions president Nissan	INT	19"	INT	19"		
7	Mesures de xoc Argentina	INT	22"			8	Fallida <i>Inter Discount</i>	BV	1' 39"	OFF	26"
		BV	1' 53"	9	Augment consum marques blanques	INT	8"	INT	8"		
OFF	28"	9	Augment consum marques blanques			BV	1' 38"	BV	1' 38"		
8	Resultats economia espanyola	OFF	31"	10	Baixada consum pollastre	INT	17"	10	Baixada consum pollastre	INT	17"
9	Pujol a Egipte	INT	19"			BV	1' 40"			INT	18"
		BV	1' 30"	11	Compra terrenys Ajuntament de Barcelona	BV	1' 29"	INT	18"		
10	Recurs inconstitucionalitat llei "dèficit 0"	INT	28"	12	Soldats espanyols a l'Iraq	INT	26"	12	Soldats espanyols a l'Iraq	INT	26"
11	Concert econòmic País Basc	INT	18"			BV	1' 40"			BV	1' 34"
		INT	17"	13	Premi World Press Photo	INT	17"	OFF	24"		
BV	1' 52"	13	Premi World Press Photo			OFF	24"	OFF	18"		
13	Desfilada forces armades	OFF	34"	14	Manifestació contra la guerra	INT	23"	14	Manifestació contra la guerra	INT	23"
14	Extensió pesta porcina clàssica	INT	16"			BV	1' 27"			BV	1' 27"
		BV	1' 37"	15	Reunificació de Xipre	OFF	31"	OFF	31"		
15	Inspecció a La Aliança	OFF	30"			15	Reunificació de Xipre	OFF	31"		
16	Declaracions Fernando de Troconiz	INT	27"	16	Fred i neu a Grècia i Turquia	INT	18"	16	Fred i neu a Grècia i Turquia	INT	18"
17	Consum de cocaïna	INT	15"			BV	1' 17"			BV	1' 17"
		BV	2' 11"	17	Matrimoni homosexual a San Francisco	INT	22"	INT	22"		
18	Nou tractament contra la sida	INT	18"			BV	1' 32"	BV	1' 32"		
		BV	1' 45"	18	Cèl·lules mare amb embrions clonats	INT	20"	INT	20"		
19	Inauguració Gaudí Moda	INT	28"			BV	1' 35"	BV	1' 35"		
		BV	1' 55"	19	Secrets de Microsoft a Internet	INT	19"	INT	19"		
20	Exposició sobre George Braque	BV	1' 23"			BV	1' 34"	BV	1' 34"		

02/03/2006 (Desena etapa) Lidia Heredia i Xavi Coral								26/03/2008 (Desena etapa) Ramon Pellicer i Raquel Sans			
Pos.	Tema	Tipus	Durada	Pos.	Tema	Tipus	Durada	Pos.	Tema	Tipus	Durada
1	Pacte nacional educació	BV	25"	16	Radars SCT	OFF	47"	1	Baixada compravenda d'habitatges	INT	19"
		INT	32"			BV	44"			BV	1' 23"
		BV	1' 40"	17	Zones blaves a Madrid	INT	21"			INT	15"
		BV	51"			BV	1' 29"			BV	1' 5"
2	Pujada tipus d'interès	OFF	1' 31"	18	ANIMAC Lleida	INT	24"	2	Transvasament Segre-Llobregat	OFF	52"
		BV	26"			BV	55"			INT	15"
3	Pujada atur a Catalunya	OFF	27"	3	Funeral Josep Benet	DIR	2' 21"	3	Investidura José Bono	INT	20"
		BV	53"			BV	1' 22"				
4	Gestió aeroport del Prat	OFF	40"	4	Declaracions Zapatero	OFF	29"	4	Aliança França-Regne Unit	INT	26"
		BV	29"			BV	1' 10"				
5	Sessió de treball al Parlament	INT	25"	5	Conflicte a Iraq	INT	21"	5	Escassetat de carn argentina	INT	14"
		BV	1' 39"			BV	1' 4"				
6	Nova ordenació territorial	INT	35"	6	Pujada de temperatura a l'Antàrtida	OFF	44"	6	Descobrimet Eudald Carbonell	INT	17"
		BV	2' 1"			BV	1' 15"				
7	Revisió penes a presos	OFF	38"	7	Noves places metges i professors	INT	23"	7	Trobada agents de trànsit	INT	23"
		INT	17"			BV	1' 14"				
8	Potència atòmica USA	BV	1' 38"	8	Abusos sexuals a menors	INT	20"	8	Desaparició Mari Luz Cortrés	OFF	32"
		OFF	27"			BV	1' 20"				
9	Atemptat a l'Iraq	OFF	42"	9	Entrega premi Gaziel	INT	22"	9	Defunció Richard Widmark	OFF	41"
		INT	22"			BV	1' 38"				
10	Pel·lícula sobre terrorisme	INT	22"	10	Premi internacional a Pere Casaldàliga	OFF	30"	10	Caviar a la Vall d'Aran	OFF	51"
		BV	1' 40"			BV	37"			BV	58"
12	Congrés sobre publicitat	OFF	52"	12	Jornada sobre elements enriquits	INT	22"	12	Jornada sobre elements enriquits	INT	22"
		BV	1' 11"			BV	1' 18"				
		INT	22'								
		BV	2' 4"								
13	Premi internacional a Pere Casaldàliga	OFF	30"								
		BV	37"								

11/02/2010 (Desena etapa) Ramon Pellicer i Raquel Sans								03/02/2012 (Desena etapa) Ramon Pellicer i Raquel Sans			
Pos.	Tema	Tipus	Durada	Pos.	Tema	Tipus	Durada	Pos.	Tema	Tipus	Durada
1	Proposta UE per ajudar Grècia	DIR	3' 20"	14	Finances govern bolivià	INT	18"	1	Balanç de les retallades	INT	26"
		BV	52"			BV	1' 11"			BV	1' 52"
2	Retallades govern espanyol	INT	18"	15	20è aniversari alliberament Nelson Mandela	INT	20"	2	Reforma financera govern espanyol	OFT	34"
		BV	1' 20"			BV	59"			INT	23"
3	Fred a Catalunya	BV	11"	16	Revolució a l'Iran	INT	29"	3	Atur a Catalunya	BV	1' 37"
		OFW	1' 3"			BV	1' 3"			OFW	56"
		INT	9"	17	Robatori a Auschwitz	OFF	25"			BV	21"
		BV	1' 35"		OFF	37"	OFT			21"	
OFF	29"	18	Festival de cine a Berlín	BV	1' 35"	INT	40"				
OFF	32"		19	Mor Alexander McQueen	OFF	33"	BV	1' 42"			
4	Nevades al País Basc	OFF	32"	19	Mor Alexander McQueen	OFF	33"	4	Neu a Catalunya	INT	15"
		INT	13"			BV	1' 11"				
5	Nevades a EEUU	BV	1' 20"	19	Mor Alexander McQueen	OFF	33"	4	Neu a Catalunya	BV	1' 11"
		INT	19"			INT	11"				
6	Intervenció Ernest Maragall	BV	59"	19	Mor Alexander McQueen	OFF	33"	4	Neu a Catalunya	BV	1' 22"
		OFF	32"			INT	13"				
7	Llei per protegir els correbous	INT	14"	19	Mor Alexander McQueen	OFF	33"	4	Neu a Catalunya	BV	1' 41"
		BV	1' 15"			OFF	31"				
8	Llei antitabac	INT	15"	19	Mor Alexander McQueen	OFF	33"	5	Neu a la península	OFT	32"
		BV	1' 18"			OFT	35"				
9	Infecció hepatitis C	INT	14"	19	Mor Alexander McQueen	OFF	33"	6	Onada de fred a Europa	DIR	6' 22"
		BV	1' 7"			OFF	27"				
10	Cas Pretòria	INT	18"	19	Mor Alexander McQueen	OFF	33"	7	Congrés PSOE	OFF	27"
		BV	56"			OFF	34"				
11	Cas Palau	INT	15"	19	Mor Alexander McQueen	OFF	33"	8	Vestits Francisco Camps	OFT	34"
		OFF	30"			OFF	27"				
12	Emprenedoria a Catalunya	INT	12"	19	Mor Alexander McQueen	OFF	33"	9	Cas <i>Marsans</i>	DIR	23"
		BV	59"			INT	23"				
13	Catalans segrestats a Mali	OFF	34"	19	Mor Alexander McQueen	OFF	33"	10	Robatori a l'Ateneu	BV	1' 40"
		BV	21"			INT	16"				
12	Merkel a la Xina	INT	16"	19	Mor Alexander McQueen	OFF	33"	11	Protestes plaça Tahrir	BV	59"
		BV	59"			INT	12"				
13	Dimissions al Regne Unit	INT	12"	19	Mor Alexander McQueen	OFF	33"	12	Merkel a la Xina	BV	59"
		BV	50"			INT	12"				
14	Pel·lícules	INT	12"	19	Mor Alexander McQueen	OFF	33"	13	Dimissions al Regne Unit	BV	50"
		INT	12"			INT	12"				

24/02/2014 (Onzena etapa) Toni Cruanyes				19/02/2016 Toni Cruanyes			
Pos.	Tema	Tipus	Durada	Pos.	Tema	Tipus	Durada (s)
1	Mobile World Congress	DIR	3'	1	Vaga al metro	DIR	2' 38"
		INT	18"	2	Investidura govern espanyol	DIR	1' 23"
		BV	22"			BV	28"
		BV	1' 36"	3	Corrupció al PP espanyol	OFW	26"
		INT	31"			BV	1' 17"
		BV	1' 28"			DIR	1' 9"
2	Manifestació Stop Pujades	OFT	28"	4	Corrupció al PP valencià	BV	23"
3	Judici Millet i Montull	OFT	34"			BV	58"
		COL	1' 15"	5	Investigació Rodrigo Rato	INT	23"
		BV	2'			BV	1' 6"
		ENT	3' 30"	6	Investigació Narcís Serra	OFF	38"
4	Inauguració hospital Sant Pau	INT	20"	7	Intervenció Banca Privada d'Andorra	OFF	31"
		BV	1' 27"	8	Abusos sexuals Maristes	OFF	34"
5	Recerca i captura Yanukóvich	DIR	5' 13"	9	Cimera líders europeus	DIR	1' 34"
		DIR	1' 20"			10	Aprofitament del bosc
6	CETI Melilla	INT	13"	11	Mort de Harper Lee		
		BV	1' 5"			OFF	36"
7	Comunicat persecució ETA	OFF	30"	12	Estrenes pel·lícules	INT	18"
8	Imputació dirigents Banco Pastor	OFF	30"			BV	1' 20"
9	Novel·la de Xavier Bosch	INT	21"	13	Estrenes de videojocs	OFW	1' 51"
		BV	1' 28"			BV	1' 32"
10	Troballa arqueològica a Girona	OFF	37"	14	Setmana de la moda a Madrid	OFF	36"
11	Reflexió sobre noves tecnologies	INT	26"	15	Vaga al metro	INT	18"
		BV	2'			BV	1' 17"
12	Valoració president MWC	DIR	3'	16	Venda cotxe James Bond	OFF	40"